

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 404

Poznań, środa dnia 3 września 1930

Rok XXV

Okres bezsejmowy i dekrety

Rozwiązanie Sejmu i rozpisanie nowych wyborów stwarza okres, w którym jedna z trzech naczelnych władz Rzeczypospolitej, a mianowicie władza ustawodawcza, przejściowo nie istnieje. Okres ten trwać będzie od 30 sierpnia do 2 grudnia, gdyż nowy Sejm ma się zebrać w trzeci wtorek po dniu wyborów (art. 25 konstytucji).

Konstytucja nasza, przewidując ten stan rzeczy, nadaje w tym okresie Prezydentowi Rzeczypospolitej część uprawnień władzy ustawodawczej. Mianowicie art. 44 konstytucji postanawia:

„Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo w czasie, gdy Sejm i Senat są rozwiązane, aż do chwili ponownego zebrańia się Sejmu (art. 25), wydawać w razie nagłej konieczności państwowej rozporządzenia z mocą ustawy w zakresie ustawodawstwa państwowego. Rozporządzenia te nie mogą jednak dotyczyć zmiany konstytucji i spraw, przewidzianych w art. 3 ust. 4, art. 4, 5, 6, 8, 49 ust. 2, art. 50 i 59 ustawy konstytucyjnej, ani też ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu.”

W dalszym ciągu powiedziane jest, że rozporządzenia takie tracą moc obowiązującą, jeśli nie zostaną złożone Sejmowi w ciągu dni 14 od jego pierwszego posiedzenia, lub też jeżeli zostaną przez Sejm uchylone. Co do tego, w jaki sposób to uchylenie ma się odbywać, czy przez uchwały samego Sejmu, czy też w drodze ustawowej, a zatem także przez Senat, toczyła się zawzięta walka między Sejmem a rządem około sprawy dekretu prasowego, w której to walce zabłysnął w całej pełni interpretatorski talent p. ministra Cara.

Ograniczenia rozporządzeń Prezydenta, wymienione w liczbach porządkowych artykułów konstytucji, dotyczą: samorządu terytorjalnego (art. 3 ust. 4); budżetu (art. 4); poboru rekruta (art. 5); zaciągania pożyczek państwowych; zbycia, zamiany i obciążenia nieruchomości państwowego; nałożenia podatków i opłat publicznych; ustanowienia cel i monopolów; ustalenia systemu monetarnego i przyjęcia przez państwo gwarancji finansowej (art. 6); kontroli nad długami (art. 8); umów handlowych i celnych, oraz umów obciążających państwo pod względem finansowym, albo zawierających przepisy prawne, obowiązujące obywateli, względnie wprowadzających zmianę granic państwa lub dotyczących przymierzy z innymi państwami (art. 49 ust. 2); wypowiedzenia wojny i zawarcia pokoju (art. 50) i wreszcie konstytucyjnej odpowiedzialności ministrów przed Trybunałem Stanu (art. 59).

We wszystkich tych sprawach Prezydent nie może wydawać rozporządzeń nawet w czasie rozwiązania Sejmu. Musiałby mieć w tym kierunku specjalne pełnomocnictwa od Sejmu i Senatu, których nie ma. Nie może Prezydent także zmienić ani konstytucji, ani ordynacji wyborczej.

Czy i w jakim zakresie skorzysta Prezydent z danych mu przez konstytucję uprawnień ustawodawczych, tego nie

Czułość Francji wzrasta

Prasa francuska o sytuacji politycznej w Niemczech

Berlin, 3. 9. (PAT) Korespondent „Frankfurter Zeitung” donosi z Paryża: Francja śledzi z wzrastającym napięciem akcję wyborczą w Niemczech. Cała prasa francuska poświęca już od tygodnia obszerne artykuły politycznej sytuacji w Niemczech. Ponieważ dyskusja wyborcza całkiem nieoczekiwanie skoncentrowała się o koło polityki zagranicznej Rzeszy, przeto francuskie sfery polityczne zwracają baczność uwagę na każde nieomal słowo, wyrzeczone w tej sprawie w Niemczech, omawiając jednocześnie żywo ewentualną konieczność zmiany kierunku polityki zagranicznej Francji wobec Niemiec. Przemówienie, ja-

kie przed paroma dniami wygłosił kanclerz Rzeszy dr. Brüning w Trewirze, zapewniając, że Niemcy nie zamierzają prowadzić polityki awantur, nie zrobiło najmniejszego wrażenia we Francji. Również oświadczenie ministra spraw zagranicznych dr. Curtiusa, iż polityka zagraniczna Niemiec zachowa nadal kierunek, nadany jej przez Stresemanna, nie znalazło żadnego echa. Autorytet kanclerza Rzeszy oraz niemieckiego ministra spraw zagranicznych został w oczach Francuzów silnie podkopany. W sferach politycznych Francji wątpliwość aby obydwu tym mężom stanu udało się powstrzymać zapędy Treviranusa.

Rząd niemiecki wobec sesji Ligi Narodów

Berlin, 3. 9. (PAT). Rząd Rzeszy zbiera się dziś na naradę. Kanclerz Brüning, który wczoraj przebywał jeszcze w Akwizgranie, gdzie wygłosił przemówienie na zebraniu przedwyborczym, powrócił w nocy do Berlina. Oprócz ministra spraw wewnętrznych dr. Wirtha i ministra

Treviranusa wszyscy ministrowie obecni będą na dzisiejszym posiedzeniu. Tematem obrad będą przygotowania do sesji Ligi Narodów. W sprawie tej minister spraw zagranicznych dr. Curtius, którego stan zdrowia znacznie się poprawił, wygłosi dłuższy referat.

Ćwiczenia Reichswehry na pograniczu polskim

Berlin, 3. 9. (PAT). Szef dowództwa Reichswehry gen. Heye wyjechał

wczoraj do Pily, celem wzięcia udziału w ćwiczeniach Reichswehry.

Po szczęśliwym locie Paryż—Nowy Jork

Entuzjazm Francji z powodu pomyślnego przelotu Atlantyku — Depesze gratulacyjne prezydenta Francji i Stanów Zjednoczonych

Paryż, 3. 9. (Tel. wł.). Wiadomość o udanym locie Costes i Bellonte wywołała w całej Francji niebywały entuzjazm.

Po nadejściu do Paryża radiowej wiadomości o szczęśliwym wylądowaniu lotników w Nowym Jorku, ukazały się nad stolicą samoloty, rozrzucając specjalne ulotki oraz wysyłając dodatkowe dodatki większych dzienników. Równocześnie czynniki rządowe zawiadomiły o pomyślnym przelocie Atlantyku matkę staruszkę bohaterki lotnika Nungessera który, jak wiadomo, pierwszy zamierzał odbyć lot z Paryża do Nowego Jorku i w czasie lotu zginął.

Nowy Jork, 3. 9. (Tel. wł.). Costes, po przybyciu na lotnisko Curtis Field udzielił wywiadu przedstawicielowi „United Presse”, oświadczając że trzykrotnie, w czasie lotu, lotnicy znaleźli się w wielkim niebezpieczeństwie i musieli walczyć z burzą. Pierwsze

trudności odczuli po opuszczeniu wybrzeża islandzkiego, następnie nad Atlantykiem gdzie dostali się w cyklon oceaniczny i krótko przed przybyciem na wybrzeże Ameryki Lotnicy, witani entuzjastycznie przez całą prasę amerykańską, czują się doskonale.

Minister lotnictwa w imieniu rządu francuskiego i francuskiego lotnictwa wysłał do lotników depeşe z serdecznymi życzeniami.

Waszyngton, 3. 9. (PAT) Prezydent Hoover wysłał depeşe z życzeniami do prez. Doumergue i narodu francuskiego w związku z triumfem lotników francuskich.

Min. wojny i marynarki wysłał depeşe z powinszowaniem do lotników francuskich.

Lotnicy Costes i Bellonte prawdopodobnie 4 bm. odlecą do Dallas, aby otrzymać nagrodę 25 000 dol., wyznaczoną za przelot na dystansie Paryż - Dallas.

„Chrzty” pruskie

Królewiec, 3. 9. (Tel. wł.). Pruskie ministerstwo spraw wewnętrznych zatwierdziło zmianę nazwy miejscowości „Zadrość” na „Falkenheim”.

Jest to w ciągu jednego tygodnia już ósma miejscowość na Warmji, której polska nazwa uległa germanizacji.

można w tej chwili przesądzać. Z ogólnego kierunku obecnego rządu i zastrzeżonego kursu należy wnosić, że dekrety będą. Z aktualnych spraw wchodzi tu w grę osławiona ustawa o dzierżawcach rolnych, której Senat nie mógł zatwierdzić, a która wygasa z dniem 1 października b. r. Czy przed tym terminem nastąpi w drodze rozporządzenia Prezydenta przedłużenie dotychczasowej ustawy, czy wydana będzie nowa, to się okaże w ciągu września.

W sferach lewicowych przewidują, że rozporządzeniem Prezydenta zostanie zniesiona ustawa o ochronie czystości wyborów, uchwalona przez Sejm obecny jako protest przeciw nadużyciom,

popelnionym przy poprzednich wyborach przez funkcjonariuszów administracji państwowej. Nie chce się wierzyć tym pogłoskom. Gdyby się one jednak sprawdziły, byłby to bardzo znamieny przedsmak metod wyborczych. Mówi się także o zmianie przepisów prasowych, choć nie dyktuje ich „nagła konieczność państwowa”, którą konstytucja uznaje za konieczny warunek dekretów z mocą ustawy.

Jakiegokolwiek były dekrety, trzeba pamiętać, że los ich będzie zależny od nowego Sejmu. Dobry Sejm zniesie i zmieni, co uzna za stosowne dla dobra kraju i obywateli.

M. K.

Korespondenci zagraniczni na manifestacji poznańskiej

Korespondenci zagraniczni pism amerykańskich, francuskich, angielskich, niemieckich, szwajcarskich i włoskich, przywiązując wyjątkową wagę do narodowej manifestacji antyniemieckiej, zorganizowanej przez wszystkie stronnictwa polityczne w Poznaniu, przyjeżdżają w dniu 7 września w liczbie kilkunastu osób. Obecność przedstawicieli prasy zagranicznej będzie miała wielkie znaczenie ze względu na to, iż manifestacje poznańskie odbiją się w ten sposób głośnym echem w całym świecie politycznym, w szczególności w Genewie, gdzie w kilka dni później zbiera się Zgromadzenie Ligi Narodów.

Rozmiary i powaga zapowiedzianej manifestacji pozwalają przypuszczać, iż wrażenie, jakie wywoła ona zagranicą, będzie poważne. Jednolity front, jaki potrafiło zająć społeczeństwo polskie wobec prowokacji niemieckich jest dowodem, że wszelkie napaści na Polskę lub próby kwestjonowania jej granic wywołują w społeczeństwie polskim siłą reakcji zjawisko wewnętrznej konsolidacji, dającej pełną gwarancję siły i odporności na wrogie zakusy.

Zjazd niemieckich grup mniejszościowych

W dniu 28 sierpnia rozpoczęły się w Sztutgarcie doroczne obrady Związku Niemieckich Grup Mniejszościowych w Europie. Kongres uczcił pamięć zmarłego min. Stresemanna.

W pierwszym dniu obrad wygłosił praelat Ulitzka referat n. t. aktualnych zagadnień politycznych w Europie oraz n. t. ruchu narodowościowego. Prezes „Deutsches Auslandinstitut” (D. A. I.), konsul generalny dr. Wanner, podkreślił w swym przemówieniu powitalnym, że ruch, który D. A. I. jak i Związek Niemieckich Grup Mniejszościowych w Europie reprezentują, dąży do zapewnienia wszystkim Niemcom na świecie należnych praw.

Niewątpliwie słuszne jest żądanie praw dla tych wszystkich, którzy w danym państwie zaliczają się do mniejszości. Słowa dr. Wannera są niewątpliwie na czasie; rzeczywistość jednak mówi co innego. Jest bowiem rzeczą ponad wszelką wątpliwość stwierdzoną, że wszelkie komórki organizacyjne Niemców zagranicznych pracują na rzecz Rzeszy. Takie np. niewinne przesyłanie D. A. I. ciekawych zdjęć fotograficznych, jakżeż można nazwać? W języku lewicowej prasy niemieckiej nazywało się to „wywiadem wojskowym” na rzecz Berlina. Czy to nie wystarczy?

Przed wyborami do Reichstagu

Związek Mniejszości Narodowych w Niemczech wydał ostatnio odezwę przedwyborczą, w której w zakresie polityki mniejszościowej Rzeszy domaga się: zabezpieczenia mniejszościom narodowym praw konstytucyjnych we wszystkich dziedzinach publicznego i kulturalnego ich życia, spełnienia sprawiedliwych i kulturalnych żądań mniejszości narodowych, w szczególności zaś tych, którym nie są jeszcze zapewnione podstawowe prawa rozwoju, oraz ustawowego przyznania równych praw wszystkim mniejszościom narodowym w ustawodawstwie, administracji i sądownictwie.

Sprawa stosunków komunikacyjnych Polski z Litwą

Obrazy podkomisji Ligi Narodów

Genewa, 3. 9. (PAT). Wczoraj zebrała się podkomisja, wyłoniona przez komisję komunikacyjno - tranzytową dla spraw stosunków komunikacyjnych polsko-litewskich.

Podkomisja ta pracowała od wiośny 1929 r. w dwóch grupach. Pierwsza zajmowała się badaniem zebranych dokumentów oraz badaniem na miejscu stanu komunikacji i tranzytu między obu krajami, w celu stwierdzenia stanu rzeczy i faktów, stanowiących przeszkodę w komunikacji w tranzycie, a to dla ustalenia wynikających z obecnej sytuacji konsekwencji gospodarczych.

Druga grupa podkomisji miała za zadanie stwierdzenie, jakie zobowiązania międzynarodowe dotyczą badanego zagadnienia i czy wykonanie tych zobowiązań wpłynęłoby na usunięcie przeszkód w komunikacji i tranzycie między Polską a Litwą.

Od tego czasu poszczególni członkowie wspomnianej podkomisji odbywali liczne podróże po zainteresowanych krajach oraz konferencje z przedstawicielami rządu litewskiego i krajów, pośrednio we wznowieniu komunikacji i tranzytu zainteresowanych.

Szczególnie zainteresowana tu jest Łotwa. Już w czasie zeszłorocznego zgromadzenia Ligi Iotewski minister spraw zagranicznych Balutis zwrócił uwagę Zgromadzenia na straty, jakie ponosi kraj, w szczególności port libawski, z powodu unieruchomienia poważnej linii tranzytowej libawsko-romneńskiej, łączącej zarówno Łotwę, jak i Litwę, Polskę i Rosję. Wiadomo bowiem, że tor kolejowy tej linii został na terytorjum litewskim rozebrany.

W wyniku tych prac, podkomisja

zredagowała raport, który przedłożyła głównej komisji komunikacyjno-tranzytowej, która z kolei rzeczy winna, w myśl rezolucji Rady z grudnia 1928 r., przedłożyć Radzie formalne wnioski co do środków poprawy obecnej niernormalnej sytuacji.

Raport podkomisji, który nie został opublikowany, zawiera dwie tylko konkretne sugestje, dotyczące wznowienia tranzytu na linii libawsko-romneńskiej i sprawę uruchomienia splawu na Niemnie, pomija natomiast zagadnienie, jakie stanowi główną treść zainteresowania Rady w tym wypadku mianowicie zagadnienie stosunków bezpośrednich między Polską a Litwą. W ten sposób jest rzeczą widoczną, że podkomisja, mimo długotrwałości swoich prac nie wywiązała się z powierzonego jej zadania.

Wszystkie posiedzenia podkomisji, jak również głównej komisji komunikacyjno-tranzytowej, na których omawiana była powyższa sprawa, odbywały się przy drzwiach zamkniętych. Należy jednak przypuszczać, że komisja główna nie uznała raportu podkomisji za wystarczający, gdyż poleciła jej w marcu r. b. ponowne przejście tego raportu.

Jak slychać, raport, będący przedmiotem obrad wczorajszego posiedzenia podkomisji, nie odbiegał w głównych zarysach od marcowego tekstu i nie zawierał nadal należycie sformułowanego uwzględnienia podstawowego zagadnienia stosunków komunikacyjnych między Polską a Litwą.

W czwartek zbiera się główna komisja komunikacyjno-tranzytowa, która po zapoznaniu się z tekstem tego raportu, przygotuje raport dla najbliższego posiedzenia Rady.

przedtem posiadał 4 mandaty, obecnie znikł zupełnie.

W ostatecznym wyniku wyborów do rady miejskiej w Podgórzu pow. toruńskiego (o których już donosiliśmy), lista narodowa uzyskała 7 mandatów (przedtem 4), „sanacja“ 4 mandaty (przedtem 6), P. P. S. 4 mand. (przedtem 5), N. P. R. 3 mand. — bez zmiany.

Identyfikacja zwłok Andréego

Oslo, 3. 9. (Tel. wł.) Jak donoszą z Tromsøe dokonano tam wczoraj, wobec lekarzy i ekspertów, sprawdzenia tożsamości zwłok Andréego i jego towarzysza, przewiezionych, jak już donosiliśmy, do ojczyzny na pokładzie statku „Bratvaag“.

Komisja stwierdziła że są to rzeczywiście zwłoki podróżnika Andréego i jednego z jego towarzyszy w wyprawie biegunowej. Stwierdzono natomiast że kości, znalezione w łodzi Andréego pochodzą od polarnego niedźwiedzia. Badania komisji trwają nadal, ponieważ nie wyjaśniono dotąd, kto z pośród towarzyszy bohaterkich podróżnika znajdował się przy nim w ostatnich chwilach jego życia.

Komisja odnalazła nowy pamiętnik który, zdaniem norweskiego uczonego Noela jest własnoręcznym i bardziej dokładnym od poprzedniego, notatnikiem Andréego. Odcyfrowanie cennego dokumentu przedstawia jednak wielkie trudności. Noel przypuszcza że notatki będzie można odczytać przy pomocy chemicznych środków.

Sztokholm, 3. 9. (PAT) Jak donoszą z Tromsøe, stwierdzono identyczność zwłok 2 członków ekspedycji Andréego. Są to zwłoki inż. Andreego i Strindberga.

Samobójstwo 13-letniego chłopca

Wilno, 3. 9. (PAT) Zantowano wczoraj na stacji Tewel niezwykły wypadek samobójstwa 13-letniego chłopca. Gdy pociąg towarowy zbliżył się do wymienionej stacji rzucił się on pod koła pociągu, wyskoczywszy z peronu, na którym stał do tej pory.

Powody, które skłoniły samobójcę Pawła Gomołę do tego rozpaczliwego kroku, są na razie nieznanne.

Ustąpienie prezydenta Argentyny.

Nowy Jork, 2. 9. (Tel. wł.) — Jak urzędowo donoszą z Buenos Aires prezydent Irrigoyen podał się do dymisji. Ustąpienie prezydenta spowodowały ostatnie wydarzenia w Argentynie.

Nowy Jork, 3. 9. (PAT) Według doniesień z Buenos Aires, w mieście panuje pozorny spokój; oczekiwane są jednak rozruchy w związku z powtarzającymi się pogłoskami, iż rząd przygotował na dziś wieczór nadzwyczajne zarządzenia ochronne.

Najsensacyjniejsze pogłoski krążą po mieście z racji braku wiadomości oficjalnych.

Nowy Jork, 3. 9. (Tel. wł.) Dziennik La Critica wychodzący w Buenos Aires donosi o dymisji ministra wojny Dellepianca.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 3. 9. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.). Zeszłoroczne.

„Ceny transakcyjne“
 Żyto 150 tonn par. Poznań . . . 0,00—19,90
 Żyto 150 tonn par. Poznań . . . 0,00—19,80
 Żyto 15 tonn parytet Pozn. . . 0,00—19,65
 Żyto 15 tonn par. Poznań . . . 0,00—19,50
 Usposobienie słabe.

„Ceny orientacyjne“
 parytet Poznań
 Pszenica 28,25— 30,00
 Usposobienie słabe.
 Jęczmień przemiałowy nowy 21,00— 23,50
 Jęczmień browarowy . . . 26,00— 28,00
 Usposobienie spokojne.
 Owies 17,00— 19,00
 Usposobienie słabe.
 Mąka żytnia wł work. 65% 31,00
 Usposobienie słabsze.
 Mąka pszenna 65% wł work. 49,00— 52,00
 Usposobienie słabsze.

Otręby żytnie 12,50— 13,50
 Otręby pszenne 15,50— 16,50
 Otręby pszenne (grube) . . . 17,00— 18,00
 Rzepak 47,00— 49,00
 Groch Victoria 37,00— 42,00
 Ogólne usposobienie słabsze.
 Tendencja na rynku zbożowym w kraju i zagranicą słaba.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.892,5 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.89 zł.

Kurs marki niem. i gułd. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mkn. w dewizach 212,36 do 212,66 zł, gotówką 211,96 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 173,14 do 173,40 zł, gotówką 172,80 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 3. 9. 1930 r.

Giełda dzisiejsza miała w dalszym ciągu nastrój utrzymany, jakkolwiek obroty były więcej ograniczone.

Z pap. państw. płacono za 5 proc. pożyczk. ustalony kurs 55%, zaś premj. dolarowe, które się po ostatnim losowaniu obniżyły, były poszukiwane po 58.— (za sztukę 5.— dol.). Handlowano jeszcze mniejszą ilością pożyczk. inwestycyjnej po 110.— bez kwalifikacji do notowania. Z papierów lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. były w oddaniu 8 proc. listy dolarowe po 96,25 proc., zaś 8 proc. listami dolarowymi amortyz. robiono transakcje po 92,50 proc. (przy dew. 8,90). Większy popyt zauważono na 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie, za które początkowo płacono 41,50, a w końcu 42 proc. przy niedostatecznym materiale. Również dopytywano się o 6 proc. listy żytnie po 20.— (za 1 ctr. mtr.), jednakże nie było oddawców.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez obrotów i bez notowania kursu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 55.—% P.
 8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 96,25% O.
 8% listy dolarowe w zlocie amortyzacyjne 92,50% +
 4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 41,50—42% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 58.— P.
 Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 3. 9. 1930 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn tr: —

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Holandia	359,08	369,98	358,18
Budapeszt	5,32	5,33 1/2	5,30 1/2
Londyn	43,37	43,48	43,26
Nowy Jork	8,904	8,924	8,884
Nowy Jork kabeł	8,914	8,934	8,894
Paryż	35,05	35,14	34,96
Praga	26,44	26,50	26,38
Szwajcaria	173,23	173,66	172,80
Wiedeń	125,95	126,26	125,64
Włochy	46,68	46,80	46,56

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje.

5% pożyczk. premj. dol. 59,00— 59,50
 5% pożyczk. konw. 55,50

Akcje w złotych:

Bark Polski 167,75—167,50
 Częstocice 0,00— 36,00
 Lilpop 0,00— 25,50

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 3. 9. 1930 r.

Pszenica march. od st. załad. 75—76 kg.	248,00—253,00
Pszenica saska 76 kg. cif Berlin zaofiarowany	0,00—255,50
Tendencja na pszenicę przy punktualn. załadowaniu wagonem częściowo poparta, pozatem słaba.	
Żyto march. od stacji załad. 70—71 kg.	0,00—187,00
Żyto pomorskie 70—71 kg. cif Berlin zapł.	0,00— 186,00
Tendencja dla żyta: Przy punktualnem załadowaniu wagonem częściowo poparta, pozatem słaba.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	204,00—222,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	183,00—198,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. zał. stary 17800—191,00	
Tendencja słaba.	
Owies march. od st. zał. nowy 157,00—168,00	
Tendencja słaba.	
Mąka pszenna	28,75—36,75
Tendencja słaba.	
Mąka żytnia przemiał. do 60%	25,75—28,00
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszenna	9,25— 9,50
Tendencja słaba.	
Ospa żytnia	8,50— 8,90
Tendencja słaba.	
Groch Victoria	30,00—34,00
Groch pastewny	19,00—20,00
Peluszka	21,00—22,00
Bób polny	17,00—18,50
Wyka	21,00—23,50
Makuch rzepakowy	10,60—11,60
Makuch lniany	17,80—18,00
Wytłoki suche	7,90— 8,60
Srót Soja	14,90—15,50

Ogólna tendencja nerwowa.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 3. 9. 1930 r.

Wyplaty na Warszawę 46,90— 47,10
 Noty wielkie 46,775—47,175

Nowa prowokacja „Stahlhelmowców“ na terenie w. m. Gdańska

Zjazd w Tiegenhof z udziałem ks. Wilhelma pruskiego

Gdańsk, 3. 9. (PAT) W ubiegłą niedzielę odbył się w miejscowości Tiegenhof zjazd „stahlhelmowców“ przy udziale licznych delegacji także z Prus Wschodnich. W zjeździe tym wzięli m. in udział syn byłego następcy tronu niemieckiego, ks. Wilhelm pruski, przywódca nacjonalistów niemieckich w Prusach Wschodnich — Oldenburg i przywódca wschodnio-pruskiego „Stahlhelmu“ — hr. Eulenburg, którzy przyjęli defiladę przybyłych oddziałów „stahlhelmowców“. Przywódcą „stahlhelmowców“ gdańskich Viebe, powitawszy przybyłych gości, a przede wszystkim „Jego Królewską Wysokość, księcia Wilhelma

pruskiego“, przemówienie swe zakończył następującymi słowy: „Mamy tylko jedno pragnienie, a mianowicie chcemy powrócić do Niemiec.“

Przywódcą „stahlhelmowców“ wschodnio - pruskich, hr. Eulenburg, występował przeciwko jakiegokolwiek polityce porozumienia Gdańska z Polską, uważając, że taka polityka jest dla wloznego miasta szkodliwa i niebezpieczna. Wreszcie przemawiał oślawiony przyjaciel b. cesarza Wilhelma, Oldenburg, oświadczając, że ma on tylko jedno pragnienie, a mianowicie, aby ten kraj stał się z powrotem „krajem królewsko-pruskim“.

Reichswehra a armia czerwona

Berlin, 3. 9. (PAT) W sprawie dyskusji, jaka się rozwinęła w prasie niemieckiej na temat stosunku Reichswehry do armji czerwonej, „Hamburger Nachrichten“ piszą, iż w kołach partyjnych lewicowych oraz centrowej jeszcze dotychczas nie zdołano zdać sobie sprawy z tego, iż sympatje dla bolszewików, jakie się zarzuca kierownictwu Reichswehry, pochodzą jedynie z tego, iż

Reichswehra wykazuje większe wyrobienie polityczne, aniżeli urząd spraw zagranicznych Rzeszy, którego politycy, mający oczy skierowane jedynie na zachód, kroczą wiernie w ślady stresemanowskiej polityki. Ministerstwo Reichswehry natomiast uznało, że na granicy wschodniej Rzeszy istnieją jeszcze państwa, na które należy zwrócić baczną uwagę.

Wewnętrzne podłoże ustąpienia gen. Heye

Berlin, 3. 9. (PAT) Według informacji czasopisma „Die Weltbühne“, ustąpienie gen. Heye ze stanowiska wodza naczelnego Reichswehry ma również i wewnętrzne. Kanclerz Rzeszy Brüning miał oświadczyć gen. Heye, iż nowy Reichstag nie będzie zdolny do pracy i wobec tego rządu będą musiały opierać się na postanowieniach par. 48 konstytucji Rzeszy, t. zn. „rządzić poza parlamentem“. Heye powiniene się przeto

trzymać w pogotowiu. Gen. Heye miał na to odpowiedzieć kanclerzowi, iż dla niego miarodajnymi są jedynie postanowienia konstytucji i innych nie może uznać; na co dr. Brüning oświadczył: „Wobec tego, dojdziemy do celu bez pana.“ Zwrócono się zatem do generałów von Schleichera i Hammersteina, którzy okazali większą gotowość i obiecali poparcie. Upadek gen. Heye jest zatem przesądzony.

Budżet wojew. śląskiego

Katowice, 3. 9. (PAT) Wczoraj odbyło się posiedzenie Rady Wojewódzkiej, poświęcone sprawie budżetu województwa śląskiego za czas od 1 października 1930 r. do dnia 31 marca 1931 r.

Budżet na ogólną sumę 60 1/2 miliona przyjęto w brzmieniu, przedłożonym Radzie Wojewódzkiej po dokonaniu nieznacznych zmian. Poza porządkiem dziennym uskuteczniiono pewne zmiany w rozdziale sum, przy-

znanych na pożyczki na cele budowy szkół powszechnych. Budżet zostanie przedłożony Sejmowi śląskiemu.

Zwycięstwo narodowców w Górnicy

Toruń, 3. 9. (Tel. wł.) Odbyły się wybory do rady miejskiej w Górnicy pow. brodnickiego.

Dwie listy narodowe zyskały 9 mandatów, lista urzędników 2 mandaty, N. P. R., prawica 1 mandat, B. B., który

Włochy a wrześniejsza sesja Ligi Narodów

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, 2 września.

W kołach politycznych włoskich dają wyraz przekonaniu, że nigdy może Liga nie znalazła się wobec trudniejszego zadania jak obecnie. Locarno i Pakt Kelloga wyrażone z treści. Sprawa już nie likwidacji wojny, ale rekonstrukcji pokoju narzuca się dopiero teraz z coraz większą nagłością. Bezsilność Ligi komplikuje jej położenie. Paneuropa? Projekt jej przedstawia się wręcz niefortunnie i w tej chwili w środowisku genewskim wygląda tak, jakby go wynaleziono po to, by zakryć nim inny właściwy, istotny problem t. j. problem stosunków między Francją a Niemcami oraz Italią a Francją i Italią i Niemcami. Bo, według opinii włoskiej, na kontynencie europejskim, pominąwszy Anglię stojącą na ubożcu, istnieją tylko trzy potęgi, od których zależy równowaga polityczna: Francja, Włochy i Niemcy. Dlatego nie można wogóle pojąć, co zamierzał projekt Brianda, skoro Francja nie uregulowała przedtem tego, co Paneuropa chciałaby uregulować później t. j. wzajemnego stosunku pomienionych trzech mocarstw.

Jak widzimy więc, w przededniu Genewy i dyskusji nad memorjałem Brianda opinia włoska powtarza swoje *ce t e r u m c e n s e o*: nie przez Berlin, ale nasamprzód przez Rzym, a potem dopiero przez Berlin pójść może Francja do równowagi sił w Europie i ewentualnie kolejno do Paneuropę. „Od problemu: Francja — Italia — Niemcy — (pisze „Corriere della Sera“) — zależy wszystkie inne sprawy kontynentu, a także międzyoceanowe, rozbrojenia na morzu oraz rozbrojenia wogóle. Paneuropa francuska nie jest przedmiotem, który mógłby zainteresować dziś Europę.“

Co do Niemiec, to sądzi się tu, że zajęte wyborami i polityką wewnętrzną, powstrzymają się tym razem od poruszenia sprawy rewizji granic. O tem, co zrobi ewentualnie rząd polski, nie wzmiankuje się tu wcale, bo na tej arenie nie bierze go się wogóle w rachubę. Przedrukowuje się natomiast obficie soczyste komunikaty z Berlina o łamańcach i wewnętrznym bigosie Polski, trwającym już bądź coby cztery lata.

Zbliżająca się sesja Ligi Narodów obudziła natomiast duże zainteresowanie z innego powodu. Tym razem ma Liga na wokandzie także swoją sprawę wewnętrzną. Chodzi o jej własny dylizans t. j. o reorganizację Sekretariatu generalnego, a więc całej administracji i biurokracji. Jednakowoż — jak łatwo się domyśleć — nie jest to bynajmniej problem czysto administracyjny, ale wybitnie polityczny, bo rozgrywa się tu walka ni mniej ni więcej tylko o dotychczasowe wpływy w Lidze. Funkcje Sekretariatu generalnego zwiększyły się bardzo a niemniej jego znaczenie. W założeniu miał on zadania przygotowawcze i doradcze, a więc raczej techniczne. Z rozrostem jednak spraw, traktowanych przez Ligę, i wobec tego, że prezes Rady Ligi przebywa znaczną część roku poza Genewą, Sekretariatowi z konieczności przypadła rola wydawania opinii, na których opierała się decyzja prezydenta. Stąd wzmożenie się wpływu politycznego Sekretariatu, który, w gruncie rzeczy, wszystkim sprawom zaczął nadawać zasadniczy kierunek i częstokroć nawet decydować o nich. Od pierwszej chwili stosunki tak się ułożyły, że przewaga w kierownictwie Ligi Narodów znalazła się w ręku Anglii i Francji. Sekretarz generalny jest Anglikiem, jego zastępca Francuzem, a ponadto niemal połowa najważniejszych stanowisk obsadzona jest przez Anglików i Francuzów. Jeśli do tego dodamy, że uposażenie materialne wysokich urzędników Sekretariatu jest wcale poważne, to nie dziwi, że to uprzywilejowane poniekąd położenie Anglii i Francji zaczęło spędzać sen z powiek innych czynników w Lidze.

Do niedawna Włochy zachowywały się wobec Ligi raczej biernie i prawie zawsze krytycznie. Taktyka ta uległa zmianie mniej więcej od czasu wejścia do Ligi Niemców. W roku 1927 powołany został na stanowisko podsekretarza generalnego Ligi markiz Paulucci dei Calboli Barone, były szef gabinetu Mussoliniego. Markiz Paulucci wykazał na tem stanowisku wielką ruchliwość i jego to zasługą było w niema-

łej mierze, że stosunek prasy i opinii włoskiej do Ligi uległ zmianie na lepsze.

Było jasnym odrazu, że Niemcy nie zadowolą się dotychczasowym układem sił w Sekretarjacie Ligi. Zaraz też zaczęło się mówić o konieczności reorganizacji Sekretariatu generalnego. Rezultatem tych zabiegów i ruchliwej inicjatywy było mianowanie t. zw. Komisji Trzynastu, która z początkiem sierpnia ogłosiła podwójny raport t. j. większości i mniejszości, bo opinie członków komisji nie dały się uzgodnić.

Większość komisji proponuje utrzymać i rozszerzyć władzę sekretarza generalnego i jego zastępcy, znieść urzędy trzech podsekretarzy generalnych, i utworzyć czterech sekcji, każdą z dyrektorem generalnym na czele, w których rozdzielone by zostały funkcje Sekretariatu. Powołanie personelu miałyby miejsce według tego projektu na podstawie stałych kontraktów na nieokreślony okres czasu.

Projekt mniejszości natomiast, o-

pracowany przez Niemca hr. Bernsdorffa i Włocha, prof. Galawresęgo, oraz pp. Pereza i Urutja, zmierza do dyslokacji funkcji i odpowiedzialności Sekretarza generalnego i jego zastępcy, którzy dotąd kontrolowali wszystkie prace Ligi i samą jedną mieli głos decydujący w sprawach zasadniczych, na komitet czy radę złożoną z pięciu podsekretarzy generalnych (nie jak dotąd trzech), którzyby mieli prawo i obowiązek współpracować ściśle z sekretarzami generalnymi i, co najważniejsza, podzielić z nimi odpowiedzialność i kontrolę nad sprawami Ligi. Tym sposobem nie dwu, jak dotąd, ale siedmiu głównych członków Sekretariatu pełniłoby odtąd kontrolę Ligi Narodów. Chodziłoby zatem, jak się jeden z dzienników włoskich eufemicznie wyraził, o lepszy podział i ulżenie w pracy sekretarzowi generalnemu i jego zastępcy. Powiedzenie to wiele tłumaczy. Różnica poglądów jest zasadnicza. Dyktatura Anglii i Francji w Sekretarjacie miałyby być zlaną na rzecz powszechności członków Ligi Narodów. Orzyciwa, bardzo interesującym będzie śledzić, która z tych tendencji weźmie górę. A należy przy tej sposobności zapytać, jakie stanowisko zajmuje w tej sprawie polskie M. S. Z. i co uczyniło, żeby czynnikowi polskiemu zapewnić w Sekretarjacie Ligi odpowiednią liczbę miejsc? S. M.

Wojenne dążenia Niemiec

Z artykułu „Mercure de France“

Fryderyk Wilhelm, — założyciel polityki i strategii pruskiej powiedział: „Po ścięciu drzewa trzeba zniszczyć korzenie, aby zapobiec, by nowe odrosło nie zastąpiły go“.

Tej zasady nie przestrzegali sprzymierzeni, gdy pozostawili Niemcom związek wojska, którego wzrost musiał być szybki. Iść dzisiaj na drogę rozbrojenia lądowego, bez liczenia się z rzeczywistością a nietraktatową siłą wojska Rzeszy, znaczyłoby gromadzić chmury nad Niemcami, z których przydzie burza. Nawet social-demokracja niemiecka pozostała wierna kultowi siły i teorii zdobyczy. Wojna, która spowodowała upadek tronu Hohenzollernów, obudziła jednak w narodzie niemieckim pragnienie, by on został panem świata. I nie chodzi tu o mistyczne panowanie przez uczucie, miłość, umysł, promieniowanie cywilizacji i myśli, ale o panowanie bardzo realne przez siłę.

Pożar na wschodzie Europy rozszerzyłby się natychmiast poprzez całą Europę. Polityka niemiecka, która w stronę Sowietów troskliwie przygotowuje wszelkie możliwości, jest bardzo niepokojąca. Niemcy zawarły z Sowietami układ w Rapallo i umowy, zapewniające Niemcom dostarczenie materiału wojennego z Rosji. Rząd niemiecki walczy z komunizmem w Niemczech, ale oficerowie niemieccy reorganizują armię bolszewicką. Niemcy powinny wybierać pomiędzy Rapallo a Locarno.

Mirabeau powiedział: „Narody nie są mniej wojowniczo nastrojone niż królowie, gdy się je prowadzi sofistami i gdy się je sfanatyzuje ognikami chwaly“.

„Cenzura“ na poczcie

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej“:

Od jednego z naszych czytelników prowincjonalnych dowiadujemy się o dziwnych praktykach w niektórych urzędach pocztowych. Okazuje się mianowicie, że urzędnicy, należący do kategorii t. zw. gorliwych, pozwalają sobie na... cenzurowanie pism, które do rąk abonentów bądź dochodzą z znacznym (trzymiesięcznym!) opóźnieniem, bądź... pocięte nożyczkami.

Czytelnik nasz, ksiądz z Podlasia (nazwisko znane redakcji), przeniekuje czasopismo Młody Oboz Wielkiej Polski p. t. „Młody Narodowiec“. Otóż donosi on, że numer tego pisma za październik ub. r. otrzymał dopiero w styczniu, inny numer doszedł do jego rąk „ocenzurowany“ na poczcie: wycięto zeń — wraz ze wzmianką — podobiznę „zaginionej bez wieści“ generała Zagórskiego. Ostatnio cenzor pocztowy pociął tytułową stronę „Młodego Narodowca“, zostawiając jedynie nagłówek „Kanalje“.

Kanalje! Ba, jedyne to i niezwykle trafne określenie na samozwańczych cenzorów.

KUPUJMY CEGIELKI NA BURSE
RZEMIEŚNICZĄ (P. K. O. 212 664)

Na pierwszej stronie historii wojny roku 1866, pisanej przez sztab generalny niemiecki pod kierownictwem Moltkego, znajdują się słowa: „Wojna między Niemcami i Austrią była koniecznością historyczną, i musiała wybuchnąć wcześniej czy później“.

Jest to filozofia historii, która mówi sama za siebie.

W sprawie zbliżenia francusko-niemieckiego trzeba pamiętać o zdaniu Bismarcka, że w polityce nie należy szukać rzeczy nieosiągalnych. A nieosiągalną rzeczą jest, by Niemcy wywręki się dobrowolnie tradycyji starych Prus, które im dały dumę zwycięstw nad Francją. Można wierzyć, że Niemiec w głębi duszy jest pacyfistą, ale zauważono, że jak dwaj Niemcy nie mogą się spotkać bez założenia stowarzyszenia, tak dwaj Niemcy nie mogą się połączyć bez stania się odwetowcami.

Rysem dzisiejszych Niemiec jest wybudzenie nacjonalizmu, a stowarzyszenia patriotyczne niemieckie nie mają być w całości mobilizowane przez dowództwo niemieckie, jak niektórzy mówią, ale mają być rezerwuarem zaciągu do wojska.

Republika niemiecka miała udowodnić, że może się pogodzić z wolnością wszystkich innych i z ładem europejskim. Ale jest to polityka, której dewizą jest to samo, co było dewizą cesarza niemieckiego: ciągle powiększać obszar państwa. Jest to tylko inny rodzaj dyktatury, gdy władza stale jest w ręku ludzi o tradycjach pruskich i kasty wojskowej. Niemcy losy swe powierzą wojsku Rzeszy.

Odezwa do Rusinów

W Krakowie ma swą siedzibę stowarzyszenie polsko - ruskie „Zgoda“. W związku z ostatnimi zamachami terrorystów ukraińskich zarząd główny tego stowarzyszenia wydał do narodu ruskiego następującą odezwę:

„Zwracamy się do Was, kochani bracia Rusini, w imię wspólnego dobra obu narodów i wspólnej Ojczyzny Polski, do zaprzestania wszelkich waśni i tarć z Polakami, waszymi braćmi od wieków, oraz wpłynięcia swą powagą na pewien odłam młodzieży ruskiej, który niebacznie został wciągnięty w wir zdradzieckiej polityki hydry germańskiej — tego odwiecznego wroga Słowian. Garść ta, zasłana obficie wrażliwym piędziami z Berlina, niszczy dobytek waszych braci Polaków, chcąc podkopać i osłabić państwo polskie — przynosi również olbrzymią szkodę także narodowi ruskiemu.

„Odwieczny wróg Słowiańszczyzny, znowu podnosi głowę i wyciąga łapy po nasze słowiańskie ziemie — z drugiej strony państwo czerwonych tyranów, twór germański, sieje bakcyle zarazy komunistycznej między nami, chcąc zniszczyć zdrowy organizm narodowy.

„Wobec takich sąsiadów i takich niebezpieczeństw, czyż mamy kłócić się dalej? Czyż mamy iść na rękę naszym odwiecznym wrogom? My, dwa bratnie narody, związane wspólnym losem od wieków, mamy wzajemnie się niszczyć na chwałę i uciechę naszych wrogów!“

„Nie! Dość tego! Czas najwyższy, ażebyśmy podali sobie mocne dłonie jako równy z równym, jak niegdyś pod Grunwaldem, i pamiętni naszej wielkiej przeszłości historycznej, zapatrzenni we wspólne ideały i lepszą przyszłość, wzięli się wspólnie do pracy twórczej dla dobra naszych narodów i wspólnej Matki - Ojczyzny.“

„Do zgody, bracia Rusini i Polacy! Jak w czasie wielkich historycznych wydarzeń szliśmy razem, tak i dziś zapominajmy o obopólnych urazach i „w jedności silni“ pracujmy dla dobra i rozwoju obu narodów i wspólnej Ojczyzny Polski! Niech każdy pamięta, że tylko w jedności siła i dobrobyt!“

Zyczyćby sobie należało, by odezwa ta wydała najlepsze owoce. Niestety, jak dotychczas, wśród Rusinów przewagę mają separatystyczne organizacje ukraińskie — do czego przyczynia się też błędny kierunek polityki obecnego reżimu „sanacyjnego“.

Sprostowanie

We wczorajszym wydaniu wieczornem „Kurjera Poznańskiego“ w artykule p. t. „Konjunktura p. Piłsudskiego“ przez przeoczenie nie zamieszczono tabelki z zestawieniem dochodów skarbowych za 4 miesiące nowego okresu budżetowego.

Odnosny ustęp wraz z tabelką ma brzmieć:

„Od października poprawia się natomiast dochody skarbowe. Poprawia się znowu w stosunku do półrocza letniego, natomiast napewno nie wykażą poprawy z analogicznym okresem roku ubiegłego. Wyniki za cztery miesiące nowego okresu budżetowego dają wiele do myślenia.“

„Oto one:

	miljony złotych	
	1929	1930
kwiecień	251	235
maj	245	232
czerwiec	233	216
lipiec	252	242
Razem	981	925

VI kongres mniejszości narodowych

Przed tegorocznym jesiennym Zgromadzeniem Ligi Narodów odbędzie się w Genewie VI kongres europejskich mniejszości narodowych. Przewodniczyć będzie kongresowi Słoweniec z Włoch, dr. I. Wilfan. W konferencji weźmie udział po raz pierwszy mniejszość rumuńska z Jugosławii oraz litewska z Niemiec.

Porządek obrad kongresu przewiduje: 1) sprawę ustosunkowania się mniejszości narodowych do projektu Brianda Stanów Zjednoczonych Europy, 2) dyskusję nad zagadnieniem tworzenia zorganizowanych grup narodowych ponad granicami państwami, oraz 3) sprawozdania poszczególnych narodowości, ilustrujące obecną sytuację mniejszości narodowych w danym państwie.

Kongres sam — jak wiadomo — stoi pod silną hegemonją wpływów niemieckich. Przewodniczący — dr. Wilfan — jest zdecydowanym germanofilem; funkcje sekretarza kongresu pełni Niemiec bałtycki, dr. Ammende. Zaznaczyć nadto wypada, że kongres nie obejmuje wszystkich mniejszości; poza nim bowiem rozwija się pomyślnie Związek Mniejszości Narodowych w Niemczech z mniejszością polską w Niemczech na czele, który zrobił secesję kongresu w sierpniu 1927 r. W intencjach niemieckich leży stworzenie z kongresów organizacji, mającej w szeregu spraw międzynarodowych konkurować z Ligą Narodów.

Kongresy mniejszości narodowych Europy stałyby się forum pozytywnej wymiany myśli i zapatrywań na kwestje mniejszościowe i forum pozytywnych, wzajemnych informacji, wypowiedzianych przez czynnik bezpośrednio zainteresowany w problemie mniejszościowym — mniejszości same. W tym charakterze zyskałyby sobie napewno uznanie, jakiego dziś stanowczo nie posiadają, tych czynników, które na mocy Traktatu Wersalskiego mają za zadanie czuwanie nad dalszym rozwojem spraw mniejszościowych. Czy uznanie to zdobędą sobie pod wodzą niemieckich polityków mniejszościowych, należy wątpić.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE
WZMACNIA POTĘGĘ RZECZY-
POSPOLITEJ POLSKIEJ.

Pieniny stały się Parkiem Narodowym

(Korespondencja własna „Kurjera Poznańskiego“)

Szczawnica, 31 sierpnia. Państwowa Rada Ochrony Przyrody i „gazda“ naszych gór, Towarzystwo Tatrzańskie osiągnęły wreszcie jeden ze swych celów. Oto, niemalym wysiłkiem jego współpracowników (szczególnie prof. dr. Walerego Goetla i prof. dr. Władysława Szafera) udało się utworzyć pierwszy polski Park Narodowy w Pieninach. Państwo zakupiło cały obszar przełomu Dunajca, oddając go w posiadanie Dyrekcji Lasów Państwowych.

Dzisiaj odbyła się w Szczawnicy wspaniała uroczystość ogłoszenia cudnych Pienin Parkiem Narodowym.

Około 10 rano przed Dworcem Tatrzańskim w Zakopanem stanęły liczne autobusy, aby odwieźć nas do Czorsztyna. Wkrótce ruszyła nasza karawana w drogę, poprzedzona ściągłem autem p. Ignacego Bujaka, sekretarza Towarzystwa Tatrzańskiego, który czuwał nad szczawnicką uroczystością. W pedzie mijamy zalane słońcem ciasne uliczki Poronina, Szaflar; migają lśniące, białe kapliczki przydrożne, zaś w dali, ku południowi pnie się w niebo łańcuch Tair, nurzając swe najwyższe szczyty w koronie złotych, kłębiastych obłoków.

Minęliśmy Nowy Targ i za chwilę gnamy wspaniałym gościńcem ku Czorsztynowi. Po lewej ręce rozsiadło się rozłożyste gniazdo pstrych Gorców; u ich stóp szeroką lawą rozlał się Dunajec; po prawej zaczynają ukazywać się niskie z początku, lecz urocze i lesiste Pieniny Niedziokie. Za nami został Waksmund, za nami Dębno ze sławnym kościołem. Wreszcie dojeżdżamy do Czorsztyna. W restauracji jemy śniadanie, poczem kto ma ochotę (a tych nie brak) idzie oglądać ruiny zamku Czorsztyńskiego. Przypominają się odległe czasy, Kostka Napieriski, Zawisza Czarny... Resztki tylko z dawnych, dumnych murów zostały.

Punktualnie o 2 godzinie wsiadamy znów do aut i jedziemy przez granicę czesko - polską do Czerwonego Klasztoru. Karawanę naszą prowadzi czerwono-biały proporzec, zatknięty na pierwszym aucie — siedzi w nim prof. Goetel i „admiral“ Iódkowej floty dunajeckiej, Józef Koterba w ślicznym serdaku niebieskim i odświętnych „bukowych“ portkach. Po przydługich nieco formalnościach celnych na granicy ruszamy dalej i wkrótce wysiadamy w Czerwonym Klasztorze. Tu, nad brzegami rwącego Dunajca, w cieniu prastarych wierzb nadwodnych siadamy wszyscy (około 100 osób) na ziemi — twórca Parku, prof. dr. W. Goetel zaczyna krótką pogadankę o Pieninach i o tem, co po drodze zobaczymy. Do realizacji Parku trzeba było dużo dobrej woli — jako przykład niech posłuży następujący fakt.

Na rozległej łączce, rezerwacie im. hr. Drohojowskiego stanąć miało schronisko Wojewódzkiej Komisji Turystycznej ze Śląska. Zaczęto już budowę, lecz skoro zarząd jej dowiedział się, że na tym obszarze ma być początek Parku Narodowego — przeniosł materiały budowlane i rozpoczęła budowę na inne miejsce, już poza obrębem przyszłego Parku. Prawdziwie po obywatelsku!

Po pogadance rozpoczęło się ładowanie gości do łódek i wkrótce na lśniącym od słońca Dunajcu, u stóp białych Trzech Koron, rozciągnął się barwny wąż łódek, prowadzony przez „admirala“ Koterbę. Płynęliśmy do Szczawnicy.

Niezapomniana to była jazda; trwała półtorę godzinę, lecz i tego było mało. Na nic tu opisy — trzeba być i widzieć tę jedyną w całej Europie osobliwość. Zafascynowani byli wszyscy; i ci, co jazdę po raz pierwszy odbywali, i ci, co po kilkakroć już powierzali się spienionym falom Dunajca. Było wśród nas wielu cudzoziemców; był Włoch, Francuz, Rosjanina, Greczynka, Niemcy, mistrz Egon Perti z żoną, prof. Alfred Grosz (sławny taternik niemiecki), inż. Reichardt... wszyscy słów nie mieli.

Cudowna jazda zakończyła się w Szczawnicy Niżniej, skąd podjechaliśmy autami do sali Domu Zdrojowego w Szczawnicy, gdzie się odbyć miała zapowiadana akademja.

O godz. 6, wobec przepelnionej sali zagał uroczystość prezes Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego inż. Jan Czerwiński, składając podziękowanie za przybycie delegatom towarzystw i instytucyj. Następnie przemówił imieniem Państwowej Rady Ochrony Przyrody prof. dr. Władysław Szafer, który podniósł niespożyte zasługi prof. dr. Walerego Goetla dookoła realizacji pogranicznych Parków Narodowych. Na cześć zasłużonego działacza zerwała się długo niemiłkająca burza oklasków.

Stworzeniem Parku — mówił prof.

Szafer — odkopaliśmy dla narodu nowe źródło mocy; Pieniny staną się teraz warsztatem pracy dla naukowców, terenem wychowawczym dla licznych rzesz młodzieży, wreszcie wspaniałym celem dla jak najszerzych warstw turystów. Chwila obecna jest i dlatego tak ważna, bo pierwsza — jest to Pierwszy Park Narodowy w Polsce. Za nim — oby jak najprędzej — niech zamienia się na rezerwaty Tatry, Babia Góra, Czarnohora, Gorce, Barania Góra, Puszcza Jodłowa Zeromskiego i wiele innych. Wtedy Polska otworzy szeroko swe piękno dla licznych warstw zagranicznych turystów, co podniesie stan ekonomiczny naszego państwa.

Następnie przemawiali: imieniem Ministerjum Rolnictwa dyr. dep. Lorel, imieniem Ministerjum Oświaty dyr. Suchodolski, starosta nowotarski Skalecki, dyrektor Bolesław Hryniewiecki, imieniem P. E. N. Klubu Ferdynand Goetel, prof. dr. Jerzy Smoleński, marszałek Osiecki, prezes Jan Kołodziejczyk, major

Bronisław Romaniszyn, imieniem Zw. Nauczycieli Szkół Powszechnych dyr. Malicki, imieniem „Karpatenvereinu“ prof. Alfred Grosz, burmistrz Zakopanego Winnicki, imieniem Szczawnicy hr. Stadnicki, wreszcie jeden z miejscowych górali imieniem przewoźników dunajeckich.

Następnie cały szereg gratulacyjnych depesz odczytał prof. dr. W. Goetel i w końcu przystąpił do wygłoszenia prelekcji na temat: „Co oznacza zamiana Pienin na Park Narodowy“. Na tem zakończyła się akademja, a uczestnicy udali się do restauracji zdrojowej, gdzie podejmowani byli kolacją, podczas której wygłoszono na cześć prof. dr. Walerego Goetla następujący toast:

Bija polskie serca, radośnie, jak dzwony
Oto orzeł wzbił się ponad Trzy Korony!
Rozpiął śmiało skrzydła w błękitnej przestrzeni

Niepokój w nim dziwny... Iza w oku się mieni!

Hej! Chrzcij dumny orle lez rosą Pieniny
Senne turnie, smreki, szumiące gęstwiny...
Patrząc na te dziwy pochylamy głowy
... Niech żyje, kto stworzył nam Park Narodowy!

Jerzy Młodziejowski

SPORT

Lekka atletyka

Na zawodach lekkoatletycznych o mistrzostwo Sokola pomorskiego startowało trzech braci Mikrutów do rzutu oszczepem, uzyskując doskonałe rezultaty. Franciszek Mikrut zajął pierwsze miejsce wynikiem 57.17 mtr., drugie miejsce zajął Władysław Mikrut, mistrz Polski, rezultatem 56.69 mtr., wreszcie najmłodszy z spośród braci obsadził trzecie miejsce rzucając 50.42 mtr.

Na tych samych zawodach Więckowski (Sokół — Bydgoszcz) pobił rekord polski w rzucie młotem, uzyskując 37.20 mtr. (PAT)

Piłka nożna

„Morawska Slavia“ z Brna będzie najbliższym przeciwnikiem „Warty“. Czesi rozegrają z „Wartą“ dwa spotkania towarzyskie w nadchodzącą sobotę i niedzielę. Przyjazd drużyny czeskiej wzbudzi niewątpliwie duże zainteresowanie u miejscowych sportowców.

O wejście do ligi odbędą się w niedzielę 7 bm. następujące mecze: w Bydgoszczy: „Polonia“ — „WKS“ (Łódź); w Poznaniu: „Legja“ — „Skra“ (Warszawa); w Lublinie: „Unja“ — „Sokół“ (Równe); w Białymostku: mistrz Białegostoku i „Ognisko“ (Wilno). Spotkanie „Amatorskiego“ KS z mistrzem Kielc nie dojdzie do skutku z powodu nieukończenia rozgrywek międzygrupowych o mistrzostwo okręgu kieleckiego. (PAT)

O mistrzostwo kl. B POZPN grają w niedzielę: o godz. 11. „Liga“ — „HCP“ Ib na boisku w Dębcu; o godz. 15 na stadionie miejskim „Blask“ i „Polonia“ (Poznań); o godz. 16 w Lesznie: „Olimpia“ i „Polonia“ (Leszno).

Pięściarstwo

K. S. „Warta“ podaje do wiadomości, że zapowiedziane na najbliższą niedzielę dnia 7 bm. zawody międzynarodowe z drużyną „Athen“ Gorlice nie odbędą się z powodów od K. S. „Warta“ niezależnych.

Turniej młodzików K. S. „Warta“ rozpoczyna się 13 bm. W związku z powyższym kierownictwo sekcji wzywa wszystkich członków i zawodników do regularnego uczęszczania na treningi.

Pływanie

Karliczek (EKS — Kat.) ustanowił w niedzielę na zawodach pływackich klubu „Posejdon“ (Bytom) nowy rekord polski na 100 mtr. na wznak w czasie 1:21,4 sek.

W innych konkurencjach Jarkuliszów na przepłynęła walkoverem 100 mtr., klasycznym w czasie 1:50 sek., Walter pokonał Maerza w skokach wieżowych, a Kaputek uległ akademickiemu mistrzowi świata na 200 mtr. klasycznym, uzyskując czas 3:07,2 sek. (PAT)

Po turnieju piłki wodnej o mistrzostwo Polski „AZS“ wysunął się w punktacji nagrody pływackiej P. Prezydenta Rzplitej na drugie miejsce. Tabela przedstawia się następująco: 1. Cracovia 153 pkt., 2. AZS — Warszawa 145 pkt., 3. Giszowice 132 pkt., 4. Hakoah — Bielsko 90 pkt., 5. Makabi — Kraków 70 pkt., 6. SKLA (Król. Huta) 53 pkt., 7. EKS (Katowice) 52 pkt. (PAT)

Nowakówna (AZS - Kraków) ustanowiła w niedzielę dwa nowe rekordy polskie w stylu pływackim przepływając 100 mtr. w czasie 1:37,3 sek. i 200 mtr. w czasie 3:32,4 sek. (PAT)

Tennis

Turniej o mistrzostwo Wielkopolski rozpoczyna się dziś o godz. 15 na kortach AZS przy ul. Noskowskiego. Turniej zapowiada się w swych rozmiarach bardzo imponująco. Większa część uczestników zamiejscowych przybyła już do Poznania a pozostali przyjadą jutro. Najciekawiej przedstawia się konkurencja poj. pań i panów. Turniej niewątpliwie wzbudzi duże zainteresowanie wśród sympatyków sportu tenisowego i sprowadzi liczne rzesze na korty AZS.

Głód - bieda - nędza!

czeka każdego, kto nie uwzględni

w pierwszym rzędzie wyrobów krajowych

bo pomnaża biedę w kraju!

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

POZNAŃ ulica Rzeczypospolitej 1.

Z prasy

P. redaktor Bolesław Szczepkowski, który od dnia 24 czerwca br. był naczelnym redaktorem „Dziennika Poznańskiego“ ustąpił znowu — jak donosi to pismo — z kierownictwa jego redakcji. Należy stwierdzić bezstronnie, że po uprzednim niskim poziomie „Dziennik Poznański“ w czasie kierownictwa p. red. Szczepkowskiego był w treści i formie poważny. Prawdopodobnie to właśnie nie przypadło do gustu „sanatorów“ konserwatywnych.

Dziesięciolecie „Cudu Wisły“

W Wielkopolsce

Zduny i Baszków. Obchód wypadł wspaniale. Po nabożeństwie odbył się pochód w którym wzięły udział wszystkie organizacje (z wyjątkiem „Strzelca“). Następnie na sali p. Danielaka odbyła się akademja ze świetnym przemówieniem dr. Szeiba z Koźmina. Żywy udział w uroczystości wzięli Młodzi O. W. P.

Popołudniu odbył się piękny obchód w Baszkowie, dokąd udali się delegacje ze Zdun z sztandarami. Na akademji w Baszkowie przemawiał również p. dr. Szeib.

Na Pomorzu

Chełmno. Uroczyste nabożeństwo celebrował ks. prob. Bączkowski, który wygłosił też podniosłe kazanie. Odbyła się potem wielka manifestacja na Rynku z przemówieniem ks. Górnowicza.

Chełmża. Na piękną uroczystość złożył się pochód i akademja.

Golub. W kościele farnym odbyło się uroczyste nabożeństwo. Ks. proboszcz przemawiał potem na zebraniu Stow. Młodz. Polskiej o „Cudzie Wisły“.

Brodnica. Na uroczysty obchód złożyło się nabożeństwo z kazaniem ks. Dąbrowskiego, manifestacja na Rynku z przemówieniem dyr. Bizana i akademja. Miasto było udekorowane.

Tuchola. Na wspaniały obchód złożyło się nabożeństwo, odprawione przez ks. Porzyńskiego, pochód pod pomnik Matki Boskiej w Koślinie, gdzie przemawiał również ks. Porzyński — wreszcie manifestacja na Rynku z przemówieniem dr. Praisa.

Echa pożaru w Starolece

W związku z wielkim pożarem w firmie Przemysł Smółcowy w fabryce papy dowiadujemy się, że ujęto jako podejrzanych o spowodowanie ognia Antoniego Ostrowskiego ze Staroleki, ul. Pochyla i stróża fabryki Franciszka Pieprzyka. Byli oni obydwa na krótko przed powstaniem pożaru na miejscu, a mianowicie Pieprzyk był na dachu, Ostrowski wewnątrz. W sprawie tej dalsze dochodzenia policja prowadzi jeszcze i przypuszcza się, że w najbliższym już czasie przyczyna pożaru zostanie dokładnie stwierdzona.

Pastwą płomieni padł dach nad kotłownią, w której mieściły się kotły do rozgrzewania smoly, następnie zaś ogień przerzucił się na dach magazynu z papą, w którym powstały poważniejsze szkody wskutek powyginania się żelaznego belkowania. Straż ogniowa, która zjawiała się na miejscu w sile 3 odwachów, działała pod komendą naczelnika miejskiej straży pożarnej p. Kiedacza. Ogień zlokalizowano bardzo prędko, jednak straty wynoszące będą przypuszczalnie około 70 tys. zł. Zabudowania fabryczne ubezpieczone były na sumę 400 tys. zł. (K)

Pan Beck

Nowy wróblek na nitce.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Epilog krwawego wyczynu

12 zabójców śp. J. Szeszule z Niepruszewa przed sądem

Pewnej niedzieli wiosennej odbywała się w Niepruszewie w powiecie grodziskim zabawa taneczna, urządzona przez miejscową straż pożarną. W zabawie uczestniczyła ludność miejscowa, przeważnie młodzież oraz wiele młodzieży z okolicznych wsi. Aż do zakończenia zabawy nie doszło do żadnego zakłócenia spokoju, jakkolwiek pewna grupa uczestników, mianowicie 13 młodzieńców z pobliskich Więckowic, wprawiwszy się w stan nietrzeźwy, zachowała się wyzywająco i zaczepnie. Rej w tej gromadzie wiodł robotnik Franciszek Szalata, gorący zwolennik „sanacji”, znany z usposobienia zawadjackiego. Wracając do domu, Szalata uformował oddział swych towarzyszy i prowadził ich przez Niepruszewo w pochodzie. Pijany oddział popisywał się krzykiem i już nie śpiewem, lecz wrzaskliwym wyciem „Pierwszej Brygady”. Hałasy te zbudziły ze snu mieszkańców położonych po drodze pijanego oddziału domów i kilku z nich wyszło przed się i przyglądało się swawolnej gromadzie. Ta niewinna zresztą ciekawość uraziła pijanych młodzieńców, którzy na hasło Szalaty rzucili się na Bogu ducha winnych kilku starszych

ludzi, sponiewierali ich niemilosiernie, a jednego z nich, śp. Józefa Szeszule zbili i pokuli nożami tak strasznie, że nie przeżył ran i zmarł wkrótce potem. Dalsi mieszkańcy Niepruszewa, pp. W. Trojanek, W. Szeszula, Globus, Piast i Kubala, odnieśli lżejsze rany. W czasie tej bójki jeden z „pierwszobrygadystów” dobył rewolweru i strzelał; kierowana pijaną ręką kula minęła się z celem i ugodziła towarzysza z pijanego oddziału, który zmarł na miejscu.

Cała ta szajka zawadżaków stała wczoraj przed wydziałem karnym sądu okręgowego, oskarżona z §§ 125, 226 i 227 kodeksu karnego, tj. o tłumne zakłócenie spokoju i zadanie urazu z wynikiem śmiertelnym. Po dłuższej rozprawie sąd skazał głównego złoczyńcę Szalata na 4 lata ciężkiego więzienia; dalej A. Kwiatkowskiego i braci W. i P. Błażejczaków, każdego na 1 i pół roku więzienia, zaś Fr. Burkusa, W. Golaka, P. Pończoszka, St. Paula, J. Łukaszyka, A. Wieczorka, W. Mądrego i W. Korbusa, każdego na pół roku więzienia. — Kara bardzo łagodna, jeżeli się uwzględni, że wskutek bandyckiego wystąpienia oskarżonych, dwóch ludzi utraciło życie. (z)

W sprawie urzędzenia Zamku pozn.

Odezwa

Zwracając się z tym apelem do społeczeństwa wielkopolskiego, zdajemy sobie sprawę, że nastawienie uczuciowe Ogółu do Zamku Poznańskiego, nie może być porównywane z sentymentami, przepełniającymi każde, po polsku czujące serce, kiedy padają słowa: Wawel lub Zamek Królewski w Warszawie.

Jeżeli atoli zamek cesarzy niemieckich w Poznaniu stał się własnością Narodu a Rząd Państwa od lat kilku łoży poważne, jak na obecne warunki finansowe, sumy na utrzymanie i ozdobienie zamku, który wolą tegoż Narodu został oddany na rezydencję Głowy Państwa, Prezydenta Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, z tą samą chwilą stało się niejako postulatem godności naszej a obowiązkiem Społeczeństwa dołożyć starań, aby ta rezydencja wewnętrznie przynajmniej nabrała charakteru, odpowiadającego naszym tradycjom historycznym i narodowej kultury.

Wewnętrzna dekoracja musi nabrać cech polskich, gdyż niemożliwością jest, aby Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podejmował swych gości na tle obrazów, gloryfikacyjnych przewagi oręża niemieckiego, wśród mebli nacechowanych śladami swego pochodzenia pruskiego czy niemieckiego.

Zwracamy się tedy z gorącym apelem do ofiarności, tylekrotnie wypróbowanej Społeczeństwa, aby zapomocą darów czy depozytów dopomogła nam w dziele, które w tej chwili podejmujemy w najlepszej woli i mierze. Pan Prezydent Rzeczypospolitej raczył odstąpić swój zamek w Racocie na cele Szkoły Rolniczej, tem samem uczynił Społeczeństwo Wielkopolskie swym dłużnikiem.

Nie możemy pozwolić, aby Naczelnik trzydziestomiljonowego Narodu, przebywając w dzielnicy Wielkopolskiej, zmuszony był żyć w otoczeniu, jakiego nie znosiłby w swym domu żaden, prawdziwie kulturalny obywatel państwa.

Jeżeli Wawel dzięki ofiarności publicznej lśni dziś w przepychu arcydzieł sztuki ogólnie - europejskiej i polskiej, jeżeli Zamek Królewski w Warszawie odzyskuje coraz bardziej dawny splendor i świetność, niechaj rezydencja w Poznaniu nabierze bodaj w skromniejszym zakresie cech odpowiadających jej obecnemu przeznaczeniu.

Kierując ten apel, zarówno do poszczególnych obywateli, jak licznych naszych instytucyj, organizacyj, związków, zrzeczeń i towarzystw prosimy o jak najliczniejsze przystępowanie do: „Towarzystwa Przyjaciół Zamku Poznańskiego” zapraszamy gorąco do współpracy, do życzliwego poparcia naszych zamierzeń radą i pomocą.

Zgłoszenia na członków prosimy adresować do sekretarza Towarzystwa

Przyjaciół Zamku Poznańskiego — dr. J. Kollera, Poznań, Muzeum Wielkopolskie. Składki roczne (w wysokości 20 zł) oraz dary na ręce skarbnika Towarzystwa Przyjaciół Zamku Poznańskiego p. starosty krajowego Ludwika Begalego — Starostwo Krajowe, Poznań, róg ul. Pocztowej i Alei Marcinkowskiego.

„Kres wędrówki”

z Józefem Węgrzynem

W piątek ukaże się na scenie Teatru Nowego oczekiwany dawno przez publiczność poznańską genialny artysta Józef Węgrzyn, w pomnikowej swej kreacji kapitana Standhope'a w sztuce Sheriffa p. t. „Kres wędrówki”. Głośna ta w świecie sztuka oparta jest na przeżyciach uczestników wielkiej wojny i przedstawia z całym realizmem, bez żadnej tendencji, epizody walki w okopach na froncie. Bohaterami sztuki jest grupa 10 żołnierzy angielskich. Krytyka i publiczność całego świata przyjęła „Kres wędrówki” bardzo gorąco, stwierdzając, że w osobie Sheriffa narodził się wielki talent dramatyczny i że jest to jedna z nielicznych sztuk, przedstawiających wiernie i prawdziwie dramat wielkiej wojny.

W innych rolach wystąpią pp. Górski, Kaden, Fiszer, Rudnicki, Rolicz, Przebiński, Mazanek.

Liczne pożary

Około 150 tys. zł strat

W Czarnotkach w pow. średzkim z nieustalonej przyczyny spłonęły stodoła ze sianem, chlew i inwentarz martwy i żywy u rolnika Andrzeja Jaskuły. Pogorzelec ubezpieczony był na 21 tys. zł, zaś straty ocenia się na około 30 tys. zł.

W pow. żnińskim było kilka pożarów. W Nowej Wsi spłonęła stodoła, dwa chlewy i narzędzia rolnicze własność Wandy Kędziarskiej, na majątku dzierżawionym przez Cecylję Gromadkową. Własnością dzierżawcy było zboże i martwy inwentarz. Straty ocenia się na około 40 tys. zł, z czego zaledwie 25 tys. zł pokrywa ubezpieczenie w K. U. O. Z nieustalonej przyczyny spłonęły dwa stogi zboża u Franciszka Koronki w Piotrkowicach, wartości około 7 tys. zł. — W Mniszewie spłonął chlew z inwentarzem martwym i żywym u Reinholda Heina, wartości około tysiąc zł.

W Łopienniu w p. wągrowieckim powstał pożar u Sylwestra Sikorzyńskiego. Przypuszcza się, że ogień spowodowany został nieostrożnością złodziei, którzy zamierzali kraść ze stodoły zboże. Spłonęła doszczętnie stodoła, dwie szopy i narzędzia rolnicze, a straty ocenia się na 14 tys. zł. Również w pow. wągrowieckim, w Kakułinie, zapaliło się z nieustalonej przyczyny w stodole Andrzeja Klińskiego, wypełnionej zbożem i narzędziami rolniczymi. Straty pogorzelca wynoszą około 7 tys. zł.

W Słoninie w pow. kościańskim wybuchł pożar na strychu domu p. Michała Jurgi, zamieszkiwanego przez lokatorów Jana Skrzypczaka i Franciszkę Gościńską. Spłonął doszczętnie dach słoniący. Przyczyną powstania pożaru był wadliwy komin.

W pow. mogileńskim w Padniewie spłonęła całkowicie stodoła napełniona zbożem, chlew i narzędzia rolnicze, własność Juljanny Szule. Straty wynoszą około 23 tys. zł. Przyczyną pożaru nie zdołano stwierdzić. (k)

KALENDARZYK

Środa, 3 września 1930.

Słońce: wschód 5,05 — zachód 18,38 — długość dnia 13 godzin 33 min.
Księżyc: wschód 17,27 — zachód — po 1 kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 11 st. Cels. — Pochmurno Wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 758 milim. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 19 st. Cels., najniższa plus 10 st. Cels. Ilość opadu 2 milimetry.

Przewidywania pogody na czwartek:

Naogół bez zmian, chłodno, chwilami pogodnie, bez znaczących opadów.

Kal. rz.-kat.: Izabella — jutro Rozalja P. Kal. słow.: Bronisława — jutro Rościślaw.

KRONIKA KOŚCIELNA

— J. E. Ks. Kardynał Prymas zamianował ks. radcę i proboszcza Bolesława Kaźmierskiego w Szamotulach dziekanem dekanatu szamotulskiego.

— Całodzienne wystawienie Najsw. Sakramentu odbędzie się w kościele pod wezw. Najsw. Serca Jezusowego na Jeżycach w piątek, 5 bm. Początek wystawienia o godz. 6, następnie odśpiewanie trzech pierwszych godzinek o Sercu Jezusowym. O godz. 19 ostatnie dwie godziniki, kazanie, procesja, na zakończenie błogosławieństwo. W środę i czwartek po południu od godz. 5-tej okazja do spowiedzi św.

— Rekolekcje organizacyj trzeźwości. Stowarzyszeniem i Bractwom, opierającym działalność swą o Składnicę, donosimy, iż doroczne rekolekcje nasze odbędą się w czwartek 11, piątek 12 i sobotę 13 bm. o godz. 7.30 wieczorem w kościełku Pana Jezusa, zaś w niedzielę 14 b. m. wspólna Komunia św. po której wyruszy pielgrzymka i to koleją z dworca przy ul. Warszawskiej o godz. 9.35 do cudownego obrazu Matki Boskiej w Tulcach. Upraszają się Szan. Członkowie o jaknajliczniejszy udział tak w rekolekcjach jak i pielgrzymce. Za Komitet: Antoni Biskupski, sekretarz.

OSOBISTE

— W uznaniu zasług. Magistrat m. Poznania obdarzył znanego obywatela p. Jana Popławskiego — Sw. Marcina 26 — pięknym wykonanym dyplomem za zasługi, poniesione w ciągu 35-letniej, nieprzerwanej pracy na stanowisku opiekuna społecznego. — 35 lat niesienia pomocy najbardziej potrzebującym naszego miasta, to praca, jakiej nie każdy z obywateli bezinteresownie się podejmuje; to też zasłużył sobie p. Popławski — dziś w sędziwym już wieku lat 75 — na uznanie nie tylko magistratu, lecz całego obywatelstwa poznańskiego.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Z Stow. Młodzieży Polskiej „Orzeł” Jeżyce. Zebranie odbędzie się dnia 8 bm. o godzinie 19.30 w salce parafjalnej. Ze względu na ważne sprawy przybycie wszystkich członków obowiązkowe. Dnia 7 bm. o godz. 20 odbędzie się wielkie przedstawienie w sali Amarantowej (Dom Tramwajarzy) przy ul. Słowackiego.

— Ze Zw. Techników Dentystycznych. Plenarne zebranie odbędzie się 6 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— Tow. Entomologiczne. Miesięczne zebranie odbędzie się 4 bm. o godz. 19 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8. Goście mile widziani.

ZYCIE SOKOLE

— „Sokół” Śródmieście. Zebranie miesięczne z wykładem odbędzie się dnia 3 bm. o godz. 20,15 w salce przy ulicy św. Marcina 65.

— „Sokół” Śródka. Zebranie odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 20 w Domu Katolickim w małej salce na parterze.

— Żeńskie Tow. Głmn. „Sokół”, Śródmieście. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 5 bm. o godz. 20 w sali posiedzeń przy ul. św. Marcina 65. Ze względu na omówienie reorganizacji systemu pracy oraz innych ważnych spraw, przybycie wszystkich druhen, tak czynnych jak i nieczynnych, obowiązkowe.

— „Sokół” Poznań VII (Rataje). Zebranie plenarne odbędzie się dnia 6 bm. o godz. 20 w sokolni na Ratajach.

Czytelnikom Naszym
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymują naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

— 20-lecie „Sokola” w Borku. Dnia 7 bm. obchodzi Tow. Głmn. „Sokół” w Borku 20 rocznicę swego istnienia. W programie m. in. nabożeństwo w klasztorze, uroczyste zebranie w lokalu pana Marczewskiego, jubileuszowy bieg okrężny na trasie 3000 m. i występy zespołnych gniazd okręgu jarocińskiego. W czasie koncertu Koła Muzycznego ze Srebru odbędzie się strzelanie z broni małokalibrowej o premje, loteria fantowa i inne atrakcje. Na zakończenie zabawy taneczne w salach p. Marczewskiego i p. Sycha.

WYCHOWANIA, KURSY

— Kursy gry na mandolinie dla młodzieży. Polski Związek Orkiestr Mandolinowych z siedzibą w Poznaniu urządza celem rozpowszechniania gry na mandolinie i gitarze wśród młodzieży szkolnej od 10—15 lat kursy gry na powyższych instrumentach pod kierownictwem dyrygenta związkowego Zgłoszenia przyjmują dyrygent p. T. O. Krolopp, Poznań, Grobla 6, we wtorek i piątek od godz. 13 do 18. Zarząd Związku zamierza zorganizować orkiestrę młodzieży szkolnej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Zbiórka Zw. Tow. Powstańców i Wojaków Okręg I celem udziału w narodowej manifestacji przeciwko zakusom niemieckim na granice zachodnie Państwa odbędzie się w dniu 7 bm. na placu Bernardyńskim o godz. 11 min. 10, w mundurach przy sztandarach.

— Baczność Uczestnicy Powstańców Okręg I. Związku Towarzystw Uczestn. Powst. wzywa wszystkich członków Towarzystw do udziału, w niedzielę 7 bm., w manifestacji narodowej celem zaprotestowania przeciwko prowokacyjnej mowie niemieckiego ministra Treviranusa. Zbiórka w przepisowym umundurowaniu o godzinie 11,45 na placu Wolności.

— Miejski Komitet W. F. i P. W. wzywa wszystkie zrzeszone w nim organizacje do najliczniejszego udziału w niedzielnej manifestacji przeciwko zakusom Niemiec na granice zachodnie Państwa.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Aukcja Syndykatu Handlarzy Skór. W dniu dzisiejszym powstały przy Związku Cechów Rzeźniczych Syndykat Skór, obejmujący teren całej Polski, przeprowadza pierwszą aukcję we własnej siedzibie w Rzeźni Miejskiej. (ch)

— Koło Absolwentów publ. Szkoły Doksztalcącej Zawodowej w Poznaniu zawiązało się za inicjatywą p. dyr. Stillera. Wybrano zarząd ścisły w osobach pp. Thomasa Pawła (prezes) i Pokorowskiego Feliksa (sekretarz). Celem Koła jest przygotowanie członków absolwentów Publicznej Szkoły Doksztalcącej Zawodowej do egzaminów mistrzowskich przez wygłaszanie na zebraniach wykładów. Zarząd zamierza od października br. utworzyć sekcje zaw. we. — Najbliższe zebranie plenarne odbędzie się dnia 4 bm. o godzinie 19 min. 30 w gmachu Publ. Szkoły Dokszt. Zaw. przy ulicy Bergera 5, w pokoju 14, III piętro.

— Z targu. Dnia 3. b. m. na placu Sapiieżńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,60—5,00 zł; masła mleczarskiego 4,80—5,20 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 2,40—2,60 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wołowiny 2,40 do 3,60 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: kura 4,00 do 5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00 do 6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg.; para kurcząt 3,00—4,50 zł; królik 3,00—4,00 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5,00 do 5,60 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00 do 5,00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5,60—6,40 zł; miętusa 4,00 zł; szczupaka 4,00—5,00 zł; lina 4,40—4,60 zł; 1 kg. węgorza 5,60—6,00 zł; za jarzyny: 1 główka kapusty białej i włoskiej 10 do 20 groszy; modrej 20—30 gr; 1 kg. młodych ziemniaków 10—15 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 groszy; szpinaku 1,00 zł za kg;

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z TECHNIKI TEATRU REGIONALIZM W BAWARJI

NA MARGINESIE „JOWIALSKIEGO“.

Między wszystkimi postaciami naszej inscenizacji „Pana Jowialskiego“ w Teatrze Polskim sam Jowialski najbardziej może zbliżyć się — nie do tradycji fredrowskiej, bo ta nigdy w Polsce jednolicie się nie ukształtowała, więc jej nigdy nie było — ale do wielkich wzorów, jakie stworzyli dwaj mistrze: Marceli Zboiński we Lwowie i Rapacki w Warszawie. Nasz Jowialski trzyma się jakby pośrodku: mniej od Rapackiego wirtuozuje w wyłowianiu bajeczek i mniej stosuje różne „gierki“, do których tamten znakomity charakterystyk miał dużą predykcję; przez to zyskuje na prostocie, chociaż nie doprowadził jej do takiego stopnia, jak Zboiński, który nieraz jakby za mało dociągał efekty deklamatorskie bajeczek, a dopiero po ogarnięciu całości widzieliśmy, że to nie żadne niedociągnięcie, ale świadome stonowanie. Figura jest w każdym razie prosta, bezpośrednia, nie nie efekciarska, tak jakby nie grana. Trzeba mieć smak naprawdę delikatny i technikę zupełnie opanowaną, aby do tego stopnia „być“ Jowialskim.

Z Szambelanem jest to jeszcze trudniejsze. Mózg jego zatrzymał się w rozwoju na jakimś dwunastym roku życia i tak dotrwał do pięćdziesiątki. Szambelan to siwiejący dzieciak — a tym razem był głupcem dorosłym. Jego bezradność powinna być dziecięcą naiwną. Gdy tej dziecięcości niema, staje się o połowę mniej zabawnym, a także brak kitu, który by psychologicznie łączył poszczególne sceny. Staje się postacią bez tonu zasadniczego. Sama głupota go nie dostarcza, musi to być głupota określona, umotywowana a tym motywem jest właśnie zatrzymanie rozwój. Bez tego można śmiać się z Szambelana, ale nie można go zrozumieć. Rozpadnięcie się ten wesołek na poszczególne epizody, przy których będziemy się śmieć z coraz to innego człowieka. Nadto jest Szambelan głupcem o najlepszych formach towarzyskich — czego tym razem np. nie dało się zauważyć, a co jest dla aktora osobnym źródłem komiki. Jest się nad czym pogłowić.

Mało szczęścia ma zwykle Janusz, uważany za rolę niewdzięczną, prawdopodobnie dla tego, że za mało się myśli nad jego wyglądem i mimiką. Dla mnie jest to człowiek zażywny, dobrze odkarmiony, głowę nosi stale zadartą, bo „ma rozum i wieś“, mówi tak, jakby za każdym słowem kładł na stół dukata. Krwisty, trochę pasjonat, ma przy słynnym „sam chciałeś“ okazję aby pokazać po wirtuozowsku jak się pohamowuje; w scenie z Wiktoorem następuje pod koniec eksplozja, ale wtedy musi tego przybłądę traktować już tak, jak traktuje swoich parobków: z pasją, a bardzo zgóry. Janusz może stanąć w pierwszym rzędzie jowialszczyzny, ale trzeba go mocno scharakteryzować. Tak dykcja, utrzymana w tonacji jasnej dziedzica, jak sylwetka i noszeniem się. Frak Janusza musi tak godnie wzdymać się na piersiach jakby mu w kieszeni sterczał ów czysty ekstrakt tabularny bez grosza długu.

Trudną jest także Pani Jowialska. Nic prostszego jak zrobić z niej normalną babunię hi-hi-hi z różnych fars i „ciepłych“ komedijek w rodzaju „Ladnej awantury“, ale o tem Fredro wcale nie myślał. Jej istotą jest to, że żyje ona tylko Jowialskim, doskonale obojętna na wszystko, co z nim niema związku. Technicznie wyraża się to tem, iż jest z Jowialskim związana niewidzialnym sznurkiem, widzi i słyszy tylko jego, wszelkie zdarzenia dostrzega o tyle, o ile on w nich uczestniczy. Co do szczegółów, to genialna Gostyńska (we Lwowie) przy każdej bajeczce zdejmowała okulary, składała je systematycznie, umieszczała na podółku lub na stole i śmiała się wewnątrz siebie, cichutko, aby mężulkowi nie przeszkadzać. Były to ruchy automatyczne, najdokładniej te same za każdym razem. Zresztą okulary miała zesunięte na koniec nosa i patrzyła ponad nie, górą, co podkreślało grę oczu. Ważne i to, aby nie była za bardzo kościanym trupkiem. Pan Jowialski ma jakich 75 lat, ona może być o piętnaście lat młodszą, albo o dziesięć, staruszka czerstwa, z świeżą jeszcze cera, tak jak to na wsi bywa. W. N.

Premjery Jugosłowiańskie. Z Zagrzebia piszą nam: Teatr Narodowy w Lublanie ogłosił swój repertuar na sezon nadchodzący. Znajduje się w planie cały szereg autorów jugosłowiańskich, których dzieła będą po raz pierwszy wogóle wystawione. Są to: Antoni Leskovec („Księżniczka Haris“), Ivan Pregelj („Studenti lublańscy“), Igo Grum („Zdarzenie w miejscowości Goga“). Nadto będą wystawione sztuki jugosłowiańskie: „Bajka o ptaku rajskim“ Mirosława Krleża, „Jacht amerykański w porcie Splitu“ Milana Begovića, „Majstrowa Ruza“ Jozy Ivakića, „Pani ministrowa“ Bronisława Juzića. (tz)

Książki nadesłane

John Galsworthy: „Saga Forsytów“. Tomów trzy. Warszawa, „Rój“.
H. G. Wells: Król, który był królem. — Powieść filmowa. Warszawa, Biblioteka Groszowa.

Reklama i rzeczywistość — Muzea okręgowe i co w nich można zobaczyć — Czystej sztuki ludowej niema — Szkoły i wpływ tandety — Malatury na domach — Wieszczka „Madonna norymberska“ — Kwan-Non — Lud czy hotelarze? — Oby nie u nas — My robimy inaczej.

Bawiąc temi dniami w Bawarii, przekonałam się, że nietylko rozreklamowane po całym świecie Oberammergau, lecz i sąsiednie osady alpejskie urządzają w porze letniej, a specjalnie w tym roku, rozmaite imprezy w zakresie teatru ludowego, pokazów sztuki ludowej, widowisk plenerowych itd. itp. W każdej też niemal większej miejscowości Alp bawarskich w rodzaju Oberammergau, czy Partenkirchen lub Starnbergu, są muzea t. zw. okręgowe, mające obrazować kulturę materialną tamtejszego ludu.

Muzea te naogół wykazują zdumiewająco małe zróżniczkowanie regionalne. Daleko lepsze wyobrażenie o kulturze ludu alpejskiego wynosi się przy zwiedzaniu muzeów wielkich, w Norymberdze, czy Monachjum. Dają one pewną syntezę tej kultury przez ujęcie całokształtu życia. Małe regionalne muzea alpejskie główny nacisk kładą na sztukę ludu — lecz te pokazy w rzeczywistości nie dają poglądu na czystą sztukę ludową. Zakładane w latach ostatnich i z pewnym widocznym pospiechem, nie zgromadziły okazów starszych, z których możnaby odczytać pewne, indywidualne cechy. Sztuka ludu w Alpach bawarskich, tak jak przedstawia się dzisiaj, stoi wybitnie pod dwoma wpływami: 1) Sztuki kościelnej i 2) Sztuki zdobniczych, które prądami swemi zasiała Akademia Sztuk Pięknych w Monachjum. Można jeszcze wziąć pod uwagę trzeci moment, a mianowicie wszelaką tandetę niemiecką, szerokim korytem napływającą do każdej, choćby najmniejszej miejscowości alpejskiej, psującą gust, a zabijającą swą taniocizną zbyt wszelkich produktów artystycznych. Niema w tych wytworach pseudo-ludowych śmiałości, indywidualizmu, barwności naszej polskiej sztuki ludu, czy to w zakresie tkanin, rzeźby, czy ceramiki. Tkaniny zdobi się drukiem ręcznym, rzeźbi to, czego nauczyła szkoła.

W starych domach, lub w kącie jakiegoś muzeum spotyka się niekiedy przedmioty oryginalne, ludowe, lecz to rzadkość, a przytem ze sztuką nie mają one nic wspólnego. Są to przedmioty użytkowe, z gruba ciosane, rzeźbione skąpo i niedbale.

Na większą uwagę zasługują obrazy na szkle, chociaż mniej artystyczne i uboższe w pomysłach od naszych; światełki, malatury na meblach, ołtarzyki, figury drewniane Matki Boskiej, Chrystusa, krucyfiksy itp. itp. — Tu wybitnie zaznacza się sztuka kościelna baroku. Ale nietylko w obrazach i postaciach świętych. Widzimy oddziaływanie sztuki kościelnej w zdobnictwie mebli, w ornamentowaniu przedmiotów użytkowych i drobnych wytworów artystycznych. Dziwnie uderzają malatury, mające zdobić domy a osnute na tematach biblijnych i ewangelicznych: Ukrzyżowanie Chrystusa, Chrystus padający pod krzyżem, Chrystus z Apostołami itd. itp. Oprócz tego na szereg domów święty Jerzy zabija smoka, święty Wawrzyniec praży się na ruszcie, święty Florjan zalewa ogień, święty Sebastian pada pod strzałami, święte Katarzyna i Barbara zjawiają się z narzędziami męki itp. — Z czasem, obok tematów religijnych pojawiły się i świeckie. I tak na innych domach fronton zajmuje niekiedy okazała Fortuna, dzierżąc w ręku złoto, do którego uciemiężona ludność w postaci otyłego Tyrolczyka wyciąga błagalnie ręce. Im bogatszy dom, tem potężniejsze obrazy i jaskrawsze.

W rzeźbie, choć przeważa oddziaływanie kościelnego baroku, mimo to mamy i wpływy starsze, a ulubionym motywem jest „Madonna Norymberska“. — W każdym składzie t. zw. przemysłu artystycznego jest ich po kilkanaście i kilkadziesiąt, z odpowiednimi modyfikacjami, które w popularnym ujęciu piękne to dzieło sztuki zmieniają nie do poznania. Oprócz tego w sklepie Langa, najpoważniejszego z rzeźbiarzy w rejonie Oberammergau, zwraca uwagę postać Madonny, pojętej na modłę bóstw Dalekiego Wschodu..., przypomina się odrazu wdzięczna postać bogini Kwan-

Non. Posążek to artystyczny, rzeźbiony jednak widocznie pod wpływem szkół monachijskich. Analogie można widzieć na obecnej wystawie w „Glaspałacie“.

Mimo to w pewnych mniejszych osadach alpejskich, np. w Mittenwaldzie spotyka się jeszcze oryginalny strój, obrzęd i sprzęt. W osadach większych, gdzie przebywają cudzoziemcy, chodzi o to, aby wykazać wysoki poziom cywilizacyjny ludności. Ale tu „lud“ w ścisłym znaczeniu właściwie już nie istnieje. To raczej kasta hotelarzy i różnorodnego rodzaju entrepreneurów. Nie posiadają oni żadnej swoistej kultury, za to duże ambicje i wysokie pojęcie o sobie. Stąd np. w Partenkirchen właściciel składu papieru jest dyrektorem teatru, który w sezonie stale uszczęśliwia namokłych alpinistów, czy też zmarzłych letników swojemi produkcjami. Cała „ludność“ tego teatru wyraża się w stroju, zresztą treść przedstawień, o poziomie małomiasteczkowej imprezy, niema nic z charakterem regionalnym wspólnego.

Przez analogię przychodzi nam myśleć o nasze polskie usiłowania, aby ująć przejawy kultury artystycznej ludu polskiego w pewne normy. Na szczęście, nic poważniejszego nie wskazuje, aby nasze szkoły instruktorskie zabierały się do oddania naszemu zdobnictwu ludowemu podobnej niedźwiedziej przysługi, jaką szkoły zdobnicze alpejskie oddają swojej sztuce. Sztuka ludu naszego, prymitywna i szczerza

artystycznie, nie ma w swoim rozmachu równej sobie w całej Europie środkowej, a próby zorganizowania jej co do wytwórczości i zbytu idą najczęściej po drogach właściwych, jak wskazuje podtrzymanie tkactwa ludowego w Wileńszczyźnie bez narzucania ani „ulepszania“ wzorów. Przykłady takiej racjonalnej „hodowli“ są częste i nawet spazniona czasem — jak w Małopolsce przez zarządzenia wiedeńskie — kultura rodzima wraca obecnie do swego naturalnego łożyska.

Taksamo prosperują w Polsce znakomicie ludowe imprezy dramatyczne pod kierunkiem Związku Teatrów i Chórów Ludowych. Mieliśmy sposobność przekonać się o tem w ubiegłym roku na P. W. K., gdy zasłużony promotor tego ruchu, p. Jędrzej Cierniak orczył do Poznania ze swoim zespołem i dał na scenie to, czegośmy jeszcze nigdy w tak czystej postaci nie widzieli: Rok obrzędowy i cykl zwyczajów rodzinnych od kołyski do grobu. To nie impreza w „rodzaju“ teatru ludowego, to życie ludu samo, to rewidukacja ginących obrzędów i prawidła, jakkolwiek wyraz ten wydać się może dziwny — konserwacja znikających zwyczajów.

Takie i tym podobne myśli nasuwały się przy okazji zwiedzania muzeów, wystaw regionalnych, i uczestniczenia w rozmaitych na „puć ludową“ nieudanych przedsięwzięciach alpejskich.

Dr. Bożena Stelmachowska.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

PIERWSZY POMNIK KASPROWICZA.

W Inowrocławiu odbędzie się dnia 7. września rb. w niedzielę, odsłonięcie pomnika Jana Kasprowicza, syna ziemi kujawskiej. Będzie to pierwszy pomnik poety na ziemiach polskich.

Uroczystość zacznie się nabożeństwem w kościele Farnym, poczem przed pomnikiem, duża artysta - rzeźbiarza Haupta, będzie wygłoszony szereg przemówień, zakończony defiladą młodzieży szkolnej. Popołudniu odbędzie się w sali Parku Miejskiego uroczysta Akademia z przemówieniami, śpiewem chóralnym i popisami orkiestry 59 pułku piechoty.

Spodziewany jest w Inowrocławiu liczny zjazd, tem bardziej, że równocześnie odbywać się będzie pierwszy polski zjazd w sprawie badania i zwalczania reumatyzmu. W programie zjazdu, który zgromadzi najwybitniejszych lekarzy polskich, a odbywać się pod protektoratem Prezydenta Rzplitej, mieści się także udział w odsłonięciu pomnika.

NAUKA

Z najnowszych dzieł nauki lwowskiej. Lwowskie Towarzystwo Naukowe nie ustaje w usiłowaniu by dorównać sprawnością innym. Nie dbając, jak warszawskie, o tytuł akademii, jest nią w istocie na terenie lwowskim, gdzie polskość oparta o zgórą pół tysiąca lat kultury, pomnaża ją mimo przeszkód, ze strony obcych i swoich. Ostatnie wyniki pracy lwowskich uczonych mówią o nich najpochlebniej. Wydziały i sekcje pracują normalnie. Wśród mnóstwa przedstawionych referatów wyróżniają się rozprawy Skoczka i Obertyńskiego. Pierwszy omawia pojęcie „vir bonus“ u Kochanowskiego. Szlachectwo opiera się u niego przedewszystkiem na osobistej cnotce jednostki. Koroną duchowej części człowieka jest mądrość zdobyta nauką i podróżami, oparta o sztukę wymowy i ze cnoty, jak miłość Boga, męstwo, panowanie nad popędami, godność, sprawiedliwość, umiarkowanie. Podporządkowuje Kochanowski jednostkę ojczyźnie i prawu, a z poezji czyni źródło wskazań moralnych. Bez jej kultu nie pojmuje człowieka. Za podłoże życia rodzinnego uważa spokój, umiarkowanie, pogodę i stałość. Przyjaźń opiera na prawdzie, na uprzejmości, na życzliwości. W średnim wieku radzi poeta wycofać się z życia czynnego. Wogóle Kochanowski pojął dobrze zadania polskiego nauczyciela narodu. — Badania Obertyńskiego dotyczą pochodzenia miniatur w pontyfikatach z XIII w. biblioteki gnieźnieńskiej. T. Gr.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Sztuka ludowa w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: W kamienicy Baryczków będzie otwarta wystawa sztuki ludowej na taką skalę, jak jeszcze nie było. Podstawę jej stanowić będą zbiory sztuki ludowej, które można było oglądać na Powszechniej Wystawie Krajowej w Poznaniu. Reprezentowane będą wszystkie działy zdobnictwa ludowego ze wszystkich dzielnic Polski, więc wzory budownictwa, meblarstwa, wystrzyganki, tkaniny, stroje ludowe, garnce itp. Organizuje wystawę nowo utworzony Instytut Propagandy Sztuki. (pw)

MUZYKA

Nowy kierownik opery katowickiej. Opera katowicka, której groziło zawieszenie, będzie jednak uruchomiona. Kierownikiem jej został kapelmistrz p. Jarosław Leszczyński, który przez rok ubiegły pracował w Operze poznańskiej i od sezonu ją opuścił. Przedstawienia wkrótce się rozpoczną, p. Leszczyński znajduje się już w Katowicach, pracując nad zorganizowaniem trupy i nad pierwszemi próbami. P. Leszczyński zapisał się dobrze w pamięci Poznania także swoją pracą w towarzystwie śpiewackim „Moniuszko“, w którym prowadził chór mieszany i dyrygował jego produkcjami, zyskując szczerze uznanie.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Młodzież Orkanów. Z Krakowa piszą nam: W Porębie Wielkiej, rodzinnej wsi Władysława Orkana, spędza lato kolonja wakacyjna młodzieży szkół średnich. Kierownik kolonji, zasłużony pedagog prof. Władysław Koch, urządził uroczysty wieczór aby uczcić pamięć zgasłego poety Podhala. Na wstępie sam wygłosił przemówienie o dziełach Orkana, poczem młodzież wykonała recytację z jego utworów, oraz uzupełniła program popisami wokalnemi. (ko)

KURSY MALARSTWA I RYSUNKU W INSTYTUCIE SZTUK PIĘKNYCH

Kierowany przez prof. Adama Hannytkiewicza Instytut Sztuk Pięknych w Poznaniu wchodzi w nowy rok szkolny pod dobrymi auspiciami, gdyż zainteresowanie prowadzonymi w nim kursami malarstwa i rysunku wzrasta ustawicznie i przejawia się we wzmożonej frekwencji. Zgłoszenia napływają już teraz tak licznie, że tylko wcześniejsze będą mogły być uwzględnione.

Program podawaliśmy już parokrotnie, tak że powracać do niego byłoby zbędnym. Wystarczy przypomnieć, że celem nauki jest nietylko nauczyć adeptów studjowania z natury, ale dać im zrozumienie dla obrazu jako formy, tj. nauczyć, jak się obraz tworzy. To też jednym ze środków nauki jest rozbiór i objaśnianie dzieł wielkich mistrzów wszystkich czasów i szkół, przyczem szczególnie uwzględnia się sztukę polską. Instytut mieści się przy ul. Grochowej Łąki nr. 1, w domu miejskim.

Pisma nadesłane

Ogródek Działkowy“, kwartalnik, organ Zw. Tow. Ogr. Działk. Nr. 3. Treść: Od Redakcji. — Jubileusz 25-lecia ogr. działk. na Śląsku. — St. Lubecki: Znaczenie ogrodów działkowych dla ludności robotniczej. — L. Makowski: Śliwa. — S. Thyrse: Róża. — A. Cyplik: Cebulki kwiatowe. — W. Janicki: Salata w czasie jesiennym i zimowym. — O nasionach. — Dziesięć przykazań przy wyrobie win. — Przypomnienia prac na sierpień, wrzesień i październik. — Spółdzielnia Kredytowo-budowlana „Strzecha“ w Toruniu. — W. Lubawy: Ruch w Związku. — Pytania i odpowiedzi. — Człopisma. — Rysunki. — Protokół. Do nabycia w Instruktoracie Zw. Tow. Ogr. Działk. Park Wilsona — palmiarnia.

Kartka z przeszłości Pępowa

Odnowienie świątyni — Władysław IV i królowa Cecylja Renata w Pępowie — Konsekracja odnowionego ołtarza

W Pępowie w pow. gostyńskim jest okazały kościół parafjalny o bogatej architekturze i przeszłości historycznej. W ostatnim czasie dzięki staraniom miejscowego proboszcza, ks. Tomaszewskiego, i ofiarność parafjan świątynię pod-

rokości, jest dziełem malarza gdańskiego Bartłomieja Strobla z 1641 roku. a więc wykonane tuż po budowie kościoła. Na uwagę zasługuje portretowy charakter postaci. Matka Boska ma rysy królowej Cecylji Renaty, małżonki Włady-

Rycina przedstawia znajdujący się w kościele parafjalnym w Pępowie odrestaurowany w ostatnim czasie obraz wielkiego ołtarza, wyobrażający koronację Najświętszej Marji Panny.

dano gruntownej renowacji wewnętrznej. Z okazji restauracji wielkiego ołtarza poddano też odnowieniu obraz w ołtarzu, przedstawiający koronację Najświętszej Marji Panny. Wspaniałe malowidło, wykonane na płótnie o wysokości przeszło trzech metrów i dużej sze-

ślawa IV, a podający koronę Pan Jezus króla Władysława IV. Serafyny po obydwu stronach Najśw. Marji Panny, przybranej w strój królewski, są portretami kasztelanek Ossolińskiej i Opalińskiej. Postacie apostołów na dole obrazu mają rysy senatorów Rzeczypospolitej Pol-

Zewnętrzny widok kościoła w Pępowie, od strony głównego portalu i gotycka wieża, dobudowana w roku 1830.

skiej, a postać Tomasza Niewiernego wyobraża fundatora kościoła Andrzeja z Konarzewa Konarzewskiego.

Ciekawe są dzieje tej świątyni. Budowę rozpoczęto w roku 1613 na wzgórzu, które utworzono przez nawieszenie ziemi z okolicznych pól. W trzydziście lat po tem, to jest w roku 1625, ukończono budowę, a w r. 1628 konsekrował świątynię biskup sufragan poznański Jan Baykowski. Z powodu nawieszenia gruntu fundamenty kościoła postawiono na palach, a technika ówczesna musiała być dobra, gdyż piękne dzieło przetrwało do czasów dzisiejszych i wprawia w podziw nie tylko znawców pięknych budowli, ale nawet przeciętnego przechodnia.

Pierwotne rozmiary świątyni doznały znacznego rozszerzenia i zmiany przez dobudowę wieży w r. 1830. przebudowy na gotyk i odbudowy wieży oraz dwóch bocznych naw dokonał w roku 1830 ówczesny dziekan z Pępowa i patron kościoła Józef Mycielski. Plany wykonał architekt włoski Lanci, a kierownictwo budowy spoczywało w rękach sławnego mecenasa sztuki i fundatora wielu wspaniałych budowli magnata wielkopolskiego, Edwarda Raczyńskiego. Wieża i dobudowa dwóch naw bocznych stały się niezwykle ozdobą w prastarej świątyni. Wnętrze jej jest bogate w cenne zabytki sztuki. W nawach po obydwu stronach wielkiego ołtarza stoją epitafja granitowe Andrzeja i Melchjora Konarzewskich, fundatorów kościoła i właścicieli Pępowa z dawnych bardzo czasów. Ponadto jest sarkofag z czerwonego marmuru (w lewej nawie) Stanisława Konarzewskiego, — postać leżącego rycerza, kuta w piaskowcu. Ponadto płyty Siedleckich z pobliskiego Siedlca, Anieli Mycielskiej z domu Mielżyńskiej, Ludwika hr. Mycielskiego, poległego w powstaniu 1863 r. Ludwika Mycielskiego, członka Rady Narodowej, powstańca górnośląskiego i wybitnego bardzo obywatela i patrioty, zmarłego w r. 1926. Artystyczną rzeźbę, przedstawiającą Chrystusa ukrzyżowanego, podziwiał już wielu znawców i konserwatorów, a lud okoliczny do cudownego Pana Jezusa ma wielkie nabożeństwo, o czym świadczą liczne wota.

Na tle niezwykle pięknej wsi wspaniały kościół nabiera szczególniejszego wyrazu. Przy tej sposobności wypada podnieść, że w Pępowie istnieje od wielu lat Bank Ludowy, sala parafjalna, a w ostatnim czasie zbudowano tu piękny pomnik ku pamięci parafjan, poległych w wojnie światowej, powstaniu wielkopolskim i w walkach z bolszewikami 1920 r. Na tablicach tych wryto przeszło 100 nazwisk ofiar wojny światowej; w walkach o niepodległość był Polski poległy śmiercią bohaterską 21 parafjan pępowskich. W parafji istnieją liczne stowarzyszenia, które dzięki poparciu działającego tam od 16 lat prob. ks. Tomaszewskiego rozwijają się doskonale, zwłaszcza, że oświata stoi tam wysoko, a parafjanie okazują niezwykłe i ofiarne zrozumienie dla spraw publicznych. Niebawem ukaże się monografia parafji. Opracowuje ją ks. prob. Tomaszewski.

Renowację wielkiego ołtarza, niezwykle ciekawego w zabytki sztuki z bogactwem rzeźb starożytnych i złoceni z pietyzmem przeprowadził Dział Sprzętów Kościelnych Drukarni św. Wojciecha, kierowany przez p. Kiełpińskiego, a konserwacji obrazu Strobla, który był w stanie wprost oplakany, dokonał artysta - malarz Kazimierz Lisiecki, pracownik Działu Sprzętów Drukarni św. Wojciecha. Wnętrze świątyni odrestaurował artysta - malarz poznański p. Piotr Kubowicz, prace sztukatorskie wykonała firma Franciszek Bohn w Poznaniu, a przebudowy organów dokonał p. Stanisławski z Kruszwicy.

W dniu dzisiejszym parafja w Pępowie obchodzi wielką uroczystość. Odbywający wizytację dekanatu jutrosińskiego, ks. biskup sufragan poznański Dymek, wizytuje również parafję w Pępowie i konsekruje wielki ołtarz. Jest to fakt w dziejach kościołów naogół rzadki, bo dawno już istniejący ołtarz nie był konsekrowany.

Na odnowioną świątynię parafjanie spoglądać mogą z wielką dumą i radością, gdyż konserwacja jej jest nietylko dziełem ich zasłużonego proboszcza, ale i ich własnym. (k)

Głośnieki na wieżę kościelnej zamiast dzwonów.

Od trzydziestu lat milczą dzwony kościoła w Tintage w Kornwalji, ponieważ gmina nie chce ponosić kosztów naprawy dzwonów. Powzięto jednak oryginalne postanowienie wbudowania instalacji radiowej w wieżę kościelną. W połączeniu z gramofonem i wzmacniaczem zamierza się odtwarzać bicie dzwonów z płyt gramofonowych.

Kiedy Atlantyde pochlono morze?

Badania nad istnieniem Atlantydy stają się coraz częstsze. Geologia i pokrewne nauki wskazują formalnie — zdaniem jednych, że Atlantyda, wspomniana przez Platona, istniała tam właśnie, gdzie wskazał grecki filozof. Dotąd jednak nikt nie mógł naukowo stwierdzić epoki, w której olbrzymi kontynent pochłonęły fale morskie, w straszliwej żywiołowej katastrofie. Sprawą zajął się znany uczonec, prof. Felipow, którego raport jak donosi Corriere della Sera" odczytano w tych dniach przed Akademią umiejętności w Paryżu. Prof. Felipow stwierdził, że tradycję Atlantydy stale przekazywano w starożytnym Egipcie, jak donosi Platon oraz w legendach przedhistorycznego królestwa meksykańskiego. Obie te tradycje zgadzają się wzajemnie, chociaż powstały na odległości setki tysięcy kilometrów jedna od drugiej. Według tych dwóch tradycji katalizmu, który pochłonął Atlantyde, wydarzył się wówczas, miejsce zwane przez archeologów „Venalis" znalazło się w znaku zodiacalnym Raka, według tradycji egipskiej, a w dokładniejszym określeniu w pobliżu gwiazdy Epi tejże konstelacji, według tradycji meksykańskiej. Prof. Felipow przeprowadził badania, czy rzeczywiście stopień „Venalis" przechodził przez wymienioną konstelację i przez określoną gwiazdę, i w której epoce. Obliczenie wykazało, że w istocie, w epoce poprzedzającej o 7256 lat urodzenie Chrystusa takie połączenie, opisane przez obie tradycje, wydarzyło się. Atlantyde zatem pochłonęły fale morskie około tej właśnie daty, podanej w przybliżeniu przez Platona. O interesującej cały świat naukowy sprawie, prof. Felipow zamierza w najkrótszym czasie wydać obszernie dzieło. S. F.

Nowy Ku-Klux-Klan

Założyciel tajnej organizacji Ku-Klux-Klan w Stanach Zjednoczonych, William Simson, który w roku 1919 powołał do życia tę sektę w celu prowadzenia walki z murzynami i z katolicyzmem, przystąpił obecnie do tworzenia nowej organizacji, która m. a. rozpoznać na nowo akcję dawnego Ku-Klux-Klanu, rozbitego i pozbawionego wpływów wśród ludności od kilku lat. Ku-Klux-Klan prowadził dawniej akcję terrorystyczną, w okresie zaś swego najwyższego rozwoju i wpływów, był w niektórych stanach czemś w rodzaju tajnego rządu.

Pidżama zastępuje kraty w więzieniach ameryk.

Wkrótce, jak donosi prasa amerykańska, nastąpi w Jefferson City, (Missouri) otwarcie wzorowego zakładu karnego, dla młodocianych przestępców, w którym zastosowano najbardziej współczesne zasady wiedzy psychologicznej. Główną cechą nowego wzorowego więzienia jest bezwzględny brak wszelkich krat, zamków, bram, murów okólnych, budek wartowniczych i t. d. Wszelkie te barbarzyńskie systemy, godne średniowiecza, — oświadczył dyrektor — zostały celowo usunięte i zastąpione pidżamą i pantoflami, które okazały się bardziej skuteczne dla psychiki więźniów.

Młodym przestępcom, w chwili ich wejścia do zakładu odebrane będzie codzienne ubranie, w zamian za które otrzymają pidżamę i parę pantofli. Dyrektor departamentu kryminalnego w stanie Missouri twierdzi, że jest to jedyny sposób zapobieżenia ucieczkom, nie dając przytem odczuwać młodym przestępcom poniżenia i czucia się w klatce. Więźniowie bowiem odnajdą w sobie to poczucie godności własnej, która porządnym ludziom zabrania spacerowania po ulicach w koszuli nocnej i pantoflach. W dodatku mieszkańcy Jefferson City — w razie spostrzeżenia chłopaka w pidżamie i pantoflach na ulicy, wiedząc że to uciekinier z zakładu, zobowiązali się udaremnić mu dalszą ucieczkę. S. F.

Filantropia i obłęd

W tych dniach odbyła się olbrzymia demonstracja za murami jednego z prywatnych domów zdrowia w Budapeszcie dla chorych umysłowo. Tłum biedaków z całego miasta zgromadził się, żądając wypuszczenia na wolność niejakiego Karolyi Kernacsa, fabrykanta fortepianów, który od dłuższego czasu rozdawał trzy razy dziennie żywność w parku miejskim. Postawa tłumu dookoła sanatorium była tak groźna, że musiano do rozproszenia go zaważać policję. Okazało się, że internowanie Kernacsa nastąpiło na żądanie rodziny, bowiem Kernacs na'le zaczął zaniedbywać swoje interesy i całe dnie spędzał na rozdawaniu jedzenia, pieniędzy i odzieży ubogim. Gdyby to dłużej potrwało, doprowadziłby fabrykę, a tem samem siebie i rodzinę do zupełnej ruiny. Idąc za wskazówką lekarza specjalisty chorób umysłowych, rodzina filantropa umieściła go w prywatnej klinice, otoczonej od tej chwili przez tłum biedaków, nie odchodzących i domagających się uwolnienia ich dobroczyńcy. (er)

Składajcie ofiary na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu! Zebrane pieniądze wracają znów przez pracę przy budowie do społeczeństwa. Konto nasze w P. K. O. nr. 207 470.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili Unifikacja ustawodawstwa gospodarczego

(Na marginesie lwowskiego kongresu izb p.-h.)

Jak wynika z programu obrad lwowskich poznańska izba p. h. wystąpi na kongresie z trzema referatami: mówić będzie o samorządzie gospodarczym — wiceprezes Izby, p. dr. Drzadzzyński, zagadnieniem długoterminowych ubezpieczeń społecznych zajmie się p. r. B. Sikorski, a konieczność szybkiej unifikacji polskiego ustawodawstwa gospodarczego uzasadni doradca prawny Izby, p. dr. Jan Hryniewicz, em. w-przesz sędu okręgowego w Poznaniu.

Dzięki uprzejmości biura Izby mieliśmy możliwość zapoznać się z projektem rezolucyj, zgłoszonych na Kongres w materii unifikacji ustawodawstwa gospodarczego. Postulaty odnośne dotyczą przede wszystkim kodeksu handlowego i związanego z nim prawa o zobowiązaniach, dalej procedury cywilnej i ordynacji egzekucyjnej oraz upadłościowej, jak również prawa o nadzorach sądowych i prawa o zacepieniu umów dłużnika, zdziałanych na szkodę wierzycieli z zamiarem ich pokrzywdzenia. Nie wymieniamy całego szeregu norm prawnych o znaczeniu specjalnym, których unifikacji domaga się Izba, podkreślając że dzieła tego nie można wykonać bez współdziałania przedstawicieli kół gospodarczych.

Istotnie, dotychczasowa czynność ustawodawczą cechuje wybitna płodność. Polska, nie mogąc doczekać się kodyfikacji najważniejszych ustaw, otrzymała ogromną ilość specjalnych norm prawnych, zdradzających tendencję do dalekiej, zdalekiej ingerencji państwa w stosunki wytwórcze i handlowe. Jest to w dużej mierze wynikiem braku współpracy czynników ustawodawczych ze sferami gospodarczymi.

Przytem wszystkie ustawy i rozporządzenia gospodarcze cechuje brak powiązania, wewnętrzna sprzeczność, co powoduje, że klóć się same ze sobą, z warunkami i nakazami życia, osiągają one efekt przeciwny, niż był ich celem i zamiast regulować tę czy inną dziedzinę życia gospodarczego wprowadzają w nią chaos. Typowym przykładem opisanego stanu rzeczy jest powszechnie praktykowana klauzula derogacyjna: „Wszystkie ustawy i rozporządzenia sprzeczne z niniejszą ustawą zostają uchylone”. Znany jest gorszy incydent spowodowany tą właśnie klauzulą: zaszedł on w judykaturze dwóch najwyższych sądów polskich; mianowicie sąd najwyższy w Warszawie, orzekł, że dana ustawa obowiązuje, zaś najwyższy trybunał administracyjny orzekł, że ta sama ustawa nie obowiązuje. A stało się to z winy polskiego ustawodawcy, który zadowolony się klauzulą generalną, zamiast wycisnąć imiennie te ustawy, które polską ustawą zostały uchylone.

Słusznie przeto poznańska izba przem.-handlowa domaga się nie tylko unifikacji, ale i reformy ustawodawstwa gospodarczego.

Krótkie informacje gospodarcze

— Spożycie piwa w Niemczech zmalało poważnie tak, że szereg browarów w Norymberdze, Fürth i Zirndorfie i innych miastach postanowiło skrócić czas pracy o trzy godziny dziennie.

— Rumuński minister skarbu, Popovici, wyjechał do Paryża w celu rokowań z wybitnymi finansistami francuskimi, a w szczególności z Schneiderem i Creuzotem.

— Tegoroczną produkcję wina węgierskiego szacują w sferach fachowych na 3.8 do 4 milj. hektolitrow, produkcja więc w porównaniu z rokiem ub. poważnie wzrosła.

— B. agent generalny dla spraw reparacyjnych w Niemczech, Parker Gilbert, ma objąć stanowisko gubernatora Związku banków rezerwy federalnej na miejsce p. Roy A. Yonga.

— Rząd sowiecki zamierza poczynić w Niemczech nowe zamówienia na maszyny papiernicze i maszyny dla przemysłu ciężkiego.

— Rząd egipski zamierza wprowadzić szereg zmian do nowej ustawy celnej w związku z obniżeniem się wpływów z ceł. Zamierzona jest zmiana ceł od wartości na wyższe cła specyficzne.

— Wydobyć diamentów w Afryce Połudn. w ciągu pierwszego kwartału r. b. osiągnięto sumę 444.000 f. szt., czyli o półtora miliona f. szt. mniej, niż w tym samym okresie r. ub.

Chmiel

Jak ważną rośliną w produkcji rolnej jest chmiel nie będziemy tu udowadniać, gdyż każdy, kto się bliżej rolnictwem interesuje, zdaje sobie z tego sprawę w zupełności. Nadmienimy tylko, że dzięki sprzyjającym warunkom klimatycznym uprawa tej rośliny w Polsce posiada wszelkie szanse rozwoju i dziś już nasz chmiel — należąc do grupy gatunkowo najlepszych w świecie — cieszy się wielokrotnym uznanie na rynkach zagranicznych.

Areal plantacji chmielu w Polsce obliczany był przed wojną, t. j. w r. 1913, na 7.000 ha. Wojna światowa doprowadziła jednak chmielarstwo do zupełnego upadku, z którego w czasach powojennych podnosiło się bardzo szybko po to tylko, ażeby wejść w zakres ostrego kryzysu. Areal chmielu w roku gospod. 1929/30 wynosił 3.5 tys. ha, a więc połowę przedwojennego, zbiory zaś przedstawiały się następująco: r. 1926 — 11,7 tys. q; w r. 1927 — 17,2 tys. q; w r. 1928 — 17,2 tys. q; w r. 1929 — 17,4 tys. q. Na pierwsze miejsce w produkcji chmielu wysuwa się

Wolyń, produkując w powyższej kolejności lat 9,6; 9,9; 9,3; 6,5 tys. q. Drugie miejsce zajmuje Lubelskie, Pozańskie zaś stoi na trzecim miejscu. Głównym ośrodkiem tej produkcji w naszej dzielnicy jest Nowy Tomyśl.

Wśród państw europejskich Polska pod względem rozmiarów plantacji i produkcji stoi na trzecim miejscu, tuż po Niemczech i Czechosłowacji. Świadczy to o znacznej w nas rozbudowie chmielarstwa. Również i w innych państwach chmielarstwo rozwijało się daleko szybciej, niż rozwój przemysłu piwowarskiego. Podczas gdy na całym świecie uprawiano w 1913 r. 90 tys. ha, produkcja piwa wynosiła 295 milj. hl, zaś w 1929 r. 80 tys. ha, produkcja piwa wynosiła 185 milj. hl.

W ten sposób powstała znaczna nadprodukcja chmielu, która rozpoczęła się właściwie od roku gospod. 1923/24, powodując w następstwie wprost katastrofalną niżkę cen, ułdożoną w poniższym zestawieniu (ceny w zł za 50 kg):

	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29
Prima Hallertalerski						
ceny maksymalne	960	415	585	560	320	288
ceny minimalne	510	350	475	450	255	135
Prima Zatecki						
ceny maksymalne	—	—	620	545	340	305
ceny minimalne	—	—	395	480	215	110

Ten spadek cen spowodował w różnych państwach milionowe straty. (Polska oblicza je w r. 1929 na 15 milj. zł, Niemcy na 23 milj. Rm, Czechosłowacja na 100 milj. kc), które stały się powodem dużej redukcji obszarów plantacji we wszystkich państwach. I tak Polska zredukowała 25 procent swego arealu, Jugosławia — 50 (!) proc., Niemcy — 15 proc., Czechosłowacja niespełna 10 proc., przyczem należy dodać, że tendencja redukcji ujawniła się dopiero na długo po r. 1920, w którym panowały jeszcze zakazy wywozu chmielu w Niemczech i Belgii, w Polsce zaś domagano się ich wprowadzenia.

Tak wyraźna redukcja plantacji spowodowana została słusznym przewidywaniem bliskiej klęski chmielarstwa i stała się koniecznością wobec coraz lepszych zbiorów, które w roku 1929/30 zapowiadają się bardzo dobrze, a które bynajmniej nie dają pożądanego haussy.

Nie znaczy to jednak, aby redukcja miała się w dalszym ciągu odbywać, gdyż uważamy, iż obecnie posiadany areal plantacji nie jest za wielki. Należy raczej przez odpowiednią reorganizację naszego handlu chmielem starać się o szerszy zbytu, a z drugiej strony zredukować do minimum import tego artykułu. W tym ostatnim wypadku główna rola przypada naszym piwowarom, którzy z niewiadomych powodów kupują wcale nie lepszy, a o wiele droższy od naszego chmiel czeski, o czym łatwo się przekonać z porównania następujących zestawień.

Przywóz w ostatnim czteroleciu kształtował się następująco:

Rok	q	tys. zł	zł za 1 g
1926	1.499	2.887	1.926
1927	2.688	4.722	1.757
1928	1.662	1.718	1.034
1929	2.923	1.447	495

Przywieźliśmy więc w czterech wymienionych latach 8.772 q chmielu za 10.774 tys. zł, placąc nieraz prawie 2 tys. zł za q.

Wywóz w tych samych latach wygląda lepiej; wyrażony jest w tysiącach zł i zamyka się łączną sumą 50.364.000 zł. Oto jego zestawienie z uwzględnieniem kierunków wywozu:

	1926	1927	1928	1929
Niemcy	6.942	8.543	9.631	3.091
Czechosłowacja	2.322	8.156	4.043	333
Inne kraje	823	2.016	3.285	1.279
ogółem	10.087	18.715	16.959	4.703

Przyczem przeciętna wartość 1 q wynosiła w r. 1926 — 1.201 zł; w r. 1927 — 1.072 zł; w r. 1928 — 795 zł; w r. 1929 — 446 zł. Jeżeli doliczymy do cen przywoźnego chmielu cło (221 zł od 1 q), które nasze browary muszą opłacać, to każdy przyzna, że nasze

twierdzenie o konieczności jak największego ograniczenia importu nie jest pozbawione wielkiej dozy słuszności.

Eksport nasz, jak widzimy, posiada tendencję wybitnie niżkową, najsilniej występującą w odniesieniu do Czechosłowacji, czyniąc wrażenie zupełnego tam zaniku. Stoi to w ścisłym związku 1° z ogólną światową hiperprodukcją, a 2° ze zniesieniem większości czeskich magazynów tranzytowych i istniejących wysokich ceł przywozowych (700 kc. od 1 q).

Wyraźne skurczenie się eksportu daje się zresztą zauważyć w r. ub. nie tylko w Polsce, gdzie bardzo ujemnie wpływa wadliwa organizacja handlu. Nasi eksporterzy w niewielkiej ilości wywożą swój chmiel na światowe rynki (Norymberga, Zatec), na których, mając dobry towar, łatwo można nawiązać szerokie stosunki handlowe z kupcami innych państw, dzięki czemu zwiększa się możliwości zbytu. Chętniej sprzedają u siebie, w kraju, gdzie handel jest zdecentralizowany i odbywa się głównie w większych ośrodkach produkcji lub czyszczenia, jak Równe, Dubno, Lublin, Lwów, Nowy Tomyśl i częściowo Warszawa. Rozumie się, że tak rozrzucone rynki nie zachęcały do przyjazdu kupców z zagranicy, więc i zbytu w wysokim stopniu ograniczały.

Uważamy za bardzo wskazane wzorowanie się na sposobach zawierania transakcyj dokonywanych na wielkich rynkach światowych, do których kupcy zachodnio-europejscy są przyzwyczajeni. Tutaj z uznaniem podnieść musimy fakt zorganizowania w r. ub. ogólnopolskich targów chmielowych w Lublinie, gdyż tylko tego rodzaju targi dają rękojemnie szybkiego usunięcia z naszego handlu chmielem wszelkich dotychczasowych błędów i dodatkowo wpływają na rozwój handlu z zagranicą.

Wydaje się nam również koniecznym wprowadzenie standaryzacji, która niewątpliwie przyczyni się do wzmocnienia tendencji naszego chmielu i żywszego zainteresowania się nim na rynku światowym oraz usunie często dotąd praktykowane przez Niemców i Czechów na naszą niekorzyść nadużycia (sprzedawano nam chmiel po dokonaniu selekcji jako niemiecki lub czeski). W związku z tem nieodzownym będzie dokonywanie selekcji eksportowanego chmielu, która łącznie ze standaryzacją przyczyni się do podniesienia cen.

Jeżeli chodzi o możliwości zbytu, to wielkie pole działania przedstawia Belgia, gdzie wielką część swego zapotrzebowania pokrywają Anglia, Francja i Holandia, z którymi po zdobyciu rynku belgijskiego moglibyśmy nawiązać ko-takt. Również i Brazylja mogłaby się stać naszym rynkiem zbytu. Wywóz do Brazylji odbywa się głównie drogą przez Hamburg i jed-

nym ze skutecznych środków wprowadzenia tam naszego chmielu by.aby utworzenie naszych przedstawicielstw w głównych ośrodkach produkcji i konsumcji piwa t. j. w Rio de Janeiro i Sao Paulo. W tej chwili na brazylijskim rynku panują Niemcy.

PODATKI I OPŁATY

(p) Obniżenie stawek kar za zwłokę. Minister skarbu wydał zarządzenie, aby od wszelkich wpłat, uskutecznianych na poczet nieodroczonej i nierozłożonej na raty zaległości w podatkach bezpośrednich i opłatach stempowych bez względu na czas ich powstania pobierano jeszcze w ciągu miesiąca września 1930 r. kary za zwłokę w wysokości zredukowanej do 1½ proc. miesięcznie, licząc od ustawowego terminu płatności, zamiast 2 proc. miesięcznie.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Protesty weksli w lipcu. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w lipcu r. b. zaprotestowano 460.774 weksle na sumę 108.531 tys. zł, co wskazuje na dalsze, jakkolwiek niewielkie zmniejszenie się protestów wekslowych. W porównaniu z czerwcem liczba weksli zaprotestowanych zmniejszyła się o 2,3 proc. a suma w złotych o 3,1 proc. Przeciętna wartość zaprotestowanego wekslu wynosiła 235 zł wobec 238 zł w czerwcu. Z poszczególnych województw zmniejszenie się protestów weksli najwyraźniej wystąpiło w woj. lwowskim, gdzie suma zaprotestowanych weksli zmniejszyła się o 17,9 proc., następnem kolei jest woj. stanisławowski. Poważniejsze zwiększenie się sumy zaprotestowanych weksli dało się zauważyć jedynie w woj. białostockim.

(k) Spadek importu świń polskich do Czechosłowacji. Zdaniem odbiorców czechosłowackich importu świń z Polski do Czechosłowacji uległ redukcji głównie z powodu zmiany standardu polskiego towaru. Gdy w ub. roku dostarczaliśmy do Czechosłowacji świnie mięsne w wadze żywej około 70 kg., które na tamtejszym rynku były bezkonkurencyjne, to obecnie takich świń prawie nie wysyłamy, natomiast większość świń stanowi towar o wadze 80 do 120 kg., którego w Czechosłowacji jest poddostatkem. Nadto na ograniczenie importu wpłynął kryzys rolniczy i zmniejszenie siły nabywczej ludności.

(k) Nowe zastępstwa Banku Polskiego. Bank Polski zawiadamia, że dnia 8 września 1930 r. rozpoczyna swe czynności nowe zastępstwa Banku w Nowem (pow. Świecie), Parczewie, Szubinie i Zelechowie. Prowadzenie agent zastępczych powierzone miejscowym instytucjom.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

RADJO

Programy radjofonizne

Czwartek, dnia 4 września 1930. r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. J. Waxmann); godz. 8.00 gazeta poranna P. R.; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 15.00 koncert popołudniowy z Warszawy; godz. 19.15 kurs elem. języka angielskiego; godz. 19.30 Rolnicza Skrzynka radjowa (wygl. p. J. Radkowski); godz. 19.45 odczyt z cyklu organ. przez Kuratorium Okręgu szkolnego; godz. 20.00 „Żyje słowo” — w ukł. i wygłoszeniu art. dram. p. Stanisławy Wysockiej; godz. 20.15 pogadanka radjotechniczna; godz. 20.30 koncert solistów. Wykonawcy: Runa Torgen (kontralt), prof. Zdzisław Jahnke (skrzypce); godz. 21.00 słuchołwisko; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.35 koncert gramofonowy; godz. 17.35 prof. Henryk Mościcki: „Wśród książek” (P. R. Warszawa); godz. 18.00 popularny koncert kameralny (P. R. Warszawa); godz. 20.15 koncert wieczorny (P. R. Warszawa); godz. 21.30 słuchowisko literackie: Komedja Sienkiewicza „Pan Zagłoba swatem” — w radjofonizacji i reżyserji red. Ludwika Szczepańskiego (P. R. Kraków); godz. 22.00 rewja z teatru „Ananas” w Warszawie.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 „O czym wiedzieć powinna dobra gospodyni” — „O zwierzętach domowych” — p. Wanda Dobrzańska; g. 12.35 muzyka z płyt gramofonowych; godz. 15.15 komunikat gospodarczy; godz. 15.50 odczyt turystyczny-krajoznawczy; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.10 komunikat Ligi O. P. P.; godz. 17.35 „Wśród książek” — przegląd najnowszych wydawnictw — prof. H. Mościcki; godz. 18.00 koncert popołudniowy kameralny; godz. 19.20 płyty gramofonowe; godz. 19.45 giełda rolnicza i sygnał czasu; godz. 20.15 koncert w wyk. p. I. Łosiówny (Piła) i Z. Dobrowolska - Pawłowska (sopran), Jan Przybojewski (wiolenczela) prof. L. Urstein (komp.); godz. 21.30 słuchowisko z Krakowa; godz. 22.00 feljeton p. t. „Kawaler d'Eon” — wygl. red. J. Piotrowski; godz. 23.00 muzyka taneczna z „Gastronomji”.

SKRZYNIKA DO LISTÓW

— **G. G. 100.** Niema czynu karalnego, o ile żona stwierdziła, że udzieliła upoważnienia do podpisu. Odpowiada za treść zaręczenia w miejsce przysięgi tak samo, jak gdyby sama podpisała. 2) Nie można wypowiedzieć bez żadnej przyczyny. (aK.)

— „**Ubezpieczenie**“. Droga cywilno-prawna nie służy. Niech Pani wniosie zażalenie do Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń i dalej aż do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Spraw takich jest bardzo wiele. (aK.)

— **M. M. W., Wieleń.** Noweł było kilka, nie wiemy, o której Pan mówi. Możemy udzielać porad tylko w konkretnych wypadkach, nie streszczamy jednak przepisów ustawy. Sądziemy jednak, że znacznie lepiej poinformuje się Pan w Dzienniku Ustaw, który Panu przecież z uwagi na zawód Pański jest dostępny. (aK.)

— **76165 abonentka.** a) Trzeba wezwać do opróżnienia w terminie (dwa tygodnie) potem można, o ile są tam meble Pani, o stworzyć, a o ile nie zgłosi się przeciwnik, odnająć. b) Nie wolno. c) Może Pani ustawić te przedmioty, jednak tylko o tyle, o ile podlegają zajęciu (par. 811 pc.). Nie można więc zajmować przed-

miotów bezpośredniej potrzeby. d) Bardzo się zaleca. Koszta 8-10 zł. — W drugiej sprawie należy uzyskać w drodze tymczasowego zarządzenia uchwałę sądu, ustalającą rentę alimentacyjną. Z tą sprawą zaleca się pójść do adwokata. (aK.)

— **S. G., Szamotuły.** Trzeba zrobić w formie notarialnej ze względu na nieruchomości, którą trzeba powzdać i zapisać w aktach gruntowych. Przeniesienie majątku ważne jest od chwili sporządzenia aktu notarialnego, jednak zwracamy uwagę, że o ile bezpośrednio żona nie odpowiadała za długi Pana poprzednie, o tyle wierzyciele mogą przeniesienie własności zabezpieczyć na podstawie umowy o zabezpieczeniu czynności prawnych poza konkursem, i niewątpliwie skutecznie, gdyż żona Pana nie będzie mogła złożyć przysięgi, iż o stanie majątkowym Pana nie wiedziała w chwili przeniesienia własności. Koszta ogólne takiej ryzykownej operacji są przytem dość znaczne (w danym razie około 1600 zł bez opłat skarbowych), tak, że nie możemy zalecić takiego załatwienia sprawy ani ze względów kupieckich, ani też etycznych. Ma Pan bardzo prostą drogę, o ile chce Pan wyjść z trudnej sytuacji w sposób uczciwy i solidny, i ma zamiar długi swe wypłacić: niech Pan wniosie o nadzór są-

dowy, ew. doprowadzi do układu pojednawczego. (aK.)

— **Wakape 1001.** Postępowanie to nie było zgodne z prawem. Tylko pierwszy miesiąc był próbny. Należało się więc Panu terminowe wypowiedzenie. (aK.)

— **Waka.** W sprawie tej niema do tymczas rozstrzygnięcia wyższego. Wobec tego jednak, że Najwyższy Trybunał Administracyjny zajął stanowisko negatywne wobec Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych (orzeczenie z 31. 1. 30. rej. 2527/28) można przypuszczać, iż zajmie to samo stanowisko w niniejszym wypadku. Radzimy przeprowadzić sprawę aż do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. (aK.)

— **„J. Pianówka“.** Jest to art. 14 powołanego dekretu. Sprawa Pańska ma widoki powodzenia. Sposób zwrócenia się do sądu, wskazany w osądzie, jest przepisany ustawą. Innej drogi niema. (aK.)

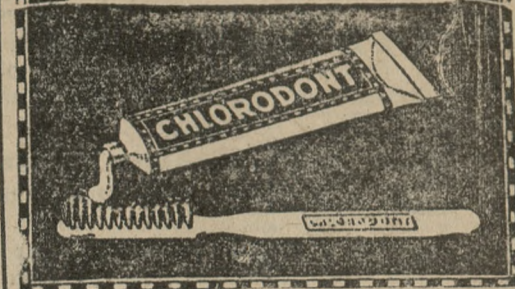
Sdy nerwy odmówia postuleństwa Meridiol Ulży natychmiast.

Pw 4089-76,711

BIAŁE ZĘBY

- tylko przez stałe używanie pasty do zębów

CHLORODONT

npw 2586

W poniedziałek, dnia 1 września 1930 roku, o godz. 10 wieczorem rozstał się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 26, nasz najdroższy syn, brat kuzyn, bratanek, s. p.

Tadeusz Kwaśniewski

dyplm. inżynier

o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążeni

rodzice i rodzeństwo.

Przeniesienie zwłok do grobowca rodzinnego nastąpi w piątek, 5 września, o godz. 11 rano w Czerlejnicy, stacja Kostrzyn. Konie będą czekały na stacji.

Osobnych uwiadomień się nie wysyła.

Mielęcinek, dnia 2 września 1930 roku. dw 1453

Dnia 2. 9. 1930 r., o godz. 8 wiecz., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach nasz najdroższy ojciec, teść, dziadek i wuj, s. p.

Kazimierz Mayer

Pogrzeb odbędzie się w Mosinie w piątek, dnia 5. 9. 1930 r., o godz. 5-ej po południu, z domu żałoby. Msza św. żałobna odbędzie się w kościele parafialnym nazajutrz o godz. 7,45.

W smutku pogrążeni

synowie, synowe, wnuki i rodzina.

nw 3642 Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Dnia 1 września 1930 r. zasnął w Bogu, s. p.

Bazyli Brunow

były honorowy opiekun garnizonowej cerkwi w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w Łodzi dnia 3 września r. b. o godz. 16-ej z soboru prawosławnego.

zw 25 296

Rodzina.

Czcigodnemu Duchowieństwu, Towarzystwom śląskim i poznańskim, Krewnym, Kolegom i Znajomym za wyrazy współczucia i udział w pogrzebie najdroższego męża mego, ojca, syna i brata naszego, s. p.

Mieczysława Szreybrowskiego składamy serdeczne

Bóg zapłać!

zw 25297

Żona, córka i rodzina.

Za tak szczere oddanie ostatniej przysługi s. p.

Mikołajowi Karbowskiemu

składam Wielebnemu Księdzu Kapelanowi Bohaczewowi, JWPaństwu Dyrektorstwu Weberom, JWPaństwu Dyrektorowi Mohuczemu, JWPaństwu Dyrektorowi Tryniakowi, JWPaństwu Dyrektorowi Chrząstowskiemu, Współpracownikom oddziału poznańskiego firmy C. Hartwig S. A. w Poznaniu oraz Znajomym

najserdeczniejsze podziękowanie.

zw 25 303

Brat.

Są jeszcze wolne miejsca w kl. I.

Prywatna Szkoła Przygotowawcza Żeńska przy Zakładzie Dobroczynnym św. E. i Zbity

Zgłoszenia przyjmuje się pod nr. 4 b Poznań, Łąkowa.

zw 25 355

Potrzebny

podróżujący

za prowizją do sprzedaży artykułów w zakres **kwaciarni i ogrodnictwa** wchodzących na Poznań i Pomorze. Klientela już zaprowadzona. Kaucja wzgl. za bezpieczeństwo wymagane. Oferty należy skierować: **Skrytka pocztowa 360, Kraków.** Pw 4196/76,199

Nasz specjalny **oddział sukna** zaopatrzyliśmy w pierwszorzędną nowość sezonową i sprzedajemy z metra:

Materjały na płaszcze i kostjomy damskie.

Materjały na ubrania, płaszcze, spodnie męskie i dla chłopców, oraz na poszycie futer.

Pw 4794-36 68

Tylko renomowane fabrykaty, ceny bardzo niskie.

Zwracamy uwagę na okna wystawowe.

F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny

Poznań, Stary Rynek 98-100.

SAMOCHO- DY OKAZYJNE

16 różnych marek gotowe do jazdy na warunkach korzystnych do nabycia

Tow. Budowy i Sprzedaży Samochodów S. A.

dawn. Austro-Daimler

Poznań, Dąbrowskiego 7

Telef. 7558 i 7665.

W 4791-85,110

Sprzedż lub dzierzawa

dobre znanego i od 35 lat w rękach jednej rodziny znajdujące się

młyna z gruntem na Pomorzu

położonego przy głównej linii Gdańsk-Grudziądz-Warszawa. Nowoczesne urządzenia maszynowe tylko na zapęd wodny, całkowicie automatyczne, o produkcji około 300 ctr. Do tego należy duży skład zboża i paszy. Przy dostatecznej wpłacie lub gwarancji dzierzawnej, korzystne warunki.

Zgłoszenia z podaniem dysponującej gotówki uprasza Fritz Kurzinsky, Gdańsk-Wrzeszcz, Heilsbergerweg 4.

3 Rady dużo zarabiać

- Poświęć codziennie godzinę nauce języka obcego.
- Teraz ucz się języka obcego, znać później dużo zarabiać.
- Ucz się języka francuskiego niemieckiego, angielskiego metodą „**Globus**“, która jest najłatwiejsza, a nauka kosztuje tylko 20 groszy dziennie.

„STUDJUM“

Kraków, ul. Karmelicka 35. Po ukończeniu dyplom i bezpłatne pośrednictwo pracy. Pw 48-070 188

Żywa reklama!

niezawodny środek. Na P. W. K. w Poznaniu demonstrował się ten chłopiec u którego pół twarzy w piegach, wargach i t. p. zaś druga połowa odświeżona kremem „**Halima**“ i zupełnie czysta. Żądać w aptekach i drogeriach perf. W razie braku „**Pharmachemia**“, Bydgoszcz, wskaż adres lub wyśle pocztą z 250, próbny 100 złoty Pw 18 060-63,389

Doskonale utrzymane

Samochody

używane

W olbrzymim wyborze a szczególnie

Fiat 509 4/20	NM z kar.	4-osob.	otwarty
Fiat 509 4 20		2-	sortowy
Fiat 509 4/20		4-	Landulet
Fiat 503 6/30		4-6	Cabriolet
Fiat 503 6/30		4-6	Coupe
Fiat 503 6/30		4	otwarty
Fiat 505 9/31		6	otwarty
Fiat 505 9/31		6	Coupe
Fiat 507 9/31		6	otwarty
Fiat 520 9/45		4	otwarty
Fiat 520 9/45		4	kryty
Fiat 519 19/75		6	Cabriolet
Minerva 13/55		6	Cabriolet
Minerva 8/40		4	kryty
Citrano 6/25		4	otwarty
Opel 4/16		4	kryty
Opel 12/50		6	kryty
Chenard Walcher 6/30		6	otwarty
Austro Daimler 17/60		6	otwarty
Studebaker typ Director		4	kryty
Studebaker 6 cyl.		4	kryty
D R W		2-3	Cabriolet
Chrysler 52		4	kryty

i wiele innych polecamy na warunkach najkorzystniejszych

Brzeskiauto

Sp. Akc. nw 3618

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29

Telefon 63-23, 63-65.

Stenotypistka

z pięcioletnią praktyką u adwokata, pisząca biegle po polsku i niemiecku na maszynach „**Remington**“ i „**Orzel**“, **poszukuje posady.** Zgłoszenia do Kurera pod zw 25 290

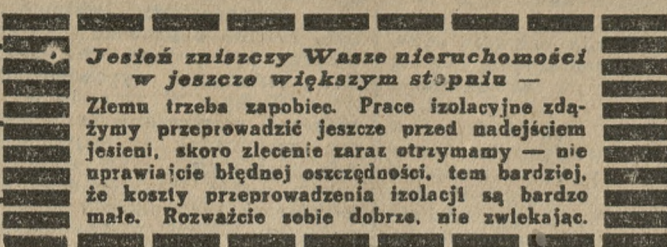
Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj z 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108

Pw 4 83/81,80

Wilgoć ←
woda ←
grzyb ←

Jesień niszczy Wasze nieruchomości w jeszcze większym stopniu — Złomu trzeba zapobiec. Prace izolacyjne zdążyły przeprowadzić jeszcze przed nadejściem jesieni, skoro zlecenie zaraz otrzymamy — nie uprawiając błędnej oszczędności, tem bardziej, że koszty przeprowadzenia izolacji są bardzo małe. Rozważcie sobie dobrze, nie zwlekając.

→ **Nieuszczelnione**
 → **mury fundamentowe**
 → **balkony - posadzki - tarasy**

z każdym dniem obniżają wartość i grożą trwałości każdej posesji.

dw 1449

WYKONUJEMY:

Osuszanie wilgotnych mieszkań, piwnic i wszelkich ubikacyj.
NISZCZENIE i zapobieganie powstania grzyba.

IMPREGNACJE drzewa.

IZOLACJE przeciw nasiąkowi wody przez mury fundamentowe.

USZCZELNIENIE posadzek przeciw przesiąkowi w pralniach, łazienkach, kuchniach, ustępach — balkonów, tarasów, basenów wodnych.

USZCZELNIENIE budowli podziemnych, jak zbiorników do wody, tuneli i wszelkich obiektów stojących we wodzie.

IZOLACJE ciepło- i zimnochronną, płytami korkowymi z najlepszymi materiałami.

Wszelkie prace izolacyjne i uszczelniające wykonujemy z dostawą materiałów najlepszych krajowych i zagranicznych przez nas wprost reprezentowanych, to też tylko nasza praca z zabezpiecza nieruchomości przed samozniszczeniem na zawsze.

Dotychczas przez nas przeprowadzone izolacje cieszą się uznaniem wszelkich władz rządowych, samorządowych i prywatnych.

Na życzenie służymy natychmiast kosztorysami, poradami i wskazówkami.

Wielkopolskie Przedsiębiorstwo Izolacji właśc. **S. Palczewski, Poznań**, ul. Dąbrowskiego 43, Telefon 70-50.

Dr. med. i fil. Drożyński
 pl. Wolności 7
 choroby weneryczne i pęcherzowe
powrócić.

zw 25286

Wróciłem

Dr. med. Alex Peiser
 Poznań, Aleje Marcinkowskiego 27, tel. 38-96 lub 32-17
 od 12 — 13,30 i od 19 — 20
Naczelny lekarz szpitala Rohr'a
 Poznań, Wały Wazów 4/5, zw 25299

PRZEPROWADZKI

św. Wojciech 1. Telefony nr. 3356 i 2335. zw 32500

Osoba, znająca dokładnie
polską stenografię

i pisząca biegle maszyną, poprawnie po polsku, potrzebna zaraz.

Drukarnia Polska S. A.
 Poznań, św. Marcin 70.

zw 25131

Potrzebny od 1 lub 15 października

starszy pomocnik
z branży żelaznej,

dzielny fachowiec i ekspedjent, nie poniżej lat 25-ciu, władający językiem polskim i niemieckim, tylko pierwszorzędna siła. Zgłoszenia z odpisem świadectw, fotografią i podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego pod zw 25 266

Książkowy - młodszy

władający językiem polskim i niemieckim, tylko pierwszorzędna siła. Zgłoszenia pisemne do firmy **Szafarkiewicz i Menzel** Poznań, Wały Wazów 22.

zw 25 208

Biegłej fakturzystki

z dłuższą praktyką w większych przedsiębiorstwach **poszukuję zaraz.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 1446

SIERPIEŃ - WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zamówienia

FUTRA

W miesiącach tych nasze oddziały miarowe nie są tak przepelnione pracą, jak w pełni sezonu, wobec czego jesteśmy w możności wykonać każdą nam zleconą sztukę jeszcze precyzyjniej. Składnice nasze już bogato asortowane w najmodniejsze i najlepsze

MATERJAŁY NA POSZYCIA

Jako spody polecamy **PIZMOWCE-OPOSY** i **uszlachetnione barany**, ostatnie są bardzo trwałe i lekkie, nie puszczone włosow. na kołnierze dajemy **wydry naturalne** — **foki czarne** — **oposy i karakuly**.

— **Ceny zupełnie niskie, nie fantazyjne** —

Specjalność: **modernizacje i poszycia futer męskich** pod kierownictwem pierwszorzędnych sił fachowych, za dobry krój i beznaganne wykonanie pełna gwarancja.

Kilkaset **futer spacerowych** i do podróży już na składzie, z każdym tygodniem przybywa więcej. Rychły zakup gotówkowy — łatwe wykonanie a zatem „**TANIO**”

EDMUND RYCHTER POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 2
 TELEFONY 26-07 54-15 54-25 21-71 ul. Wrocławska 14 i 15.

JEDYNY PEWNY INTERES

przy dzisiejszej stagnacji, to

KUPIĆ LOS LOTERJI PAŃSTW. do V-ej kl.

tylko w znanej z wielkich wygranych kolekturze

WŁ. PELCA, Warszawa, Marszałkowska 82.

Tel. 121-68 i 283-93. Tw 303

Ciągnięcie trwać będzie 5 tygodni: od 9 września do 14 października.

Cena całego losu 200 zł, 1/2 — 100 zł, 1/4 — 50 zł.

Zamiejscowym wysyła się losy po wpłaceniu na konto P. K. O. 17 323.

Poszukuję natychmiast kilka dzielnych

ekspedjentek do składu detalicznego

KAZIMIERZ PRZYBYŁA, Fabryka Wyrobów Mięśnych
 Poznań, św. Marcin 24. Pw 4803-96,76

Długoletni kierownik

blawatnik, lat 41, samotny, wszechstronnie wypraktykowany, **poszukuje stanowiska kierowniczego** albo przedstawicielstwa poważnych firm. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zw 25 288

CZAPNIKA

na mundurowe czapki **poszukuje**

Antoni Tuczyn, Warszawa, Podwale 2

Zgłoszenia pisemne. nw 3515

Kino WILSONA, Łazarz

Dramat wśród przepięknych krajobrazów siołecznego południa:

PREZYDENT

Iwan Mozzuchin
Suzy Vernon
 Początek o godz. 5, w niedz. 3.
 zw 25 293

BUKIK SZKOLNY

Niezdarty mocny cały ze skóry jak dla chłopca, który lubi brykać!

Nr. 27-30 zł 17,50

Nr. 31-35 zł 22,50

Nr. 36-39 zł 26,50

poleca

WAZA

Fabryczny Skład Obuwia

Walerjan Zabłocki

ul. Wrocławska 15.

Pw 4785/6-36,45/6

OPONY

samochodowe najslawniejszych fabrykatów **Goodyear, Dunlop i Goodrich**, we wszystkich rozmiarach do natychmiastowej dostawy **polecamy po cenach konkurencyjnych.**

BRZESKIAUTO Sp. Akc.

Poznań, Dąbrowskiego 29, tel. 63-23 i 63-65.

nw 1641

WEKSLE
na łączną sumę zł 1585, z akceptem f-my Polonja. Bydgoszcz i p. W. Krzeszaczka Poznania, z żyrem Garażu Międzynarodowego Poznań, **znieważniam** ponieważ zostały sprzeniewierzone.

R. J. SCHULZ, Poznań, Rybaki 7. zw 2527

Mieszkanie
w willi Łazarz, 4-pokojowe, oddam za udzielenie pożyczki wekslowej 8 tys. zł na rok. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 25298

Obszerne piwnice
do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zw 25302

Poszukuję zaraz lub od 1. 10. dobrze p. leconego **pomocnika**
do składu kolonjalnego i dekaratów. Warunek: dokładna znajomość branży. Zgłoszenia z odpis. świadectw i podaniem pensji przy wolnym stoję miejscu. **J. GÓRNY, Żnin.** dw 1439

Sprzedam
stare mahoniowe meble, brzozy, żyrandole, porcelanę. **Bydgoszcz, Zduny 6 parter prawo.** Pw 4801-63.570

Gabinet męski
korzystnie sprzedam stolarnia Rudnicki, Warszawska 4. 4r 143

Moja pracownia rzeźbiarska
znajduje się teraz w 25268 **ul. Wierzbęcice nr. 16, podwórzo.**
Władysław Gruszczyński

Kilka dzielnych ekspedientek
z kilkoletnią praktyką poszukuje **Marjan Dobrowolski i S-ka**
Poznań, Pocztowa 4. Zgłoszenia tylko piśmienne. zw 5295

Wydział Powiatowy w Brodnicach i Drwęca
ogłasza niniejszem

Przetarg ofertowy
na wykonanie w jaknajkrótszym czasie i ustawienie **dwóch nowych pieców centralnego ogrzewania**
Oferty należy składać w terminie do 10 bm. w biurze nr. 7. Wydz. Pow. w Brodnicach, gdzie również można otrzymać ślepe kosztorysy. Nowe piece o powierzchni ogrzewalnej po ca 13 mkw powinny być uruchomione w przeciągu czterech tygodni. dw 1451
W. P. V. 8668/30.

Przewodniczący Wydz. Powiatowego
Starosta Powiatowy (—) Wimmer.

OGŁOSZENIE.

W dniach 4—6 września 1930 r. przeprowadzona zostanie w mieście Poznaniu **kontrola rejestrów wyborczych.** Wykonają ją urzędnicy miejscy opatrzeni w specjalne legitymacje. Wszystkich Obywateli, szczególnie zaś właścicieli domów, prosimy o życzliwą pomoc.
Poznań, dnia 2 września 1930 r.
Przewodniczący Wydz. Powiatowego
(—) Ratajski

Poszukuję **lokalu**
w mieście województwa poznańskiego, gdzie z powodzeniem mógłby istnieć **skład żelaza** oraz na samodzielnym stanowisku **kierownika**
zdolnego i sumiennego fachowca, z kaucją. Świadectwa i referencje pożądane. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 25294

Całkowite urządzenie
byłego Domu Towarowego w Gnieźnie na sprzedaż. Zgłoszenia: **adwokat TRAFALSKI, Gniezno, zarządca masy upadłościowej.** nw 8634

PRZESYŁKI DO WYBORU ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ
TELEFON **POZNAŃ** GWARDIA 16
1513 ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIĘKSZY SPECJALNY DOM PIERWSZORZĘDNYCH TOWARÓW FUTRZANYCH
WYKONANIE PODŁUG MIARY WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą zaufania. Mój od przeszło 85 lat istniejący specjalny interes daje gwarancję za fachowe, solidne wykonanie i nieskazitelny zdrowy materiał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE

nw 3508

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 9 września b. r., o godz. 13-tej, będą sprzedawać za natchmiasową zapłatą w Wilczaku pod Wronkami: **samochód, kompl. jadalne, szafę ogniotrwałą, bryczkę, szafę z 2 fot., fuzje i inne przedmioty.** nw 3458
Kowalski, kom. sądu pow. w Czarnkowie.

LICYTACJA SAMOCHODU

na **Giełdzie Handl., Stawna 13, przy Wronieckiej w podw.**
W piątek, dnia 5 b. m., o godz. 4-tej po poł. sprzedawać będą dobrowolnie największej dającym za gotówkę: **samochód „Ford” Torpedo** w doskonałym stanie. Licytacja odbędzie się napewno. Taksa bardzo niska.
Władysław Wojciechowski nw 3625
uprawn. licytator i taksator, Poznań, Stawna 13, tel. 28-08.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych: **1-lamowy milimetr 60 groszy**

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 19

Napisowe słowo (tusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Poznańskie
majątek 1.800 ha gleby buraczanej 350 ha łąk, 500 ha lasu, młeczarnia, gorzelnia. Pałac wspaniały rzeczyciel siedzi magnacka do sprzedania. Oferty do „Par” Toruń, pod „Siedziba Magnacka”. Odpowiada się tylko reflektantom poważnym. Pw 4797-64.506

Poznańskie
majątek 550 ha w tem 250 ha lasu. 225 ha roli, 37,3 ha łąk. 25 ha wody zarybionej, z młynem pedionym motorem Diesla z pełnym 2-letnim zawiąziwaniem do nabycia. Oferty do „Par” Toruń, pod „Wspaniałe polowanie”. Pw 4796-64.509

Stolarska
lasę z narzędziami 30 szubwinów tanio. Ostrowski, Marszałka Focha 25, II piętro. zdw 86347-8

Parcela
budowlana przy stacji Junikowo jeszcze do oddania Zgłoszenia do p. Ciechanowskiego. zdw 85518-9

Pończochy
piękne dobre tanie A Szymański, Poznań św Marcina 1 specjalny skład pończoch Pw 40467-33 104/5

Wyprzedaje
meble po znichszych cenach tylko, krótki czas. Szarynaczy ul. Wielka 18 Pw 3107-09

Kiosk
na sprzedaż. Wielkie Garbary 33 wypożyczalnia rowerów. zdw 86209

Szyfonierka
ładna, obrazy regulator 95 zł. lustro 25 zł. Heble, Grunwaldzka 22 b. zdw 85817

Sypialka
mahoniowa robota pod gwarancją tanio na spłacie. Stolarska, Szyperka 3. zdw 86279

Skarpetki od gr 80 para
do najwykwnniejszych najpoważniejszych fabryk poleca tanio hurtowo detalicznie hurtownia chrześcijańska „Julpol”. Poczto-wa 11. Pw 4789-36.5

Shaę
łóżko z materacami tanio sprzedam. Łecki, św Wojciech 21. rw 11427

Bilard
w dobrym stanie na sprzedaż. Rataje, restauracja 83. rw 11422

Klubowy
garnitur elegancji jak nowy — sprzedam 245 Lewicki, Grobla 4 L. zw 86339

Odkurzacz
sprzedam tanio Pfitzner, Grobla 25 a. zw 85299

Dom
piętrowy z powodu wyjazdu sprzedam. Cena 27.000. Adres wskaże Kurjer zdw 86268

Pulpit
dziecięcy sprzedam tanio Müller, Łakowa 18 a. rw 11416

Parcelę
2.500 m kw. po 1,75 sprzedam. Wiczewski, ul. Murza 1. rw 11421

Kino
aparat Erneman komplet mało używany sprzedam okazynie 1800 zł. Kluska Jan. Bydgoszcz, Niziny 34. Pw 4800-63.569

Większa
ilość trzciny na sprzedaż. Frankowski, Bytyń pow Szamotuński. zdw 84292

Powiat Morski
majątek 250 ha blisko Gdańska, gleba pszenno buraczana obora zarodowa do sprzedania. Oferty do „Par” Toruń, pod „Gdański”. Pw 4798-64.905

Powiat Morski
cegielnia w milionowy cegieł w bliskości Gdyni, wraz z gospodarstwem rolnym 67 ha i dobrimi zabudowaniami z pełnym zawiązaniem do sprzedania. Oferty do „Par”. Toruń, pod „Cegielnia”. Pw 4799-64.802

Młode
francuskie buldogi 6 tygodniowe, czyste rasy sprzedam Kubicki, Poczto-wa 11, tel. 51-12. zdw 85606

Pianino
czarne, nowe tanio sprzedam. — Dąbrowskiego 9/11. parter. — prawo. zdw 85575

Pończochy jedwabne tanio
po cenach fabrycznych. Bielizna damska męska i dziecięca wielki wybór Firma Jan Lewandowski, Poznań Dąbrowskiego 54 zdw 81202

Domek
mały, dwa ogrody 0,62 ha w powiatowym mieście Żninie, ładne pod budowlę sprzedam. Michał Konczal, Berlin, Torfstr. 13. nw 86355

Skład
wprost od gospodarza odstąpię. Nowak, Przemysłowa 1. zdw 86368

Sypialnię
debową tanio sprzedam. Sew. Mielżyńskiego 5. skł. zdw 86365

Wózek
dziecięcy (Brennabor) sprzedam. Słowackiego 16, parter. zdw 86367

Futra
damskie nowe sprzedam. 300 zł. Roszakowa, Grunwaldzka 20b, IV. zdw 86356

Wyprzedaje
całkowita fartuchów szkolnych, swetrow, pulawerów, garsonek, parasoli i zabawek. Warszawski Skład Fabryczny, Jadwiga Podbielska, Poznań, Wielkie Garbary 40, narożnik Wodnej. zdw 86301-2

Bemberga
pończochy 3,90, prima Bemberga 7,50, jedwabne do prania 1,60, 2,25 Pildocose 3,25, prima fildocose 3,80. Warszawski skład fabryczny Jadwiga Podbielska, Poznań, Wielkie Garbary 40, narożnik Wodnej. zdw 86303-4

Łóżko
małe używane, fason angielski, tanio sprzedam, Ulm, Górna Wil. da 43. zdw 86120

Motorowy
garnitur do mlócenia, nowy z powodu wyjazdu korzystnie do nabycia. Zgłoszenia M. Kłokowski, Ostrow, Wielkop., Kalska 15. nw 3630

Willa
mała z ogrodem tanio na sprzedaż z powodu wyjazdu oraz umeblowanie do dwóch pokoj małych używane. W. Wojciechowski, Gniezno, 3 Maja 20. nw 3631

Zaręczynowe
pierścionki, obrączki ślubne, zegarki ręczne od 10 do 100 zł poleca Chwilkowski, Św. Marcina 40. zdw 86230

Parcele
2.500 m kw. po 1,75 sprzedam. Wiczewski, ul. Murza 1. rw 11421

Gospodarstwo
150 mórg z 2-letnią bez inwentarza sprzedam przy wpłacie 15.000. Gospodarstwo od Niemca 90 mórg korzystnie „Agrapol”, Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 86239

Majątki
gospodarstwa, kamienice, młyny wielki wybór mamy do sprzedania i wydzierżawienia. „Agrapol”. Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 86234

Dwa psy
do polowania na sprzedaż. Jeden „Zeter” angielski 3 letni, tresowany za 250 zł, drugi francuski (twardy włos) i roczny za 150 zł wózek rzeźnicki, kryty, patentowe osie, jak nowy za 600 zł. Sobczak Rawicz, 3 Maja 50. nw 3637

Wielkoposada
jadalnia, salonik okazynie, Woźna 18, III, prawo. zdw 86391

Dereń
do smażenia piekiłkowe opakowania franco zaliczka wysł. S. Hoorwitz Zaleszczyki. zdw 84943

Piekarnia
dobrze prosperująca z mieszkaniem tanio na sprzedaż. Adres K. Barański, Witkowo Z. Rynek. zdw 85752

Gramofony płyty
Bruździński i S-ka, Wielka 18. Ceny bezkonkurencyjne. zdw 85862

Drut kolczasty
ocynkowany, używany rozprowadza „Przewodnik”. św. Marcina 30. zdw 82574

Narzędzia kowalskie
tanio sprzedam Przewodnik, św. Marcina 30. zdw 82984

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29 magazyn mebli, telefon 64-25. Pw 11 223-18.129

„Ina”
Poznań, Mickiewicza 15, tel. 7660 i 5552 poleca pat. materace, które są najtańsze, najlepsze i najwyższej jakości. Każdy kupujący powinien żądać tylko materac „Ina”. Pw 4 038-56.153

Bufet
składany i lodownicę. Poczto-wa 20 II, lewo. zdw 86343

Fortepian
dobry 650 zł sprzedam, Staszica 26, II, lewo. zdw 86094

2 piece
kaflowe, biurowe tanio sprzedam. W. Królikiewicz, Magazyn futer, Podgórna 6. Pw 4806-36.77

Dem
piętrowy z składem, dochód 220 złotych miesięcznie, wpłaty pięć tysięcy złotych sprzedam „Argus” Poznań, Piekary 18, telefon 37-28 zdw 86130-31

Wózek
dwukolowy na resorach tanio. Ostrowski, Marszałka Focha 25 II piętro. zdw 86344-5

Gościńiec
ze składem kolonjalnym i rzecznictwem w pobliżu granicy niemieckiej oraz z inwentarzem i 2-letnią z 17 mórg dzierzawnych z powodu wyjazdu na sprzedaż. H. Busch, Brodka, poczta Smilowo, pow. Chodzież. zdw 86173

Wózek
dziecięcy sportka granat na resorach tanio. Wodna 11, III. zdw 86188

Gospodarstwo
172 morgi pod Toruniem sprzedam; dobra hipoteka lub dom (mały obiekt) Poznań lub prowincja, przyjme jako wpłatę Zgłoszenia Kurjer zdw 86291

Skład
konfekcji w Poznaniu przy ruchliwej ulicy, objęcie z towarem 30.000. Oferty Kurjer zdw 86217

Samochód
6 osobowy na nowych oponach nadaje się na przeróbkę reklamową lub ciężarówkę, cena 2.500 Oferty Kurjer Poznański zdw 86298

Akcje
Zagroda sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 84613

Domek
6 pokoi mały ogród z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 86327

Za 28 złotych
pół tuzina noży i widelcy „Alpaka” (wieczne) serwis do kawy 8 i pół złotych, serwis obiadowy 30 złotych, dobra porcelana, lecz tylko Wroniecka 24, w podwórzku, Hurtownia Porcelany. zdw 86215

Pianino
okazyjnie na sprzedaż. Drygas, Poznań, Kantaka 5. zw 86223

Sprzedam
samochód — dorożkę tanio. — Oferty Kurjer zdw 86232

Samochód
ślizna mała limuzynka 4 siedz. Fiat 509 w dobrym stanie sprzedam za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86357

Gazowy
piecyk (kuchnia) tanio sprzedam. Mostowa 5, III, prawo. zw 86355

Meble
w olbrzymim wyborze po cenach znichszych poleca A Baranowski, Poznań, ul. Podgórna 13. Pw 4038 34.47

Sztuczec
obiadowy i deserowy na 12 osób, 101 części sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 85889

Dereń
do smażenia i nalewki, melody 12 zł. pięć kilogramów — anco dom. Owocarnia Katzowski, Zaleszczyki. zw 35882

3 płaszcze damskie
granat i jasny jesienny, 1 zimowy na średnią figurę tanio sprzedam. W. Królowej Jadwigi 1, III prawo. zw 83819

Rogacz
3 letni, zupełnie oswojony 65 zł. sprzedam Piszarszewski, Marynar-ska 17. zdw 86018

Futra
skóry, lisy nikt niekupił tak tanio jak obecnie sprzedaje Dobrowolski, Marcina 1. zdw 84117

Zakopane
biuro J. Kubińskiego sprzedam w najpiękniejszej dzielnicy willowej — do Białego — parcele budowlana 2.100 mkw. zdw 84156

Sypialnie
jadalnie biblioteki, szafy większe najtańszej kupisz Stolarska K. w. 8. ztdw 84958

Majstrowie - monterzy

ochronie przy pracy i spawaniu uniwersalnym, okularami. Stałym klientom darmo. "Przewodnik" św. Marcin 30. skład żelaza. artykuły techniczne. zdpw 85 000

Antyki

meble, obrazy, sztuczne numizmaty, autografy ekslibrisy. Pałac Sztuki Stary Rynek 78. nie troy 11 244

Karuzel

przedam 1300. Rybaki 7. parter. prawo. zdw 86 014

Samochód

ciężarów 4 1/2 tonowy marki Stoewer. Rybaki 7. parter. prawo. zdw 86 013

Pianino

Herrmann Berlin, orzechowe. dobrym stanie. 1800 zł. Oferty Kurjer zdw 86 009

Pościel

dobre gaście, pierze, koldry. puchowe. sprzedam. Składowa 4. III. zdw 86 006

Sprzedam

zakład fryzjerski w Poznaniu z mieszkaniem, urządzeniem, umeblowaniem lub bez, także na inne przedsiębiorstwo. zdw 86 006

Kuchenkę

gazową sprzedam. tanc. Wiadomość Kurjer zdw 86 003

Tokarka

samochód. dobrym stanie. tanio. sprzedam. Tel. 77-16. zdw 85 991

Taksówkę

samochodowa z koncesją. sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 979

Takse

samochodowa z koncesją. ewentualnie tylko koncesja. sprzedam. zdw 85 976

Półskrzydło

stare. sprzedam. Focha 57. III. prawo. zdw 85 955

Plac

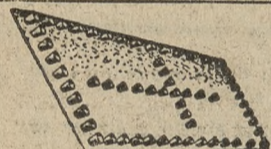
pod domy willowe. Sienkiewicza. blisko Mickiewicza. sprzedam. właściciel. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 964

Piec

żelazny, nowy, wielki. sprzedam. okazanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 961

Rower

damski. sprzedam. Słupska. Focha 47. zdw 85 959

Cylinderki

i świeczki na groby hurtownie. Br. Sniegocki. Poznań. Ratajczaka 2. telefon 3532. Pw 4780 3638

Skład kapeluszy

damskich i krótkich towarów. dobrze prosperujący. wraz z mieszkaniem. korzystnie oddam. zaraz. Czekalanka. Wronek. Sierakowska 216. zdw 86 071

Pointer

8 pole. bardzo dobry. śliczny okaz. jamniki 6 tygodniowe. czarne. złote. 25 zł. sprzedam. Kegel. Kuriatowice. p. Kwilcz. zdw 86 067

Sprzedam

rower męski. zupełnie nowy. Młyn 12. dom ogrodowy. I. lewo. zdw 86 062

Rower

półwyciągowy. sprzedam 85 zł. Zwoleńkiewicz ul. Cieszkowskiego 5.

Tanio

przedam. ręczny wózek do przewożenia mebli. Skład. Jasna 14. zdw 86 104

Skład

kolonialny z mieszkaniem. sprzedam. cena przystępna. Oferty Kurjer zdw 86 168

Skład

żelaza i sprzętów kuchennych z 3 pokojami i kuchnią. sprzedam. zaraz za bezcen. Do objęcia potrzeba 3.500 zł. M. Kaszyński. Mogilno. ul. Wl. Jagiello 2. zdw 86 172

Skład

ni. Marszałka Focha od właściciela. za rocznym czynszem. spiesznie. wynajmie. "Pawilon". Marszałka Focha 15.

80

wózek ziemniarski. inwentarz żywy. martwy. kompletny. całkowite zbiory. budynki maszynowe. Cena 24.000. wpłaty 8.000 złotych. reszta na 12 lat. sprzedam. "Argus". Poznań. Piękary 18. zdw 86 129

Wyżel

krótkowłosa. rasa niem. w 3 polu. dobrze wystawia i apurtuje. z dobrym apclem i tresura za 200 zł. na sprzedaż. Fr. Przychoński. Drzazgowo. p. Gultowy. row. Środa. zdw 86 147

Dla

budowniczego lub kapital. dom stary na terenie 700 kw. m. centrum Chwaliszewa. zaraz za gotówką 24 tysiące. na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 86 159

Wiata

holenderski pierwszorzędny urządzenie. ziemia. korzystnie. sprzedam. fachowcom. Informacje: Karłowska. św. Matcja. 66/67. zdw 84 905

5 KUPNA**Kompresor**

do 12 atm. stosowany do motoru 70 PS. używany ale dobrym stanie. kupię. Maks. Niezgodzki. młyn. Gniezno. Trzemeszka. zdw 85 560

Motocykl

nowoczesny kupimy. "Z. C. O.". Skarbowska 20. zdw 85 767

Tokarnię

pościągowa. 15 mtr. wiertarkę słupkową. ewentualnie transmissję kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 995

Jabłka (spadki)

do tloczenia kupujemy. Hartwig. Kantorowicz. Nast. S. A. w Poznaniu. Grochowa Łąki 6. zdw 86 340-41

Kupię

dom 7-9.000. okolica Junikowo. Zabikowo. Oferty Kurjer zdw 85 983

Majątków

ziemskich. gospodarstw. młynów. kamienie dla poważnych reflektantów. poszukuję "Komispol". Poznań. Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 86 335-6

Kupię

dom z kilku morgami. Okolice obojetna. Władysław. Pierowski. Czempin. zdw 85 958

Kupię

parcelę w Ludwikowie. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 075

Kupię

pathéfon w dobrym stanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 060

Ledownię

dobre utrzymanie. kupię. Oferty Kurjer zdw 86 041

Beczki

10 a 600 l. pojemności. od okowity. kupię. Zgłosz. z podaniem ceny. Kurjer zdw 86 192

Regał

akcydensowy i pisno. kupię. Oferty zdw 86 315

Towar w komis

szukam na Poznań z gwarancją. Oferty Kurjer zdw 86 317

Składu

w centrum miasta. poszukuję. Oferty Kurjer zdw 86 257

Kupię

maszynę używaną do tarcia farb (Farbenreibmaschine mit Wasserführung). Zgłoszenia Agentura Kurjera. Poznańskiego 12. Leszno. Komenszka 42. nw 3639

Kupię

dom 1-2 ubikacjach w przedmieściu Poznania. Adres Kurjer zdw 86 873

Klatkę

dla kanarka. pokojową. dobrze utrzymaną. kupię. Oferty Kurjer zdw 86 364

Kupię

pianino używane. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 355

6 KAMIENICE**Poszukuję**

kupna kamienicy w Poznaniu. wartości do 130.000. przy wpłacie 80-90.000. Spieszne oferty Kurjer zdw 86 145

Kamienica

trzy piętrowa do sprzedania. Wiadomość: Marcellego Mottego 5. u radcy. Oferty kierować: Warszawa. Biuro Pietraszek. Marszałkowska 115. pod "Tylko gotówka". nw 3640

Dwa domy

śródmieściu. składem. wolnem 6 pokojowym mieszkaniem. wpłaty 50.000. sprzedam. Popielski. Romana Szymańskiego 1. zdw 86 266

7 PIENIĄDZ**1.000 dolarów**

pożyczki za zabezpieczeniem u działu długoterminowy dyrektor instytucji przemysłowej za skuteczną interwencję w zmianie obecnego stanowiska służbowego. Nieanonimowe zgłoszenia. wpływowym osobistości. przyjmuje "Par". Poznań. 27 Grudnia 18. pod 53.200. Pw 4769 58.291

Poszukuję

pożyczki 1000 na pół roku. dam dobry procent. Oferty Kurjer zdw 86 122

1.000.00 zł

wstąpię do spółki jako czynny lub cichy wspólnik lub wypożyczyciel. Oferty Kurjer zdw 85 968

10.000

pożyczki na hipoteke. Oddam 2 pokoje. Oferty Kurjer zdw 86 166

2.000

zł pożyczki. poszukuję spiesznie. Oferty Kurjer zdw 85 829

Kto

pożyczy 500 zł na trzy miesiące. na zastaw gaży. otrzyma 600? Kurjer zdw 86 293

200.000 zł

na I. hipoteke kamienicy w Poznaniu. poszukuję. Wartość 1 1/2 miliona. Oferty Kurjer zdw 86 233

8 tysięcy zł

poszukuję. zaraz na drugą hipoteke dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 264

Wspólnika

poszukuje zakład elektrotechniczny z urządzeniem maszynami i aparaturą dla doświadczonych do finansowania gotowych wynalazków z kapitałem 3-10.000 zł. Jako gwarancję daje cały zakład na własność. Wartość zakładu 60.000 zł. Nieżonatym daje mieszkanie. Spieszne zgłoszenia pod zdw 86 056

Kto

dopomoże studentowi ukończyć studia pożyczaniem 500 zł ewent. mniej. Dam gwarancję. oraz zwróce 700 zł. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 86 073

8 DO WYNAJĘCIA**Willa**

na peryferiach miasta 5 pokoi. przynależności garaż, ogród. — Kandulski. Wyspiańskiego 14. zdw 85 089

2-3 pokoje

z komfortem. zaraz do wynajęcia. Nieogolewskich 10 a. III. piętro. zdw 85 480

Mieszkania

pokój kuchnia. rok czynsz 800 zł. 3 pokoje kuchnia. komfort. (Jeżyce 1. ptr.) 2.000 zł. spiesznie. wynajmie. "Pawilon". Marszałka Focha 15. zdw 86 198-9

Oddam

3 pokoje. kuchnia. łazienka. elektryka. jadalnia. II. piętro. front. 3.000. Pośrednicy wykluczani. — Wiadomość Kurjer zdw 85 949

2

pokoje. kuchnia. centrum. już wolne. Wiadomość Soltysiak. ul. Prusa 18. zdw 86 074

Wielkopanśkie

7 pokojowe mieszkanie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 85 981

3

pokoje. kuchnia. elektryczność. I. piętro. zaraz do wynajęcia. wprost od gospodarza. Czynsz 200 zł. platnych mieszczań. Pałacza 70. zdw 86 127

Pokój

kuchnia. korzystnie. Widziński. Maleckiego 15. podwórce. zdw 86 155

Mieszkanie

2 pokoje. 2.900. rok dzierżawa. pokój 1.000. 2 1/2 roku dzierżawa. wskaże Szczepański. Kantaka 5. I. zdw 86 218

Mieszkanie

6 pokoi. komfort. słoneczne. oddam natychmiast z powodu wyjazdu. dzierżawa miesięczna 350 zł. 25 lat. Kraszewskiego 11. II. piętro. prawo. zdw 86 214

Mieszkania

dwa. trzy. czteropokojowe. komfort. odda gospodarz (willa) Jeżyca. czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 86 140

Mieszkanie

3 pokojowe. dwa wejścia w śródmieściu. za zgodą gospodarza. zaraz do oddania. Adres Kurjer zdw 86 309

Pokój

z kuchnią do wynajęcia. od gospodarza. Adres Kurjer zdw 86 333

3 pokojowe

dwuletni. czynsz 3.000. 2 pokojowe. roczny czynsz. salonik. 2.400. Pocztowa. telefon 41.83. zdw 86 237

Mieszkanie

jednopokojowe. śródmieście. objęcie 300 zł. "Centrala". św. Marcin 78. zdw 86 252

Mieszkanie

2 lub 3 pokojowe z kuchnią i balkonem. odda właściciel. domu za wypożyczenie 10.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 358

9 SZUKA MIESZK**Mieszkania**

3 pokojowe. wprost od gospodarza. poszukuje młode małżeństwo. Zapłaci czynsz zgóry. Zgł. Kurjer zdw 85 670

Szukam

2 pokoi. kuchnia. pośrednicy wykluczani. Warunki Kurjer zdw 85 950

Poszukuję

mieszkania 4-5 pokojowe. wprost od gospodarza. Czynsz 2.000. 2 letni. zgóry. Pośrednicy wykluczani. Zgłoszenia do Kurjera. jw 4 558

Poszukuję

1. 2 pokoi z kuchnią. Czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 070

3

pokoju mieszkania. poszukuje. zapłaci czynsz. dzierżawa. zgóry. Oferty z podaniem czynszu do Kurjera zdw 86 273

Mieszkania

2-3 pokojowe. poszukuję w Sołacz lub w mieście. Oferty Kurjer zdw 86 287

Mieszkania

pokoju i kuchni. możliwie w centrum. place. dzierżawa. zgóry. natchemniej. wprost od gospodarza. poszukuje zaraz lub później. Łaskawe oferty proszę do Kurjera. Poznańskiego zdw 86 266

Stróżostwa

domu. poszukuje małżeństwo. — Oferty Kurjer zdw 86 384

Poszukuję

mieszkania i pokojowego z kuchnią od gospodarza. czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 86 238

11 POKOJE UMEBL**Pokój**

wynajmie. zaraz. Cicha. Wielkie Garbary 3. zdw 85 691

Pokój

panu. zaraz. Wielkie Garbary 48. I. lewo. zdw 85 573

Elegancki pokój

wynajmie. intelig. panu. Dąbrowskiego 33. III. lewo. zdw 84 234

Pokój

wspólny. planinny. dla panienki. Młyńska 3. III. lewo. zdw 84 915

Przy ul. Matejki

jest do wynajęcia dla 1 lub 2 osób. Informacje w zakładzie fryzjerskim. Matejki 48-49. zdw 85 069

Na pokój

przyjmie dwóch chłopców z udziałem kurepetycy. Ul. Patrona Jackowskiego 3. Konecka zdw 85 455

Centrum

pokój frontowy. światło elektr. dla 1 lub 2 osób. Kreta 22. III. lewo. zdw 85 562

Pokój

elegancki. elektryczność. u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 712

Pokój

frontowy. 1 lub 2 panom. bardzo dobrym utrzymaniem. Aleje Marcinkowskiego 23. III. lewo. zdw 85 666

Panienkę

z całym utrzymaniem lub bez. na wspólny pokój. przyjmie Mickiewicz 7. III. lewo. zdw 80 275

Pokój duży

światło elektryczne. oddajmie od 15. 9. spokojnym. solidnym. lokatorem. sąsiedztwo Parku Wilsona. Ceny przystępne. wtl. z utrzymaniem. Listowne. ferty przysłać pod adresem "Pani Boinker. p. Skalmierzycy. Maczuli. zdw 85 877

Pokój

dla dwóch panów. wolno. zaraz. Mostowa 4. parter. prawo. zdw 85 837

Starszego

pana na wspólny pokój. poszukuje młody mężczyzna. Zgłoszenia 7-9 wiecz. Chudziński. Poznańska 8/10. zdw 86 007

Uniwersytetu

blisko 1-3 osób. elektryczność. Składowa 1. wejście III. wysoki parter. prawo. zdw 86 026

Pokój

umeblowany. wynajmie. Grobla 90. II. lewo. nar. Wielkich Garbar zdw 86 126

Pokój

elegancko umeblowany. do wynajęcia. Maleckiego 27. II. piętro. godz. 8-10 wieczorem. zdw 86 001

Pokój

frontowy. balkon. kuchnia. od 15. Żupańskiego 17. I. lewo. zdw 85 903

Berwińskiego 1

(Tazar). Smólska. Pokój umeblowany. łazienka. elektryczność. Telefon 77-16. zdw 85 992

Małżeństwu

pokój. wynajmie. Mostowa 4. I. lewo. zdw 86 209

Stancja

12 SZUKA POKOJU

Pani
szuka pokoju niekrepującego w spokojnym domu bez pościeli bez utrzymania z światłem do 40 zł od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 008

Panienska
szuka pokoju zaraz Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 900

Skromnego
pokoju z użytkownikami kuchni szuka panienska Zgłoszenia Kurjer zdw 85 072

Urzędnik
solidnie placący szuka pokoju kuchnia, nieumeblowanych dziel. nica Jezycze. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 110

Pokoju
wspólnego z fortepianem poszukuje inteligentna panienska Oferty z cena Kurjer zdw 86 103

2 pokoje
potrzebne solidnym na cicha pracownie w Śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 095

Pokoju
centrum na biuro najwyżej I. piętro. Oferty Kurjer zdw 86 090

Pokoju
poszukuje zaraz na Jezycach. Solacz. Zgłoszenia podaniem ceny Kurjer zdw 86 231

2 panów
poszukuje pokoju. Cena Kurjer zdw 86 253

Poszukuje
2 próżnych frontowych pokoi z osobnym wejściem parter lub I. piętro jako mieszkanie. Zgłoszenia do „Par”. Aleje Marcinkowskiej 11. pod 56.864 Pw 4902-56.864

13 LOKALE

Poszukuję
ubikacji sklepowej na spokojny warsztat średniej wielkości Zgłoszenia Kurjer zdw 85 505

Składnica
z bocznica kolejowa, plac i zabudowania z biurem i telefonem natychmiast do oddzierżawienia lub na sprzedaż. Spieszne oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego zdw 85 654

Sklepu
sutereny na składnicę owoc szukam centrum Kurjer zdw 85 907

Siodlarstwo
koszykarstwo, zegarmistrzostwo, kolonialkie kwaciarnie, magazyn biawatów, konfekcji itp. założyć można w nowych składach przy Ryńku Łazarzkim, Świątówid. Wały Królowej Jadwigi 3, telefon 41.81.

Lokal
obszerny, widoczny, centrum, dzierżawa niska. Wiadomość Kurjer zdw 86 064

Ubikację
przemysłowo-handlowe, kantor, telefon, składnica, sutereny, stajnie, odstąpi. Jaskowska. Strzelecka 14. zdw 86 220

Lokalu
małego na warsztat mechaniczny poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 325

2
pokoje centrum na biura zaraz wolne z telefonem, światło elektryczne także urządzenie biurowe tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 84 799

Biuro
pierwszorzędne gabinetem, telefonem, parking pierwsze piętro wynajmie, telefon 41-33, zdw 86 238

14 DZIERŻAWY

Dla lekarza
mieszkanie 4 wzgl. 6 pokojowe z komfortem centr. ogrzewanie elektr. ośw. na I piętrze w nowo pobudowanym domu w mieście powiatowym, gdzie wyższe szkoły, zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 875

Skład
z urządzeniem, mieszkaniem, pokojów kuchnia, do wynajęcia na Wildzie, Osada Kolejowa 6, zdw 86 024

Dom
z wolnymi ubikacjami na sprzedaż lub do wydzierżawienia. Andrzej Skorupski, Fabianow przy Poznaniu, zdw 86 029

Dzierżawa
Do odstąpienia zaraz skład kolonialny i artykułów piśmiennych w ruchliwej miejscowości z pełnym urządzeniem i towarem (najchętniej samotnemu). Zgłoszenia do Józef Dydka, Damasławek, powiat wargowicki. zdw 85 974

Natychności
wydzierżawie 800 morgowy majątek przeciętne 75.000 zł., 250 morg przedcie 20.000 złotych, 130 morg przedcie 12.000 złotych Zgł. A. Molinek, Poznań, Zwierzyniecka 10.

Kiosk
dobrze prosperujący z mieszkaniem w Poznaniu zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 359

Gościńca
celem dzierżawy poszukuje. Zgłoszenia Kurjer rw 11 423

Zawodowy

agronom poszukuje dzierżawy 400 do 600 morg w Poznaniu i okolicach sąsiednich. Miasto zgłoszenia spieszne z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdw 86 042. Pośrednicy wykluczeni

15 LETNISKA

Krynica
Pensjonat Br Chlapowskiej i T Sarczyńskiej wykownina domowa kuchnia i komfort cenw od 14 zł dziennie nw 2857

Rabka
Zdrój. Wilta cenie 20 30, 40, 60, 90, 100, 150, 200, 300 tysięcy złotych. parcelę od 1 do 27 zł za 1 m² i gospodarstwa rolne sprzedawca biuro inż. Lisowskiego (biuro informacyjne „Orbis”), Rabka naprzeciw dworca, telefon 36, nw. 2336

Truskawiec
wzrzesień — październik przysiółkowi piękna jesień — idealny wypoczynek i kuracja Zgłoszenia i informacje Zarząd zdrowiołu Truskawiec. zdw 85 669

Zęgiestów - Zdrój
Pensjonat „Warszawka” cały rok otwarty piętór o wrześniu 10 do 12 zł dziennie. Centrum Zakładu. Pokoje opalane. Nowoczesny komfort. nw 3 365

Krynica
Pensjonat „Reduta” Krynica Zdrój Heleny Nowackiej z Poznania poleca na wzrzesień, październik pokoje z wykwintem utrzymaniem od 10 do 14 zł. Własny samochód do dyspozycji, dw 1294

Zakopane - „Januszek”
ulica Chałubińskiego pensjonat Wandy Ruch i ckiej z Poznania. Kuchnia wykwintna. Duży piękny park. Wzrzesień 8 lub 8.50. zdw 81 347

Pod Strzechą
Puszczykowo poleca na wzrzesień pokoje umeblowane z urządzeniem kuchni po znacznie niższych cenach. Wanda Stenzłowa, Pw 4 782-36.43

Skład
obszerny, nadający się na każdą branżę z małym mieszkaniem przy dzierżawie. Tomaszewska Borek. nw 5 640 5)

Żabikowo - Puszczykowo
poszukuje pokoju (14 dni) dla żony i 3 letniej córki z całkowitym utrzymaniem zaraz. Cena. Kurjer dw 1452

16 OSOBISTE

P. Stenkowi Ziolkowskiemu
z okazji imienin, przesyła najserdeczniejsze życzenia Przygodina znajoma. zdw 86 162

Firmę
fabrykującą nici (fastryke) „DS” prosi o podanie adresu do Kurjera rw 11 419

Najnowsze
modele kapeluszy wykonuje Pracownia Kapeluszy, Strzelecka 2, zdw 86 259

21 ZGUBY

Zagubioną
książeczkę wojskową unieważniam. Maksymilian Kleina, zdw 86 296-7

Zgubilem
3 b. m. dyplom szoferki nr. 2500 (czerwoną) na nazwisko Konstanty Adamowski, który unieważniam. zdw 86 170

Zgubiono
papiery wojskowe na nazwisko Stanisław Zimny. Unieważniam. zdw 86 212

22 ROZMAITE

Akuszerka
przyjmuje zamówienia. Panie przyjeżdżne na połóg w domu. Udziela porad. Bosiacka, Gniezno, Rynek 2, zdw 85 708

Abażury
firany, różne poduszki wykonuje tania predko Sikorska Mostowa 14. a. front, IV piętro zdw 85 531

Obiady
przywatne na masę urozmaiconę wydaje „Ipsiana” polsko-francuska kuchnia Młyńska 4. I, zdw 85 614

Futra
wszelkiego rodzaju wykonuje solidnie i tanio specjalna pracownia futer Matejki 51. Warszawski Salon Mód, zdw 85 634

Przyjmę
filie piekarska za wysoką kaucją Oferty Kurjer zdw 86 374

Prywatne
obiady, smaczne, tanie. Półwiejska 29, zdw 86 201

Przerabiam futra
i reparacje według najnowszych fasonów. fachowo tanio i szybko. Nowości sezonowe stale na składzie. W. Królikiewicz, magazyn futer. Poznań. Podgórzna 6, Pw 4806 36.83

Polonistka
dyplomowana praktyka gimnazjalna szuka posady Poznań, w szkole, bibliotece redakcji (zna języki francuski, niemiecki, angielski, czeski) Zgłoszenia Kurjer zdw 86 000

Jak

zostać cenionym buchalterem? Nowoczesny Instytut Organizacji Nowoczesnej, Warszawa. Hoża 35-5 przesyła bezpłatnie książkę, wskazującą właściwą drogę osiągnięcia pierwszorzędnych stanowisk posad. Podać adres, zdw 243 Tw 743

Najpiękniejsze obrazy
i oprawa obrazów najkorzystniej tylko w firmie Witold Leworski Wrocławka 36 Pw 4 065 34 141

Kapelusze fasonuje
Bandel. Piekary 1. skład, Pw 4 048-33.129

Higieniczne czyszczenie
pierz: puchu uskuteczniamy szybko i tanio (na życzenie odbiór i dostawa w domu) EMKAP Poznań, ul. Wrocławska 30 tel. 58-03, Pw 4050-33.136

Fartuszek szkolne
od 6.50 poleca fabryka bielizny J. Schubert Wrocławka 3 Pw 4 751-36.3

Złotniczo - jubilerskie
wszelkie prace wykonuje szybko i solidnie M. Mikolajewski mistrz złotniczy Wielkie Garbary 4 III piętro, prawo zdw 75 332

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta ulica Romana Szyszańskiego 2 pierwsze piętro, lewo, drugi dom od Placu Świętokrzyskiego, zdw 84 422

Detektywne
biuro „Greif” od 18 lat Poznań, Ratajczaka 15 (Apollo), Wywiady, obserwacje, zdw 86 004

Dziurki
przyjmuje bieliznę do dziurkowania. Zdz. Andersohnowa, Wielka 25. I pr. zdw 85 357

Gdzie
miałby egzystencją rymarz tapicer? Kupno niewykluczone Oferty Kurjer zdw 86 033

Czapki
do wszystkich szkół, akademickie. Specjalność czapki futrzane wykonuje Fr Barański, Podgórzna 14 zdw 85 957

Kierowca amator
sumienny poszukuje samochodu na soboty względnie niedziele. Zgłoszenia „Par” Aleje Marcin kowskiego 11 pod 56 543 Pw 4 776-56.343

Ręczne
monogramy 30 gr. poduszki rysułowe po 18 zł. Adres Kurjer zdw 86 053

Struny
basowe do pianina kupie. Oferty cena Kurjer zdw 86 051

American
lady gives English lessons and conversation Kurjer zdp 84 954

Krawcowa
dobra poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 86 106

Szyje
bieliznę poranniki, Rybaki 18, III, lewo, zdw 86 167

Wilczyce
ładny okaz oddam w zamian za psa podwózkowego ostrego Kowalak, Kochanowskiego 7, od 4-7 jw 4575

Kuśnierka
zna pierwszorzędna berlińska prace, fasonuje, naprawia futra karakulowe, sealowe, zrebce, poleca się w dom i poza dom. Św. Marcin 56, III, zdw 86 117

Kapelusze
damskie, najnowsze modele. Czystosc, odświeżanie, farbowanie, fasonowanie. Ceny bezkonkurencyjne. „Carmen”, 27. Grudnia 19, II, zdw 86 143

Oddam
dziecko na własne. Oferty Kurjer zdw 86 224

Jasnowidz
Pewuki — metapsychografolog. Woźna 18, III, prawo, zdw 86 221

Mody
damskie podług najnowszych żurnali oraz wszelkie modernizowanie wykonuje tanio. Słowackiego 39, III, prawo, zdw 86 270

23 OZENKI

Znajomości
niezależnej, ustalonej korulentnej urzędniczej lub sytuowanej pani wesołego usposobienia poszukuje emeryt lat średnich. Cel matrymonjalny Kurjer zdw 86 030

Wdowiec
lat 40, właściciel restauracji i rzeźnictwa, w większej wsi szuka znajomości pań w celu ożenku. Majątek posiadany. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 86 065

Dla
mej siostry, lat 28, blondynki, materialnie niezależnej, poszukuje męża. Panowie na stałym stanowisku raczą swe oferty złożyć do Kurjera zdw 86 047

Szatynka
lat 36, inteligentna, z składem i mieszkaniem szuka współnika z gotówką 15-20.000 celem późniejszego ożenku. Oferty Kurjer zdw 86 320

Wdowiec

w średnim wieku na stanowisku, inteligentny, przystojny, zdrowy i trzeźwy, spokojnego charakteru, szuka odpowiedniej żony. Wdowy Wielkopolski do lat 20 od 1.58-1.70 wysoki bez lub z 1-2 dziećmi z całokształtu gotówką zechca swe oferty z fotografią do Kurjera zdw 86 175

Kawaler
posiadający interes, wartości 10 tysięcy, lat 26, pozna niebiedna, sympatyczny, uczciwa, panne, najchętniej z gospodarstwem. — Wiek 18-25. Cel matrymonjalny. Oferty możliwie z fotografią pod J. K. do Kurjera Poznańskiego, Główna, nw 8526

Biuro
matrymonjalne „Rekord” kojarzą małżeństwa wszystkich sfer. Skarbowska 15 telefon 40-18 zdw 86 136

Lekarz
lat 33, katolik, osiedlony w jednym z dużych miast w Poznaniu, religijny i nie nowoczesny tylko poglądy. Pośrednictwo ze strony krewnych požądane. Rzeczą traktuje serio. Dyskrecja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 86 265

Wdowa
lat 43, bezdzietna, posiadająca własne mieszkanie wyjdzie zamąż. Wdowiec niewykluczony. Oferty Kurjer zdw 86 370

Poważna
wykształcona, muzykalna młoda panna, pozna celem zamążpójścia odpowiedniego uana. Oferty Kurjer zdw 85 973

Kawaler
lat 23, kupiec, posiadający interes kolonialny wartości 15.000 zł. dla braku znajomości pragnie poznać panne do lat 22. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia wraz z fotografią (która pod słowem honoru wracamy) prosi skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 86 360

Dwóch
przyjaciół, dyrektor dóbr i oficer W. P. przystojny, inteligentni poszukują odpowiednich znajomości. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 86 352

24 NAUKA

Kursy
stenografii pisania na maszynie, książkowości Tyran-Zaworskiej Strzelecka 33 zdw 78 088/89

Kursy stenografii
pisania na maszynach Kantaka 1 II piętro, zdw 79 014

Rodowita Francuzka
dyplomowana udziela lekcji konwersacji korepetycji. Młyńska 2, II, prawo, zdw 85 454

150
łacina, greka, polskie. Pierwszorzędne referencje Oferty Kurjer zdw 86 015

Student
spokojny udzieli lekcji za pokój. Oferty Kurjer zdw 85 994

Korepetycji
udziela maturzysta typu klasycystycznego. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 986

R. de Brugiere
lektor U. P. udziela lekcji języka francuskiego, Ulica Matejki 59, II, piętro zdw 85 975

Udzielam
lekcji francuskiego, posiadam dyplom Sorbony Rzepeckiego 25, m. 3, dom tylny, zdw 85 906

Studentka
przygotowuje udziela lekcji tanio, klasy niższe. Oferty Kurjer zdw 85 952

Studentka
z dobrym akcentem po studiach zagranicą udzieli gruntownych lekcji francuskiego, konwersacji. Zgłoszenia zdw 86 053

Udzielię
korepetycji wzajemnie częstolowego utrzymania. Oferty Kurjer zdw 86 185

Stenografii
polskiej i niemieckiej udzielam. Młyńska 3, III, pr. lewo, zdw 86 277

Francuskiego
udziela nauczyciel, Śniadeckich 32, I, pr. (kodz. 20), zdw 86 330

American
Lady gives English lessons conversation, Marszałka Focha 27 II, Treville, zdw 86 181

Szkoła Języków Marji Romington
Św. Marcin 47, III, zdw 86 210

25 MUZYKA

Gry
fortepianowej udzielam niedrogo, Rencowa, Dąbrowskiego 5, zdw 86 202

Lekcji
gry na fortepianie spiesznie tanio. Śniadeckich 23, II, prawo, zdw 85 488

Lekcji
gry fortepianowej udziela studentka najwyższego kursu konserwatorium. Zgłoszenia godz. 5 do 7 wieczorem. Skarbowa 5, I, lewo, zdw 86 086

Lekcje

muzyki, pokój piannem, Młyńska 3, III, zdw 84 914

Gruntowne
lekcje fortepianu. Woźna 8, II, zdw 85 514

Lekcyj
gry na fortepianie teorii i solfeżu udziela dyplomowana nauczycielka muzyki była nauczycielka Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Poznaniu i nauczycielka Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej w Poznaniu Kursy przygotowała w do szkół muzycznych. Zgłoszenia J. Skotarkówna, ul. Staszica 5 I zdw 85 971

Student
wyższego kursu konserwatorium udziela dobrze i niedrogo lekcji gry fortepianowej Zgłoszenia prosi do Kurjera zdw 85 956

Pianino
krzyżowe do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer zdw 85 063

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Zgłoszenia Młyńska 13 II piętro, zdw 86 102

Krawcowa
znająca szycie lepszej karderoby dziecięcej może się zaraz zgłosić. Krzeszewskiego 11, I, piętro, lewo, zdw 86 216

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Maszynistka
biegła poszukuje posady. Kurjer zdw 85 165

Panienska
inteligentna (z prowincji) ze znajomością książkowości posiada 3-letnią praktykę w składzie poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer zdw 85 272

Panienska
pisząca biegła na maszynę, obeszna z pracami adwokackimi poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 554

Maszynistka
biegła biuralistka polsko-niemiecka szuka od zaraz posady Oferty Kurjer zdw 85 520

Gospośnia
w średnim wieku sumienna szuka posady do wszelkich prac i do prowadzenia całkowitego gospodarstwa domowego samodzielnie Oferty Kurjer zdw 85 599/600

Bufetowy kierownik
kawaler lat 33 przystojny obejmie kierownictwo hotelu restauracji lub kawiarni „ab” też bufet na własny rachunek Posiada referencje pierwszorzędnych zakładów Karcja do dyspozycji. Oferty do ekspedycji Kurjera zdw 85 511

Książkowa - bilansistka
poszukuje posady od 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 85 899

Biuralistka
z kilkoletnią praktyką ze znajomością języka niemieckiego w piśmie i słowie poszukuj posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 879

Marszałk
młodsza i do ekspedycji poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 806

Bona wychowawczyni
z dobrimi świadectwami poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 86 100

Dziewczyna gospośnia
dobrze polecana, samodzielna, perfek w wszystkim poszukuje posady do samotnej osoby lub 2 państwa w lepszym domu świadectwa dobre referencje każdej chwili. Oferty Kurjer zdw 86 099

Służąca
do wszystkiego bez gotowania pilna, uczciwa, poszukuje pracy zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 097

Rysownicza
(absolwentka Państwowej Szkoły Zdobniczej w Poznaniu) poszukuje posady w zakładach haftów lub innych. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 86 096

Panna
służąca szuka posady zaraz lub później, z dobrimi poleceniami. Oferty Kurjer zdw 86 091

Inteligentna
młoda wdowa, pracowita, muzykalna, obecnie w posadz, zmieni do samotnej osoby z otowaniem lub tam gdzie brak matki w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 85 873

Posady
ważnego, inkasena magazyniera lub innej z kaucją do 3 000 z zabezpieczeniem hipotecznym poszukuje były strażnik celný Oferty Kurjer zdw 85 543

Urządnicę gospodarczą
z szkoła rolniczą poszukuje posady. Zgłoszenia St. Janowiak, Damasławek p. Warowiec, zdw 86 021

Szofer rzeźnik
poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer zdw 86 029

Dziewczyna
do wszystkiego, umiejąca dość dobrze szyc poszukuje miejsca zaraz. Zgłoszenia Kur

POZNAŃSKIE KURSY BUDOWLANE

Wpisy na Kursy przygotowawcze do Państw. Szkoły Budownictwa, oraz Kursy Dokształcające dla starszych z budownictwa naziemnego i drogowo wodnego.
Kraszewskiego 17. III. prawo.

Pw 4805, 55, 56, 52.

Fryzjerka
kursistka poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 002

Lokaj
(Kammerdiener) kawaler. włada językiem polskim niemieckim. poszukuje posady od 1 lub 15 świadectwa pierwszorzędne. Oferty Kurjer zdw 86 032

Służąca
znająca cośkolwiek krawiectwa damska poszukuje zaraz posady. ewentualnie jako panna do dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 86 031

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 999

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 997

Dziewczyna
wiejska. uczciwa, czysta, sierota poszukuje miejsca w skromnym domu za najwyższym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 984

Inteligentna
panienka (6 klas gimn.) dobrimi referencjami i świadectwami poszukuje posady jako nauczycielka do dzieci lub do towarzyszy starszej pani. Najchętniej na wieś. Oferty Kurjer zdw 85 982

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady zaraz na wyjazd lub Poznaniu, z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 86 028

Posługi
poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 963

Bufetowa
sumienna poszukuje posady najchętniej na prowincji. Oferty Kurjer zdw 85 954

Dziewczyna
z prowincji, uczciwa, z dobrimi świadectwami, z cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 079

Gospodyni kucharka
średni wiek obeznaną gospodarstwem domowym. bardzo czysta. poszukuje posady od 15. 9. okolica obojętą. Oferty Kurjer zdw 86 078

Dzielnia
ekspedientka z branży kapeluszy poszukuje posady. Zna także prace biurowe. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 86 055

Sierota
lat 19. bez domu i środków do życia. 3 kl. gimn. klas. z dobrimi świadectwami. rok praktyki drukarskiej, sumienna, szuka jakiegoś zajęcia z całodziennym utrzymaniem lub wycieczki się rzemiosła rzemieślnicę. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 059

Inteligentna
panienka przyjmie posadę do pomocy młodszy dzieciom w nauce. Oferty Kurjer zdw 86 057

Szofer
ślusarz poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 045

Kucharka
poszukuje posady od 15 do samodzielnie gospodarstwa domowego. Pościel pożądana. Oferty Kurjer zdw 86 044

Sierota
z prowincji, pracowita poszukuje posady (służącej) 15. 9. względnie 1. 10. miejscowość obojętą. Oferty proszę Kurjer zdw 86 039

Bona
Wielkopolanka z syciem poszukuje posady. Miejscowość obojętą. Oferty Kurjer zdw 86 048

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Znajoma z ulicy”.
- Aurora: „Złodziej z Bagdadu”.
- Colosseum: „Szczerozłoty wąz”.
- Casino: „Ucieczka od miłości”.
- Corso: „Ostatnie dzieje Tarzana”.
- Edison: „Romans panny Opolskiej”.
- Harfa: „Cień Sherlocka”.
- Metropolis: „Dr. Fu Man Chu”.
- Odeon: „Dziewczyna bez posagu”.
- Renaissance: „Ucieczka z piekła”.
- Słońce: „Białe róże z Ravensbergu”.
- Stylowe: „Statek komedianów”.
- Wilsona: „Prezydent”.

Szofer
młody, sumienny z lepszego domu, półroczna praktyka warszawska, roczna szoferska poszukuje prywatnej posady. Oferty Kurjer zdw 86 050

Posługaczka
poszukuje posady na popołudniu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 049

Gospodyni
kucharka w średnim wieku szuka posady najchętniej w jakimś kasynie lub zakładzie. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 849

Maturzystka
poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 86 109

Posługaczka
z dobrimi świadectwami poszukuje posady. Zgl. Kurjer zdw 86 163

Szofer
z kaucją 500 zł., trzeźwy, sumienny z praktyką poszukuje zaraz posady na prywatny lub przemysłowy samochód. Łask. oferty do Kurjera zdw 86 176

Panna
lat 24. z lepszego rodziny, inteligentna, muzykalna, umiejąca szyć prasować i gotować, poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia upr. do Kurjera zdw 86 174

Pensjonowany nadleśniczy państw.
przyjmie chętnie posadę zawodową lub biurową. Zgłoszenia firma Palucki, Skórcz, Pomorze 41. Oferty Kurjer zdw 86 405

Kuchmistrzyń
pierwszorzędna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 187

Krawcowa
szyje w domu tanio. Oferty Kurjer zdw 86 276

Stenotypistka
polsko - niemiecka na kilka godzin dziennie poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 86 269

Służąca
uczciwa znająca kuchnię, prace domowe szuka posady 1 lub 2 osób. Oferty Kurjer zdw 86 281

Wychowawczyni
znająca dobra krawiecczyznę - (sześciolatka praktyka) poszukuje posady do dzieci w wieku przed-szkolnym. Oferty Kurjer zdw 86 292

Pokojowa
poszukuje posady w hotelu lub w majątku. Oferty Kurjer zdw 86 329

Pomocnik
młodszy branży kolonialno-deli-katesowej win i wódek. Poszukuje posady. Miejscowość obojętą. Oferty Kurjer zdw 86 284

Maturzystka
po wojskowości pragnie wstąpić do apteki jako elew na praktykę. Zgłoszenia: Taborski, Strykowo, p. Miazka. nw 3628

Syn
porządnych rodziców ma chęć uczyć się zegarmistrzstwa o ile możliwości z utrzymaniem. Zgłoszenia: Taborski, Strykowo nad Miazka. nw 3629

Techniczka
dentystka, pracująca w laboratorium, operatywie poszukuje zaraz posady. Oferty z podaniem warunków proszę skierować do Agencji Kurjera Poznańskiego, Gniezno 363. nw 3632

Pokojowa
czysta i sumienna z dobrego domu szuka posady jako początkująca pokojowa, przedtem była jako panna do dzieci. Miejscowość obojętą. Łaskawe oferty Kurjer zdw 86 213

Ślusarz - szofer
poszukuje posady. Miejscowość obojętą. Najchętniej na majątku. Oferty Kurjer zdw 86 229

Młodzieniec
lat 18 poszukuje posady jako uczeń gastronomiczny. okolica obojętą. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 86 306

Młoda
wdowa poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 86 305

Młoda
gospośnia sierota poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 86 313

Początkująca
biurolistka z szkoła handlową poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 332

Krawcowa
szyje elegancko, dobrze po domach. Oferty Kurjer zdw 86 249

Dziewczyna
uczciwa i sumienna szuka posady pokojowej lub do wszystkiego w lepszym domu od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 86 285

Panna
ukończonym kursem kroju, sycia poszukuje posady najchętniej do dzieci. miejscowość obojętą i łaskawe oferty Kurjer zdw 86 314

Pokojowa
szuka posady z prasowaniem bielizny najchętniej na wieś. Oferty Kurjer zdw 86 322

Inteligentna
wychowawczyni kochająca dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 326. Dobre świadectwa

Kucharka
uczciwa, pracowita, poszukuje posady w restauracji. Oferty Kurjer zdw 86 183

Krawcowa
pierwszorzędna szuka pracy w domu, poza dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 211

Leśnik
lat 33. obeznany z wszelkimi pracami w zakresie leśnictwa wchodzącymi, znający się na hodowlach bażantów, rybołówstwie, dobrymi świadectwami i poleceniami poszukuje posady zaraz lub później iako żonaty, ewtl. samotny. Zgl. Kurjer zdw 86 203

Służąca
z dobrimi świadectwami poszukuje zaraz posady do wszystkich do mniej osób. Oferty Kurjer zdw 86 377

Uczciwa
pracownica poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 86 369

Potrzebna
ekspedientka zgrabna do obsługi gości zaraz 4 w Wojciech 14/15. Kawiarnia zdw 84 983

Krawcowa
dzielnia przyjmie zaraz. Jaskowska, Strzelecka 14 a. zdw 86 222

Służąca
do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Ul. Półwiejska 22. l. lewo. zdw 86 137

Za
1.000 złotych pożyczki na 4 miesiące dam stała posada. Oferty Kurjer zdw 86 316

Ucznia
fryzjerskiego poszukuje. Wjazdowa 8. zdw 86 311

Dekoratora
poszukuje do ubierania okien 2 razy w miesiącu, towarów działanych, pożyczony etc. Oferty z podaniem ceny za okno do Kurjera zdw 85 980

Pomocnik
fryzjerski męski damski, może się zaraz zgłosić. Jan Derech Żnin, Kościełna. nw 3641

Za
wypożyczenie 2.000 zł. dam posadę biurową, inkasenta. Oferty Kurjer zdw 86 257

Panny
do haftów wojskowych potrzebne. Zgłoszenia Hotel Polonia, mieszk. 409. 7-8 wiec. zdw 86 263

Pielęgniarka
z praktyką, poleceniem do 4 miesięcznego dziecka. Zgłoszenia Słowackiego 34. l. lewo zdw 86 023

Nauczycielka

z matura seminarjalną i praktyką szkolną potrzebna do szkoły przygotowawczej. Zgłoszenia 6-8 wieczór. **Wielkie Garbary 53.** zw 26291

Kasjerka
z dłuższą praktyką poszukuje posady. Łaskawe oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 86 363

Panienska
z prowincji, sierota, szuka posady do dzieci lub do lepszych prac. Oferty Kurjer zdw 86 371

Dziewczyna
z lepszego rodziny poszukuje posady do wszelkiej pracy z gotowaniem, najchętniej do 1 osoby od 15. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 361

Osoba
starsza szuka posady u dwójga osób na probostwie zna gotowanie i wszelkie prace domowe. Oferty Kurjer zdw 86 351

Osoba
nawskroś uczciwa, sumienna, pragnie przyjąć posadę do niemołwiecia na wyjazd bez sycia, długoletnia praktyka, dobre świadectwa i mały kurs pielęgniarki. Oferty Kurjer zdw 86 354

Szofer - ogrodnik
żonaty, 3 i pół letnia praktyka szoferska, 9 letnia praktyka ogrodnicza sumienny, trzeźwy, dobrze obeznany w swych zawodach szuka posady szofera-ogrodnika lub jednej z dwójga. Łaskawe oferty Kurjer zdw 86 349

28 WOLNE MIEJSCA

Apteka
w Gostyniu poszukuje elewa lub elewki zaraz lub od 1 października z praktyką lub bez. dw 1 331

Chłopiec
do posyłek potrzebny zaraz. Zgłoszenia od 9-10-tej Towarzystwo KONTYMENTALNE. Piekary 16/17. zdw 86 278

Poszukuję
od 15 września bony i klasy ze skromnymi wymaganiami z prawem udzielania nauki. Znajomość języka francuskiego, niemieckiego i muzyki wymagana. Zgłoszenia z opisem świadectw i polanie wymaganej pensji prz. muje W. Adamczewska. Pniewy, pow. Sza motuly. zdw 35 878

Nauczycielka
lub bona wykwalifikowana, młodsza potrzebna do dwóch chopeców w wieku 10 i 6 lat w celu udzielania pomocy w nauce. Gruntowna znajomość języka polskiego i niemieckiego konieczna. Warunki dobre pokoj własny. Oferty z podaniem życiorysu, odpisu świa ctw i referencji. Włodawek, skrytka pocztowa 29. nw 3616

Manicurzystka
potrzebna zaraz. Witkowska, Gwarna 12. zdw 85 777

Dzielne akwizytoriki i akwizytorki
na wysoka prowizję na stała pensje poszukuje firma „Emka”. Włodarczak Wroclawska 30. Zgłoszenia od 9-11 przed południem.

Służąca
uczciwa pracowita gotowaniem potrzebna Wielkie Garbary 18. wejście Woźna II prawo. zdw 86 331

Posługaczka
zaraz potrzebna Plac Sapieżyński 6, restauracja. rw 11 426

Służąca
uczciwa, pracowita i czysta, która umie cośkolwiek gotować oraz włada językiem niemieckim potrzebna zaraz. Zgłoszenia Tomasek, Pocztowa 9, II. ptr. zdw 86 225

Podróżujący
do sprzedaży i inkasa artykuły cukiernicze kaucją zł 200. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 998

Uczennice
na kurs sycia i kroju mogą się zgłosić. Nowak, Marsz. Pocha 100, suterena. zdw 85 996

Uczeń
i chłopiec do posyłek mogą się zgłosić Warsztat blacharski Dąbrowskiego 90 zdw 85 990

Służąca
potrzebna zaraz. T. Kopydłowska Kwiatowa 14 zdw 85 977

Siodlarzy
przyjme. Godziwski, Dąbrowskiego 41 a zdw 86 027

W aptecę
w Poznaniu poszukuje posady stałej magisterki farmacji z dłuższą praktyką, dobremi referencjami i dokładną znajomością języka niemieckiego od 1 października lub później Oferty proszę do Kurjera zdw 85 969

Służąca
młoda uczciwa może się zgłosić zaraz. Polna 8 parter. zdw 85 962

Poszukuję
inwalidy z koncesją alkoholową dla restauracji. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 953

Organisty
młodszej sily, dobrze poleconego. Oferty Kurjer w Kościół na Solaczu. Oferty pisemnie do Biura parafialnego, ul. Wołyńska 5, w godz. 10-12. nw 3 621

Przyjmie
na kurs ondulacji, manicure Salon Fryzjerski Zgłoszenia Kurjer zdw 85 608

Dziewczyna
do lekkich prac domowych potrzebna. Brzozowski, 6w Marcin 37. zdw 86 067

Kino
operator egzaminowany, samotny, o skromnych wymaganiach potrzebny zaraz. Zgłoszenia pisemnie Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 366. nw 3633

Książkowa - bilansistka
samodzielną, potrzebna zaraz. Jan Musiał i S-ka. 27. Grudnia 3. dw 1448

Ucznia
względnie wolontariusza przyjmie do swego składu kolonialno-deli-katesów i restauracji zaraz J. Kalina, Czempin, Rynek 32 zdw 86 046

Uczennica
do składu potrzebna Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 038

Zdrowej mamki
do dziecka 2½ miesięcznego poszukuje zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 86 086

Szofer
z kaucją 500 zł. zaraz z podaniem pensji. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 349

Dziewczyna
do posług do południa potrzebna Kurowska Szamarzewskiego 11. zdw 86 101

Posada
bufetowej za gwarancją w gotówce 300 zł. zaraz do objęcia. Zgłoszenia „Pawilon”. Marszałka Focha 15. zdw 86 200

Podróżującego
na czekoladki oraz uczennicy do cukierków poszukuje Kurjer zdw 86 088

Agentów
demokratów poszukujemy. Artykuły bezkonkurencyjne. „Patent”. Aleje Marcinkowskiego 16 III. zdw 86 083

Uczeń
uczennica z prowincji potrzebni rzeźnictwo Poznań, Kanałowa 15 zdw 86 082

Posługaczka
z Łazarza na cały dzień potrzebna zgl 4-6. Strusia 11 I. Błaszczyńska. zdw 86 144

Posługaczka
skromna, pracowita, czysta potrzebna. Plac Wolności 14 a. III. lewo. zdw 86 148

Gospodarz
do prowadzenia gospodarstwa 50 mórg. z pożyczką 5.000. potrzebny zaraz. Niewiński, Pocztowa 30. zdw 86 165

Chłopiec
do rozwożenia artykułu potrzebny. Kaucja. Adres Kurjer zdw 86 193

Podróżujący
dobrze w branży wódczanej zaprowadzony na miasto Poznań potrzebny. Artur Gaede, 5w. Wojciech 28-30. zdw 86 190

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz potrzebna. Działalność 8, II prawo. zdw 86 189

Dziewczyna
i robotnik rolny potrzebni zaraz blisko Poznania. Zgłoszenia Rynek Jeżycki 3, II. ptr. lewo. zdw 86 290

Kucharka
potrzebna na białą pracę piecową. Adamski, Piaskowa nr 67 zdw 86 288

Szofer
potrzebny. 800 zł. Kurjer zdw 86 295

Chłopiec
do posyłek i lekkich prac biurowych piszący bezbłędnie i kalgraficznie, umiejący jeździć na rowerze potrzebny. Ignacy Mandowski, Grobla 3. zdw 86 382

Posługaczka
rzetelna i pracowita na przed południe potrzebna. Kobylińska, Dąbrowskiego 7. zdw 86 258

Potrzebny
chłopiec do restauracji. Wrocławska 38. zdw 86 255

Humor zagraniczny

— Proszę mi uwag nie zwracać, jestem uczciwą dziewczyną!
— Widzę jednak, że zbyt często rozmawiasz z moim mężem?
— Jeżeli przyjąłm jego oświadczynto, to tylko dlatego, że obiecał się ze mną ożenić, gdy zostanie wdowcem.
(London Opinion). S. F.

Przedpłat

na wrzesień 1930. za oba wydania razem wlicznie tygodniowego do...
W razie wypadków spowodowanych przez przeskód w zakładzie strajków i t. p. wydawnie nie odpowiada za dostarczenie pisma a sbonenci nie niedostarczonych numerów lub odszkodowania

W wydaniach wielkoswiątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami. materiał poświęcony danej uroczystości
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr na stronie czwartej 120 gr na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami pomocznymi 240 gr od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki Ogłoszenia do wyda...
Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki Ogłoszenia do wyda...
nia słowa napisowe (Huste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada